

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ ve BARO BAŞKANLARININ

*AVRUPA BAROLAR KONSEYİ (CCBE)'nin
RESMİ DAVETLİSİ OLARAK PARİS, STRAZBURG VE BRÜKSEL'deki*

MESLEKİ İNCELEME VE ZİYARETLERİ

27.06.2004 - 04.07.2004

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
ve
BARO BAŞKANLARININ

AVRUPA BAROLAR KONSEYİ (CCBE)'nin

RESMİ DAVETLİSİ OLARAK PARİS, STRAZBURG VE BRÜKSEL'deki

MESLEKİ İNCELEME VE ZİYARETLERİ

27.06.2004 - 04.07.2004

Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 80

*Türkiye Barolar Birliği ve Baro Başkanlarının
Avrupa Barolar Konseyi (CCBE)'nin
Resmi Davetlisi Olarak Paris, Strazburg ve Brüksel'deki
Mesleki İnceleme ve Ziyaretleri*

ISBN: 975-6689-84-6

© Türkiye Barolar Birliği

Birinci Baskı: Nisan 2005

Türkiye Barolar Birliği
Karanfil Sokağı 5/62
06650 Kızılay - ANKARA
Tel: (312) 425 30 11 Faks: 418 78 57
web: www.barobirlik.org.tr
e-posta: admin@barobirlik.org.tr
yayin@barobilik.org.tr

Sayfa Tasarımı ve Ofset Hazırlık
Düş Atelyesi (0312.215 70 37)

Baskı
ŞEN MATBAA
(0312. 229 64 54 - 230 54 50)

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
ve
BARO BAŞKANLARININ

AVRUPA BAROLAR KONSEYİ (CCBE)'nin

RESMİ DAVETLİSİ OLARAK PARİS, STRAZBURG VE BRÜKSEL'deki

MESLEKİ İNCELEME VE ZİYARETLERİ

27.06.2004 - 04.07.2004

İÇİNDEKİLER

Önsöz	VII
Çağrı Mektubu	IX
Geziye Katılan TBB ve Baro Heyetlerinin Listesi.....	X
Gezi Programı.....	XII
Av. Esin EREN.....	1
Av. Haşim MISIR	5
Av. Erdoğan SARUHANOĞLU	9
Av. Mustafa ÇAVUŞ.....	11
Av. Çetin KURAL	15
Av. Hüseyin ERSEVEN.....	31
Av. Metin ÜNSAL.....	39
Av. Hıfzı TORUMTAY.....	41
Av. Semih GÜNER	43
Av. Ahmet Sümer GERMEN.....	45
Av. Adil DEMİR.....	47
Av. Ahmet KURTULUŞ.....	49
Av. E. Şansal DİKMEN.....	55
Av. İsmail UD.....	59
Av. İsa GÖK.....	61
Av. Bahattin Özcan ACAR	71
Av. Kemal YAVUZ.....	85
Av. Ali Çetin AYGÜN.....	95
Av. Necati YAKIŞIRER	97

Av. Halit ÖKÇESİZ.....	107
Av. Fahri ÖRENGÜL.....	109
Av. Nezih DAĞDEVİREN.....	117
Av. Ayla KARA.....	141
Av. Hüseyin KARAAHMETOĞLU	143
Av. Faruk ÖZER.....	145
Av. Mesut AKKIŞLA	147
Av. Ali GÜLER.....	149

ÖNSÖZ

Avukatlık Kanunu'nun Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nun görevlerini düzenleyen 121. maddesinin 13, 14, 16. fıkraları yanında, 18. fıkrasında avukatlar arasında "*Mesleki dayanışmanın sağlanması ve devamlılığı için her türlü çalışmalarda bulunmak...*" görevi de hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm karşısında barolarımız ve baro başkanlarımız arasında dayanışma ve birlikteliğin artırılması amacıyla zaman zaman yurt içi ve yurt dışı gezi ve toplantılar düzenlenmiştir. Bu düşünceler yanında özellikle AB-Türkiye ilişkileri ekseninde avukatlık hukuku ve savunma hakkının kullanılması konularında incelemeler yapmak, özellikle hukuk eğitimi, avukatlık stajı, avukatlık sınavı, avukat-savcı-yargıç ilişkilerinin ne konumda olduğu hakkında bilgilenmek amaçlanmıştır.

Yine yargı yetkisini kabul ettiğimiz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin çalışma biçim ve usulleri hakkında incelemeler yapmak, Avrupa'daki ceza ve tutuk evlerinin mevcut durumları hakkında fikir sahibi olmak düşünce ve amaçlarıyla yurt dışı gezileri yaptık. Baro başkanlarımızın katılımıyla ilkinin 21-26 Temmuz 2002 tarihlerinde Strazburg-Brüksel kentlerine, ikincisini ise 27 Haziran - 4 Temmuz 2004 tarihlerinde Strazburg-Paris-Brüksel kentlerine yaptığımız bu seyahatler çok yararlı olmuştur. Bu bağlamda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde bizlere verilen brifing ve bilgilendirme toplantıları, mahkemede başkan ve yargıçlarla yenilen öğle yemeği, Paris Barosu'nda mesleğimizle ilgili yapılan sunum ve Brüksel'de AB-Türkiye ilişkileri konusunda komisyon yetkililerinin verdiği bilgiler gezinin unutulmaz bölümlerini oluşturmaktadır. Tüm bunlarla ilgili olarak sayın başkanların gezi notlarını içeren bu kitapçık gezinin ne kadar yararlı olduğu konusunda sizlere fikir verecektir.

Geziye katılan sayın başkanlarımız çok yararlı bir gezi olduğunu bizlere ileterek teşekkürlerini bildirmişlerdir.

Özellikle gezdiğimiz ülkelerdeki hukuk düzeni ve yargı bağımsızlığı koşulları ile savunma hakkının kullanılması koşulları, ülkemizde bu konuda yapacağımız mücadele azmini pekiştirmiştir.

Yargılamanın yapıldığı adliye saraylarının görkemleri yanında, avukatların sahip olduğu hak, yetki ve saygınlık bizleri etkilemiş; bu bağlamda ülkemiz için yeni görüşlerin ortaya çıkmasına vesile olmuştur.

Burada hemen bir tespitimi daha sizlere aktarmak istiyorum. Otuz bir baro başkanı ve bu defa geziye katılan, geçen geziye katılmamış TBB Yönetim, Disiplin ve Denetim Kurulu üyeleri yanında, yardımcı elemanlardan oluşan kırk sekiz kişilik topluluğun gezi sırasında ortaya koyduğu birliktelik her türlü övgünün üstündeydi. Bu davranışlarından dolayı geziye katılan herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

Gezi hakkında daha ayrıntılı bilgiler verecek olan kitapçığı bilgilerinize sunuyorum.

Saygılarımla.

Av. Özdemir ÖZOK
Türkiye Barolar Birliği Başkanı

Sayın Başkan,

Birliğimiz tarafından Haziran ayı sonunda yapılması düşünülen Avrupa ülkelerindeki başlıca kurumlar, ceza ve tevkif evlerini tetkik ziyareti programı kesinleşmiştir.

Aşağıda bilginize sunulan programda da görülebileceği gibi Avrupa Birliği Barolar Konseyi (CCBE) ile ortak bir çalışma yapılmış ve Strazburg'da (Fransa), Brüksel'de (Belçika) birer ceza evini ve Paris Barosu'nu ziyaret etmek için gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Öncelikle, belirtilen tarihlerde yapılacak seyahate katılıp katılmayacağınızı ve vize düzenlemeleri için 10 Mayıs 2004 Pazartesi günü işlemlere başlanacağını da dikkate alarak pasaport işlemlerinizin tamamlanmış olup olmadığını en geç 01 Mayıs 2004 tarihine kadar Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı'na bildirmenizi rica ederiz.

Özellikle cezaevleri ziyaretinde ziyaretçi sayısının sınırlı tutulması nedeniyle programa tüm baro başkanlarımızın katılması mümkün olamayacaktır. Bu nedenle katılımcı baro başkanı sayısının yirmi ikiden fazla olması halinde katılımcıların Türkiye Barolar Birliği Başkanlık Divanı tarafından yapılacak bir kura sonucu belirleneceğini belirtmek isteriz. Bu seyahate ilişkin gidiş dönüş yol giderleri Türkiye Barolar Birliği tarafından, sair giderler ise katılacak baro başkanı tarafından karşılanacaktır.

Saygılarımla.

Av. Özdemir ÖZOK
Türkiye Barolar Birliği Başkanı

**27 Haziran - 04 Temmuz Tarihleri Arasında Paris,
Strazburg ve Brüksel Gezisine Katılan
Türkiye Barolar Birliği ve
Barolar Heyetinin Listesi**

Av. Özdemir Özok	Başkan
Av. Şahin Mengü	Genel Sekreter
Av. Erkin Kaya	Sayman
Av. Hürrem Şahinci	Üye
Av. Osman Güven	Üye
Av. Alpay Sungurtekin.....	Üye
Av. Esin Eren.....	Üye
Av. Haşim Mısır	TBB Disiplin Kurulu üyesi
Av. Erdoğan Saruhanoğlu.....	Üye
Av. Mustafa Çavuş	Üye
Av. Çetin Kural	Üye
Av. Hüseyin Erseven	Üye
Av. Metin Ünsal.....	TBB Denetleme Kurulu üyesi
Av. Serruh Kaleli	Üye
Av. Hıfzı Torumtay	Amasya
Av. Semih Güner	Ankara
Av. Ahmet Sümer Germen.....	Aydın
Av. Asude Şenol	Bursa
Av. Dilaver Erdoğan	Çankırı
Av. Yücel İlman	Çorum
Av. Adil Demir	Denizli
Av. Selçuk Cirit.....	Elazığ
Av. M. Erhayat Fırattekin.....	Erzincan
Av. Sadullah Kara	Erzurum
Av. E. Şansal Dikmen.....	Giresun
Av. Nazım Kırık.....	Hatay
Av. İsa Gök	Mersin
Av. Filiz Saraç	İstanbul

- Av. Belkıs Baysal ..... İstanbul
Av. Bahattin Özcan Acar ..... İzmir
Av. Necati Yakışırer ..... Kars-Ardahan
Av. Halit Ökçesiz..... Kayseri
Av. Fahri Örengül..... Kocaeli
Av. Nezih Dağdeviren..... Konya
Av. Osman Emet..... Kütahya
Av. Kemal Yavuz..... Kahramanmaraş
Av. Ayla Kara..... Muğla
Av. Hüseyin Karahmetoğlu... Rize
Av. Faruk Özer ..... Siirt
Av. Mesut Akkışla..... Uşak
Av. Ayhan Çabuk..... Van
Av. Nilgün Saban ..... Bartın
Av. İsmail Ud ..... Iğdır
Av. Ali Güler ..... Yalova
Av. Ali Çetin Aygün ..... Karabük
Av. Ahmet Kurtuluş ..... Düzce
Nur Deriş Ottoman ..... İstanbul (Mütercim Tercüman)
Yaman Aksu/ ..... İstanbul (Mütercim Tercüman)

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
TETKİK VE İNCELEME AVRUPA GEZİSİ**

27 Haziran / 04 Temmuz 2004 (8 Gün)

STRAZBURG - PARİS - BRÜKSEL

27 Haziran Pazar : Ankara - İstanbul - Strazburg

06.15: Otobüsümüzle Türkiye Barolar Birliği önünden hareket. Esenboğa Havaalanı dış hatlar terminaline varış. Bilet, bagaj ve gümrük işlemlerinin yapılması.

08.15: TK 111 sefer sayılı uçakla Ankara'dan hareket.

09.15: İstanbul Atatürk Havaalanı'na varış. Gezimize İstanbul ve İzmir'den katılacak baro başkanı konuklarımızla dış hatlar terminalinde buluşma.

10.40: TK 1835 sefer sayılı uçakla İstanbul'dan hareket.

13.00: Strazburg'a varış ve havaalanından Novotel Centre otele transfer.

Öğleden sonra serbest.

28 Haziran Pazartesi: Strazburg

Kahvaltıdan sonra otobüsle İnsan Hakları Mahkemesi, Strazburg Barosu ve Türkiye Delegasyonu görüşmelerinin yapılması.

19.00: Resepsiyon için hareket.

29 Haziran Salı: Strazburg - Paris

Kahvaltıdan sonra serbest.

15.30: Tren istasyonuna transfer.

17.19: 64 Sefer sayılı Tren ile Strazburg'dan hareket.

21.24: Paris Gar De L'est Tren Garı'na varış ve Novotel Tour Eiffel otele transfer.

30 Haziran arşamba: Paris

Kahvaltıdan sonra Paris Barosu Başkanı, Staj Eğitim Merkezi ve Fransız - Türk Hukukçular Derneği ziyaret edilecektir.

01 Temmuz Perşembe: Paris - Brüksel

Kahvaltıdan sonra Gar De Sud Tren İstasyonu'na transfer.

09.55: 76 Sefer sayılı Hızlı Tren (TGV) ile Paris'ten hareket.

11.20: Brüksel varış ve Tren İstasyonundan Brussels Off Novotel Grand Place Otel'e transfer.

14.00: CCBE ile toplantı.

02 Temmuz Cuma: Brüksel

Kahvaltıdan sonra CCBE ziyaret edilecek, Komisyon ve Konsey gezileri yapılacaktır.

03 Temmuz Cumartesi: Brüksel

Kahvaltıdan sonra şehri tanınmanız için serbest gün.

04 Temmuz Pazar: Brüksel - Köln - İstanbul - Ankara

Kahvaltıdan sonra otobüsle Brüksel'den hareket ile 12.00'de Köln Havaalanı'na varış.

14.55: TK 1672 sefer sayılı uçakla Köln'den hareket.

19.00: Atatürk Havaalanı'na varış. İstanbul'da incek ve İzmir'e devam edecek baro başkanı konuklarımızla vedalaşma.

23.45: TK 168 sefer sayılı uçakla İstanbul'dan hareket.

00.45: Esenboğa Havaalanı'na varış. Gümrük işlemlerinden sonra otobüsle Ankara'ya transfer ve gezimizin sonu.

Türkiye Barolar Birliği Tetkik ve İnceleme (Avrupa) Gezisinden Notlar

TBB sayın Başkanı Özdemir Özok öncülüğünde 27 Haziran 2004 - 4 Temmuz 2004 tarihleri arasında Birlik Yönetimi, Disiplin, Denetleme Kurulu üyeleri ve bir kısım baro başkanlarının katılımı ile bu gezi gerçekleştirilmiştir.

27 Haziran 2004 tarihinde saat 06.15'te gezi heyecanı ile TBB önünde toplandık. Saat 08.15'te THY uçağı ile İstanbul'a, İstanbul ve İzmir'den gelen arkadaşlarımız ile de Strazbourg'a hareket ettik.

Strazburg'da ilk dikkatimi çeken husus sessizlik ve şehrin bir çiçek bahçesi olması idi. Akşam üzeri Rein Nehri ve kanalları üzerinde yolcu gemileri ile yaptığımız gezide bu fikrim daha da pekişti. Çiçeklerin belediye tarafından merkezi sistemle sulandığı, kanallardaki ulaşımın suların çekilerek ve yükseltilerek yapıldığı da gördüğümüz özelliklerdi.

Notre Damme Kilisesi abartmadan söylüyorum hakikaten bir sanat şaheseri, taş dantel görünümünde karşınızda duruyor.

28.06.2004 tarihinde AİHM'ye gidildi. Hakim Türmen'in bu Mahkeme'de Türk hakim olarak görev yapması da ayrı bir övünç kaynağımız oldu. Bu Mahkeme'de otuz Türk genci de görev yapıyor. Ayrıca kırk beş devletten dört yüz hukukçu çalışıyor. Açılan dava sayısına göre Türkiye 4 ve 5. sırada yer alıyor. Bu durum sevindirici olsa da gönlümüz son sırada olmayı arzu ediyor. Mahkeme'de Türkiye'nin insan hakları profilinde lehe değişme başladığı, dava çeşitlerinin istimlak olarak değiştiğini öğrenmiş bulunuyoruz. Güzel bir tesadüfle türban davasının da biz orada iken neticelendiğini öğrendik.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Esin EREN

Öğle yemeği için Avrupa Parlamentosu'na gittiğimizde binanın görkemi ile karşılaştık. Yemekten sonra Parlamento'nun işleyişi hakkında bilgilendirildik.

Akşam Strazburg Büyükelçimiz tarafından yemek verildi. Büyükelçimiz ve eşi Türk misafirperverliğinin bütün inceliklerini sergiledi. Kendimizi Türkiye'de hissettik.

29.06.2004 tarihinde Strazburg'dan Paris'e geçiş başladı. Öğleden sonra zamanımız olduğu için şehir turu yaptık. Paris tarihi özelliğini olduğu gibi koruyan büyük bir şehir. Şehrin simgesi olan Eyfel Kulesi gündüz bana çok cazip gelmedi, fakat gece ışıklandırma başlayınca görüntü muhteşemdi. Dakikada iki bin ampulün yanması görüntüye ayrı bir güzellik kattı. Sacre Ceur'den Paris'in gece görüntüsü binlerce ateş böceğinin yanıp sönmesi gibiydi.

30.06.2004 tarihinde Paris Adliyesi ve Paris Barosu'nu ziyaretle gezimize devam ediyoruz. Paris Barosu bir önceki başkanı rahatsız olmasına rağmen bizi karşıladı. Paris Baro Başkanı ile Paris Büyük Elçimiz ve bir sonraki dönem baro başkanı adayı da toplantılara katıldılar. Baro'nun tarihi işleyişi hakkında bilgilendirildik. Öğle yemeğini Paris Barosu'nun binasında Fransız kibarlığını hissederek yedik.

Öğleden sonra Staj Merkezi'ni ziyaret ettik. Bir avukatın mesleğe başlayabilmesi için geçirdiği aşamaları öğrendik. Burada üç aşamalı staj yapılıyor. Beş ay tatbikat, iki ay pratik çalışma, beş ay avukat yanında staj ondan sonra bitirme sınavı. Sınav kazanıldıktan sonra iki sene stajyer avukatlık yapıp ondan sonra avukat olunabiliyor. Avukat olmak hem süre hem de mesleki eğitim bakımından çok zor.

Staj Eğitim Merkezi'nde dört yüz öğretim üyesi var. Bunların %70'i avukatlar diğerleri de bütün meslek gruplarından olup ceza davalarında savunma, meslek etiği, konuşma yeteneği gibi konularda eğitim veriyorlar.

1 Temmuz 2004'te Paris'ten ayrılıp Brüksel'e geldik. CBBE Genel Sekreteri ile yapılan toplantıda kuruluşun yirmi sekiz üyesi olduğu, bunlardan yirmi beşinin Avrupa Birliği üyeleri, Türkiye'nin de gözlemci üye olarak toplantılara katıldığını gördük. CBBE Avrupa Birliği Barolar Delegasyonu'nda Fransız ve İspanyol Delegasyonu'ndan bilgiler aldık.

Avrupa Birliği Komisyonu'nda Türk Masası'nın genişlemesinden sorumlu İngiliz Temsilci bilgi verdi. Kurumsal mekanizmaların

işlemesi bakımından on kişilik bir ekiple çalışılıyor. Türkiye Avrupa Birliği'nin gündemindeki en önemli dosyalardan biri. Açıklamalardan Türkiye hakkında alınan bilgilerin objektif olmadığını, birkaç kesimden bilgi alınarak değerlendirme yapıldığını gördük. Delegasyona sorular yneltildikten sonra Birlik Başkanımızın cevabı da dinlenmeye değerdi. Tabiri caizse belki biraz basit olacak ama cevap "cuk" oturdu.

Brüksel eski fakat büyük olmayan bir şehir. Tarihi yapısı olduğu gibi korunmuş. Bulunduğumuz gece Brüksel Meydanı'nda eski saray yaşantılarını gösteren bir gösteri vardı. Bu da bizim için bir şans oldu. Brüksel'de gittiğimiz Bruche Kasabası rüya gibi bir yerdi. Faytonları, kanalları, kanal üzerindeki kuğuları masal şehrini andırıyordu. Gezimiz esnasında resmi incelemeler haricinde dikkatimi çeken bir husus da, bisikletle taşımacılığın çok yaygın olduğu, suyun kanallarda değerlendirilerek şehirlerden geçirilmesi, bisiklet yolu ve kanallardan adeta bir aę örülmesi.

Brüksel çok kalabalık bir şehir. Bilhassa zencilerin fazlalığı dikkatimizi çekti. Kapka olayının sadece Türkiye'de olmadığını yaşayarak ğrendik.

Ben bu arada gezimiz esnasında organizasyonun yapılmasında emeği geçen CBBE Temsilcimiz Av. Belkis Baysal ile rehberlerimiz ve Onur Turizm yetkililerine teşekkür ediyorum.

En büyük teşekkürüm de Birlik Başkanımıza, zira iki senedir bu tür organizasyonun başlatılması ve devamı onun sayesinde.

Başka gezilerde buluşmak dileğiyle.

Doğrusu gezide beni en etkileyen bölüm, Paris Adliyesi ve Paris Barosu oldu. Paris Adliye binası gerçekten görkemli ve etkilenmemek mümkün değil. Paris Adliyesi koridorlarında Paris Barosu önceki dönem başkanlarının masklarını görünce şaşırmadım dersem talan olur. Sav, savunma ve karar bütünlüğünün nasıl sağlandığını ve içerik kazandığını gösteren bundan daha anlamlı bir gösterim olamaz.

Paris Adliyesi koridorlarında elinde cüppe ile koşmakta olan meslektaşına, *"Önce eğilme, üzerindeki şerefli giysi, senin hiçbir makam ve kişi nüinde eğilmememi gerektirir. Sonra koşma, bu giysi ile yüzyılların onur ve vakarını taşıyorsun. Bu giysi ile başın daima dik ve vakur dolaşmalısın."* diyen I. Dünya Savaşı kahramanlarından Paris Barosu Başkanı Av. Carpentieres'in maskı önünde resim çektiirme mutluluğunu da yaşadım.

Paris Barosu Yönetim ve Disiplin Kurulları otuz altı kişi fakat kırk iki kişiye çıkarılması da düşünülüyormuş. Kurulun sayısal çokluğu karşısında çalışmaların aksayıp aksamadığını sorduğumda, çok çok önemli bir mazeret yoksa tam olarak ve muntazam toplandığı içtenlikle belirtildi. Geçmiş dönem başkaları yeniden seçime girmek koşulu ile kurulun üyesi olurmuş. Şimdiye kadar seçimi kazanamayan başkan da olmamış. Gelecek dönem başkanı da kurulda.

Kurumlarda devamlılığın en güzel göstergesi ve baronun gücünü yansıtan bu yapılanmaya hayran olmamak mümkün değil. Ankara Barosu önceki dönem başkanlarından Ord. Prof. Dr. Av. Vasfi Raşit Sevig'in, *"Bir baronun eski başkanları baronun kurmay heyetidir."* söyleminin ne kadar haklı ve yerinde bir tespit olduğunu Paris Barosu önceki dönem başkanı sayın Av. Paul Albert Yweins, şimdiki başkanı

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. M. Hoşim MISIR

sayın Av. Jean Marie Burguburu ve ismini hatırlayamadığım gelecek dönem başkanının sunumlarından anlıyorsunuz.

Paris Barosu Disiplin Kurulları'nda da aynı yapılanma var. Disiplin Kurulu'nda otuz altı avukat var. Ancak; aralarında görev bölümü yapıyor ve değişik konulara beş veya yedi kişiden oluşan, konusunda uzman kurullar bakıyor, önemli nihai kararlar da kuruldan çıkıyor-muş. Kararlara Paris İstinaf Mahkemesi'ne itiraz ediliyormuş. Bozulan karar da pek yokmuş. Baro Disiplin Kurulu'nun avukatlık meslek eğitiminin korunmasında ve avukatın bağımsızlığının sağlanmasında çok çok önemli olduğu ve bu nedenle meslek etiğinden kesinlikle taviz verilmediği de içtenlikle belirtildi.

Paris Barosu Staj Eğitim Merkezi gerek yapılanması, gerek stajın içeriği ve gerekse Paris Barosu avukatlarının maddi (her avukat 20 Euro eğitime katkı payı ödüyormuş) ve manevi (eğitim kadrosunun %70'i avukat) desteği ile çalışmalarını sürdürmesi çok anlamlı. En az dört yıllık hukuk fakültesi eğitimini başarı ile bitiren öğrenciler okula sınavla giriyor. Bir yıllık okul süresince 884 Euro katılım payı katılım payı ödüyor ve okul bitiminde sınava giriyor. Sınavı başarırsa, iki yıllık avukat yanında staj dönemi başlıyor, bu dönem sonunda da sınavda başarılı olunursa avukat olunabiliyor.

Ayrıca bu okul Paris Barosu avukatlarına yılda üç haftayı geçmeyen sürelerle meslek içi eğitim veriyor, bir müeyyidesi olmamasına karşın Baro'ya kayıtlı avukatların en az %70'i eğitime katılıyor ve 20 Euro katkı payı ödüyormuş. Eğitim salonlarında tüm teknolojik olanaklar var. Kiskanmamak mümkün mü? Meslek öncesi ve sonrası ancak bu kadar ciddiye alınır. Geziye katılan baro başkanlarımızın ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nun buradaki gözlemlerini barolarımızda da değerlendirmeleri ve yaşama geçirmeleri en içtenlikle dilerim.

Daha yazacak çok şey var ama bana ayrılan yerin bitmekte olduğunun farkındayım. Ancak; Avrupa'ya inceleme ve tetkik gezisine giden siyasilerin, teknokratların ve de özellikle belediye başkanlarımızın neyi incelediklerini doğrusu anlayamadığımı özellikle belirtmek isterim. Ya bizi ya da kendilerini kandırmaşlar, zaten kısıtlı olan ülke kaynaklarını hovardaca harcayıp bizi göz göre göre, IMF'ye teslim etmişler. Yazıklar olsun.

Türkiye Barolar Birliği, gerçekten güzel, içerikli ve sonucu yararlı bir gezi gerçekleştirdi. Umarım tüm baro başkanı ve disiplin kurulu

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

başkanlarımızın, m¼mk¼n olursa eşlerinin de katılımı ile yenileri gerçekteŐtirilir.

Av. M. Haşim MISİR

Kafiledaki t¼m arkadaŐlarımaya gezi boyunca sergiledikleri benzerine az rastlanabilecek olgunluk, dostluk, dayanışma ve uyumdan dolayı y¼rekten sevgi, saygı ve teŐekk¼rlerimi sunar, emeği geçen herkesi baŐarılarından dolayı kutlarım.

Av. Erdoğan SARUHANOĞLU
TBB Disiplin Kurulu Üyesi

Sayın Başkanım,

2 Haziran - 4 Temmuz 2004 günleri arasında Birliğimizin düzenlemiş olduğu Strazburg, Paris, Brüksel'i kapsayan tetkik ve inceleme gezisi hakkında görüş ve kanaatlerimi aşağıda bilgilerinize sunuyorum.

Gezimizin birinci ve en önemli yanı "*Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi*", "*Konsey*", "*Paris Barosu*", "*Paris Barosu Staj Eğitim Merkezi*", "*Fransız Türk Hukukçular Derneği*", "*CCBE*" ile bire bir yapılan görüşmeler olmuştur. Strazburg'u, Paris'i, Brüksel'i maddi olanaklarımız ile de gidebilir ve gezebiliriz. Ancak; yukarıda saymış olduğum ve mesleğimiz ile yakından ilgili olan bu yerleri değil gezebilmek ve bilgi almak, kapısından içeri girmemiz mümkün değildir. Bu yönü ile gezi tamamen amacına ulaşmıştır.

Geziye çıkmadan önce doğrusunu söylemem gerekirse, yukarıda saymış olduğum yerlerde bu denli iyi ve yakın kabul görebileceğimiz endişesi bende hakimdi. Ancak; gezi sırasında gördüğümüz yakın ilgi ve sıcak karşılımlar ile bizleri önemsemeleri beni son derece mutlu etti.

Kırk yedi kişinin katılmış olduğu böylesine kalabalık bir gezi-de, bazı aksaklıkların çıkması doğal olmasına karşın, hiç bir önemli aksaklıkla karşılaşmamış olmamızda gezinin güzelliğini ve önemini artırmıştır. Sadece Kütahya Baro Başkanı'nın hırsızlar tarafından para ve pasaportunun alınması, İzmir Baro Başkanı'nın da keza parasının çalınmış olması bizleri de bu arkadaşlarımız adına üzmüştür.

Gezinin ikinci ve önemli bir diğer yanı da, geziye katılan arkadaşlarımızla kurduğumuz yakın ilişkidir. Bir çok arkadaşımızı daha

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Erdoğan
SARUHANOĞLU

önce tanımamıza rağmen, gezide bu arkadaşlarımızla olan yakınlaşmalarımız, onları özel yanları ile de tanımamıza ve kaynaşmamıza neden olmuştur. Birlikte gezdik, birlikte yemek yedik, birlikte gerek avukatlık mesleği gerek Türkiye hakkında bilmediğimiz birçok önemli bilgiler edinerek yurdumuza döndük.

Geziye katılan arkadaşlarımızın çoğu ilk defa yurt dışına çıkıyordu. Bu arkadaşlarımız yönünden de gezinin ayrıca önemi inkar edilemez.

Gezide görevli olan tur görevlisi ve tercümanlarımız da gözleyebildiğim kadarı ile üstlendikleri görevi yerine getirebilmek için çaba sarf ettiler. Bu yönden de bir aksaklığın doğmadığına inanıyorum.

Sonuç olarak şahsım adına, gezinin her yönüyle çok olumlu geçtiğini, çok yararlı olduğunu hiçbir ön yargı taşımaksızın açıkça söyleyebilirim.

Bu düşünceler içinde, bizlere bu imkanı sağlayan siz değerli başkanımıza ve değerli yönetim kurulu üyelerimize şükranlarımı iletir, saygılarımı sunarım.

TBB Tetkik ve İnceleme Gezisi Notlarım

27 Haziran 2004 tarihinde Ankara Esenboğa Havaalanı'ndan hareketle aynı gün öğleden sonra Strazburg şehrinde otele yerleştikten sonra serbest zaman olması nedeniyle şehirde gezinti yapıldı.

28 Haziran 2004 tarihinde öğleden önceki program gereğince AİHM ziyaret edildi. Burada halen görevli bulunan Türk Hakim Rıza Türmen tarafından mahkeme salonunda AİHM hakkında bilgi verildikten sonra Türkiye aleyhine açılan davalarla ilgili olarak özetle şu hususları açıklamıştır. Şu anda Türkiye aleyhine yılda yaklaşık olarak üç bin civarında dava açıldığını, hukuk sistemimizin iyileşmesi halinde daha az dava geleceğini, gelen davaların ise önceden Kamulaştırma Yasası ve Güneydoğu bölgesindeki olaylarla ilgili olarak geldiğini ancak Kamulaştırma Yasası'nın değiştirilmesi nedeniyle artık bu tip davaların gelmediğini, diğer davaların ise Türkiye'de çıkarılan uyum yasaları gereğince azalmaya başladığını, hukuk sistemimizde yapılacak olan yeni düzenlemeler ile dava miktarının çok azalacağını beyan etmiştir.

Hakim Rıza Türmen'in konuşmasının bitmesinden sonra burada çalışan dört genç hukukçu tarafından AİHM'de dava açılması, ön inceleme, dostane çözüm yolları ve bunun uygulanması konularında genel olarak bilgi verilmiştir. Ayrıca bu toplantıda tüm konuşmacılar adil yargılama, mülkiyet hakkı ve İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin maddeleri üzerinde durarak bu maddeler hakkında açıklama yapmışlardır.

Aynı gün öğleden sonra ise; Avrupa Konseyi Daimi Büyükelçimiz sayın Daryal Batıbay tarafından Avrupa Konseyi toplantı salonunda bizlere Avrupa Konseyi'nin çalışmaları hakkında bilgiler sundu. 1941

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Mustafa ÇAVUŞ

yılında kurulan Avrupa Konseyi'nin amacının, dünyadaki savaşların önlenmesine çalışmak, ortak bir kamu düzeni kurulmasını sağlamak olduğunu, ayrıca; denetim görevinin bulunduğunu, almış olunan kararların tavsiye niteliğinde bulunduğunu, Konsey'in kurallarına uyulmaması halinde uymayan devletlerin denetime tabii olduğunu, Türkiye'nin bu denetimden çıkarıldığını, ancak bazı ülkelerin halen denetim altında bulunduğunu beyan etmiştir.

30 Haziran 2004 tarihinde Paris Barosu'nda yapılan toplantıda ise; önceki baro başkanı genel bilgi vermiş ve halen baro başkanlığını yürüten sayın Burguburu, Paris Barosu hakkında bilgi vermiştir. Baro Yönetim Kurulu'nun otuz altı kişiden oluştuğunu, beş ila dokuz üyeden oluşan disiplin kurulları bulunduğunu beyan etmiştir. Disiplin Kurulu kararlarına karşı istinaf mahkemelerine itiraz edilmektedir.

Bu toplantıda konuşan Türkiye Büyükelçisi, 1483 yılından beri Fransa ile ilişkilerimizin devam ettiğini, hukuk sistemimizin tamamen Avrupa'dan alındığını, Fransa ile benzerliğinin bulunduğunu beyan etmiştir.

Bu konuşmalara sayın Birlik Başkanımız Özok cevap vermiş, halen Birlik olarak Avrupa ile ilişkilerimizin çok sıkı bir şekilde devam ettiğini ve konularla ilgili olarak çalışmalara katıldığımızı beyan etmiştir.

Paris Barosu'nda, uzman hukukçunun açıklamaları ışığında bizim hukuk sistemimizde bulunmayan ancak uzun zamandan beri Fransa'da uygulana "Arabuluculuk" konusunda teknik bilgi verilmiştir.

Öğleden sonra ise; Paris Barosu Staj Eğitim Merkezi'ne gidilerek, staj eğitimi konusunda bilgi alınmıştır. Fransa'da toplam yirmi iki staj eğitim merkezinin bulunduğunu, buraya hukuk fakültesini bitiren kişiler arasında yapılan sınav sonucunda stajyer alındığını, bu sınavda sınava girenlerin %25'inin başarılı olduğunu, iki sınav hakkı bulunduğunu, iki sınavda da başarılı olamayanların artık kabul edilmediğini, stajın on bir aylık bir dönemi kapsadığını, bitirmede ise dört sınav yapıldığını, bu sınavda ise başarı oranının %90 olduğunu açıklamışlardır. Sınav komisyonlarının ise; avukat, savcı ve hakimlerden kurulduğunu ve sınavı bunların yaptığı beyan edilmiştir.

01 Temmuz 2004 günü Brüksel'de yapılan ilk toplantıda CCBE Genel Sekreteri meslek konusunda ve CCBE'nin çalışmaları konusunda bilgi vermiştir.

Aynı gün öğleden sonra ise, AB nezdinde bulunan delegasyonlar ziyaret edilmiş, Fransız ve İspanyol temsilcileri genel olarak bilgi vermiş, İspanyol Delege kendi ülkeleri ile ilgili olarak bilgi sunmuştur.

Ertesi gün AB genişlemeden sorumlu Türkiye Masası Şefi'nin katıldığı bir toplantı düzenlenmiştir. Masa Şefi, Türkiye ile ilgili olarak açıklamalarda bulunmuş, siyasi ve hukuki konulara değinmiştir. Zana davası, asker-iktidar ilişkileri, köy boşaltılmaları, kişisel haklar, etnik grupların kendi özlük hakları (dil, eğitim, din vb.) yargılama sistemi konularında, ayrıca Kıbrıs konusunda kendilerine özgü ve yıllardan beri devam eden politikaları doğrultusunda açıklama yapmıştır: Bunların kendi görüşleri doğrultusunda düzeltilmesini istemiştir.

Bu konuşmaya karşılık olarak sayın Başkanımız Özak ise hiçbir zaman unutulmayacak ve takdirle karşılanacak bir şekilde Atatürk ilkelerine, laik demokratik ilkelere bağlı olduğumuzu, bunlardan taviz vermeyeceğimizi gayet güzel bir şekilde cevaplamıştır. Kendisini bu konuşmasından dolayı bir kez daha kutluyorum.

Tüm bu gezi sırasında gözlemlediğim birkaç konuya değinmeden geçemeyeceğim. Strazburg şehir olarak fevkalade güzel, temiz, düzenli ve yaşanması gereken bir şehir. Ancak; Paris, Brüksel ve diğer gidilen şehirler böyle değil, bu şehirlerde bizde de olduğu gibi kapkaç, yankesicilik gibi olaylar olduğu gibi temizlik konusu da abartıldığı gibi değil. Sokaklarda sigara izmaritlerine ve çöplere her yerde rastlamak mümkün, ayrıca halen bazı yerlerde trafik lambalarında yanan ışıkların haç şeklinde yandığını görmekteyiz. Din ayrımcılığını ortadan kaldırmak isteyen, laik olduğunu beyan eden Avrupa devletlerinin bu şekilde trafik lambası kullanması laiklik anlayışı ile ne derece bağdaşmaktadır.

Fransa'da Fransız resmi binalarında kendi bayraklarının yanında Avrupa Birliği Bayrağı bulunmamaktadır. Buna karşılık Belçika ise kendi bayraklarının yanında Avrupa Birliği Bayrağı bulunmaktadır. Bu durum bende Fransa'nın Avrupa Birliği'ndeki liderlik fobisinden halen kurtulamadığı imajını yaratmıştır.

Tüm bu ülkelerde trafik çok düzenli, yayalara saygılılar, korna sesi bazı istisnalar hariç hemen hemen hiç duyulmamaktadır. Ayrıca bizde olduğu gibi levha kirliliği hiç yok. Levhalar bina girişinde çok küçük ebatlardadır. Aynı durumun bizde de uygulanması çok iyi

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Mustafa ÇAVUŞ

olacaktır. Reklam Yönetmeliği hazırlanmadan önce bu durum kabul edilmiş ancak baro başkanlarının karşı çıkması üzerine Yönetmelik'ten çıkarılmıştır.

Paris Barosu'nun öğle yemeğinde birlikte olduğumuz Paris Barosu Saymanı sayın Algazi'den aldığımız bilgilere göre avukatlar baro aidatlarını meslekteki kıdeme göre ödemektedirler. Sosyal güvenlik olarak sağlık yönünden ülkenin genel sosyal güvenlik sisteminde dahil olmakta ve buraya prim ödemektedirler. Emeklilik için ise, kendi sandıkları bulunmakta, buradan emekli olmaktadır. Buraya ise emekli oluncaya kadar prim ödenmekte ve emekli maaşları ülke geneline göre gayet iyi bir durumdadır.

Paris Barosu'ndaki toplantıda sorulan bir soru üzerine önceki başkanın verdiği cevap beni şaşırtmıştır. Başkan Yargıtay'daki duruşmalara yalnızca burada duruşmaya girmesi için belgesi olan avukatların girdiğini, diğerlerinin giremediğini, bu belgenin gerektiğinden bedel karşılığında başka bir avukata satıldığını üzüntü ile ifade etmiştir.

Sınav konusunda Türkiye'deki muhalif grupların kulaklarını çınlatmak gerekir. Fransa'da fakülte mezunlarının iki sınav hakkı bulunduğunu, başarısız olanların bir daha hiçbir şekilde mesleğe kabul edilmediklerini, başarı oranının ise bu sınavda %25 olduğunu düşünürsek, bizdeki sınav sistemi ile karşılaştırdığımız zaman muhalefet edenlerin ne kadar objektiflikten uzak oldukları açıkça ortaya çıkmaktadır.

Saygılarımla.

TBB Tetkik İnceleme Avrupa Gezisi

28 Haziran Pazartesi, Strazburg

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

Rıza Türmen (Hakim) konuşmasında; diğer ülkelerin Türkiye'den daha fazla davalarının bulunduğunu, Türkiye'den yılda yaklaşık olarak üç bin dava geldiğini, Türk hukuk sisteminin iyileşmesi halinde AIHM'ye daha az davanın geleceğini AIHM'nin milli yargı sisteminin çalışmadığı veya aksadığı zamanlarda devreye girdiğini, bu sebeple milli yargı sisteminin kusursuz çalışması gerektiğini ifade etti.

AIHM'ye gelen Türkiye ile ilgili davaların daha çok Türk hükümeti ile ilgili olduğunu, bilhassa gayrimenkul ve kamulaştırma davalarındaki önemli eksiklikler nedeniyle davaların grup halinde geldiğini, Türkiye'de yapılan son yasal değişiklikten sonra kamulaştırma ile ilgili davaların hemen hemen sona erdiğini ifade etti.

DGM davalarının halen mevcut olduğu, adil yargılama ile ilgili davaların sona erdiğini, köye dönememe davalarının artarak sürdüğünü. Bu güne kadar sadece bir dava hakkında karar verdiğini Türk Parlamentosu'ndaki tasarı kabul edildiğinde bu dava grubunun da sona ereceğini bildirdi.

DGM'de Kıbrıs Rumları ile ilgili davalar vardır. Bu davalardaki tazminat istekleri önemlidir. Hala Türkiye'nin sorumluluğu devam etmektedir. 2 Eylül 2004 tarihinde karara bağlanacak pilot dava vasisıyla bu grup davalar halledilecektir.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Çetin KURAL

Başörtüsü davaları vardır. Bununla ilgili pilot dava için karar birkaç gün içinde açıklanacak, bekleyen aynı konulardaki iki yüz dava buna göre sonuçlandırılacaktır.

Gözaltı davaları çıkarılan yasalar ile halledildiği halde uygulamadan kaynaklanan davalar halen devam etmektedir.

Güneydoğu ile ilgili davalar sona ermiştir, konusu itibari ile ağır kabul edilen davalar halen gelmemektedir (işkence, yangın vs.).

En çok işkence davası Türkiye'den gelmektedir. Bu konudaki davalar halen devam etmektedir. Bu duruma hemen son vermek gereklidir.

Sonuç olarak Türkiye ile ilgili resim, Türkiye lehine değişmektedir. Normale dönüş vardır. Fakat halen 6. madde ile ilgili davaların gelişi sürmektedir. Türkiye'deki ekonomik, sosyal ve kültürel konular olduğu gibi AİHM'ye yansımaktadır, örneğin; terör Kıbrıs meselesi, enflasyon, faiz oranları, işkence gibi konulardaki davalar halen mevcuttur. Yasal eksikliklerin hemen giderilmesi ve uygulamanın da yasalara uygun yapılması zorunludur.

AİHM'de Dava Açılması

Dava açılmasında harç ödenmez. Dava açılması milli mahkemelerde dava açılmasından daha kolaydır.

İç yargının sonucu kesin olarak alınmalı ve bitirilmelidir. Altı aylık dava açma süresi geçirilmemelidir. Bu sürenin hesabında en son işlemi öğrenme tarihi esas alınır, kesinleşme mevcut değil ise olayın vukuu tarihi ve öğrenme (İttıla) tarihi önemlidir.

Uzayan davalar AİHM içinde önemli bir sorundur. Yargı yolunun etkili olması bağımsızlık ile hızlı yargılama ile mümkündür, bu sebeple uzayan davaların ivedilikle bitirilmesi için "Pinto" adı altında yeni bir yargı yolu düşünülmelidir.

Açılan davalarda etkili bir soruşturma yapılması önemlidir, etkili soruşturma yapılmamış ise yargı işlemez, işkence ve yaşam hakkı davalarında bu çok önemlidir. Pek çok davada ortada ceset vardır. Fakat kimin sanık olduğu belli değildir. Pek çok davada soruşturma yapılmamıştır. Dosyada kağıt ve belge yoktur. Minimum bilgilerin yokluğu halinde davaya bakılması, karar verilmesi hali olanaksızdır.

AİHM'de 65.800 dava var. Açılan davalar iki-üç yılda sonuçlanır. Açılan davalar büyük dairelere bağlı dava daireleri tarafından incelenir. Şekil noksanı olan davalar reddedilir. Davacı bakımından önem arz etmeyen davalara bakılmaz. Mahkeme'de devamlı reforma gidilmektedir. Gaye dava sayısını eritmektir. Bu sebeple komisyonlar kaldırıldı, davaların hızlandırılması sağlandı, ikili sisteme son verildi. Tekrar komisyonlara dönülmesi zordur, karşı fikirler itibar görmemiştir.

AİHM milli mahkemelerin düzenlemelerinde karışmaz, mahkeme temyiz mahkemesi değildir. Mahkeme sadece ihlal varsa tespit eder kararın uygulanması AB Başkanlar Kurulu'na aittir. Tazminata karar verilmiş ise bu tazminatın belli sürede ödenmesi gerekir, ödenmediğinde faiz çalışır. Bakanlar Komitesi ödeme yapılmamışsa, ilgili devletten hesabı ve aldığı önlemleri sorar. Devam eden bir ihlal varsa bunu sona erdirilmesini ister. Yine de ihlal devam ederse müeyyideler uygulanır oy hakkı kısıtlanır, ihraca karar gidilir, ihraç edilen tek ülke Yunanistan olmuştur uygulandığı yöntemler itibariyle AİHM dünyadaki tek yargı kuruluşudur. AİHM yönünden bu çok önemli bir adımdır.

AİHM'nin Çalışması

AİHM'de çalışan Türk hukukçuları (Hasan Bakırcı, Hüseyin İzer, Yasemin Uçar, Ayşegül Hanım, Şerif Yılmaz). AİHM'de otuz Türk hukukçu vardır. Beş ila yedi yıldır Mahkeme'de çalışmaktadırlar. Mahkeme yazı işlerinde ve tetkik hakimi görevleri vardır.

AİHM'de dört büyük daire vardır. Kırk beş hakim görev yapar hakimlere yardımcı yazı işleri müdürlükleri bulunmaktadır. Dört yüz hukukçu yazı işlerinde çalışır. Taktik hakimi gibi çalışırlar.

İlk başvuruda usulü eksiklikler tamamlanır. Sonra dosya kaydedilir, sonra başvuru için raportör hakim tayin edilir. Dosya ön incelemeye tabi tutulur. Hakimin vereceği talimata göre, ilk rapor hazırlanır. Reddi gereken başvuru varsa, usulü işlemlerle ilgili kısa bir karar verilir, kısa karardan sonra üç hakime sunulur ve red kararı yazılır.

Şekli konularda, başvuru tespitinden sonra dosya incelemeye alınır. Raportör hakime gelir, tavsiyeleri alınır, sonra daire önüne gelir ve burada ön inceleme yapılır. Bundan sonra hükümete bildiri

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Çetin KURAL

yapılır, soru sorulur gerekli incelemelerden sonra hükümete on iki hafta süre tanınır ek sürede verilebilir, iddialar ve cevaplar başvurana bildirilir. Bundan sonra dava dosyası yeniden daire önüne ve ikinci rapor yazılır. Davanın esasına girilir.

İhlal iddialarının ciddi olup olmadığı, araştırılır dostane çözüm yoluna gidilir. Hükümete bu yolda öneride bulunulur, uzlaşma olursa başvuru neticelenir.

Mahkeme icabında kendisi bizzat soruşturma yapar. Bu istisnai bir durumdur. Dostane çözüm iki tarafında yararınadır, bu takdirde davalı ülkenin sabıka kaydı çıkmamış olur.

Yazı işleri müdürleri dostane çözümde aktif rol almışlardır, çözüm tarafların inisiyatifine bırakılmamıştır. Mahkeme'nin bizzat soruşturma yapması beş yüz ila bir milyon Euro'ya mal olmaktadır.

Kararın denetimini Bakanlar Komitesi yapar, ihlalle ilgili konularda önlemler alınması istenir. Hükümetin ihlale son vermemesi halinde taraflar dinlenir, deliller toplanır ve nihai karar verilir. Tazminat üç ay içinde ödenmelidir.

Gelen dosyalarda istenmeyen belgelerde olabilir veya büyük eksiklikler olabilir. Bunun için başvuru altı aylık sürenin ilk günlerinde yapılmalıdır. Başvurularda düzenli dilekçe verilmesi gerekir. Dilekçede tarihsel sıralama yapılmalı, belgeler buna göre sıralanmalı, isim, soyad, adres çok açık yazılmalıdır. Verilen sürelerde son gün beklenmemelidir. Bunun için başvuru altı aylık sürenin ilk günlerinde yapılmalıdır.

Altı aylık dava açma süresi içinde, sadece kısa bir dilekçe vermekle dava açmak mümkündür, sonra da başvuru formu ile ilgili hususlar tamamlanır. Fakat bu işlemlerde önemli süreler almaktadır. Halbuki AİHM'nin zamanı yoktur. Bu sebeple başvurularda olay tam anlamıyla anlatılmalı, daha sonra iddialara yer verilmelidir. Yani dava dilekçesindeki düzenlemenin iyi ve esaslı olması gerekir, olayın başı ve sonu açıklanmalı sözleşmenin hangi maddesinin ihlal edildiği belirlenmelidir. Dava açılırken vekaletnamelerde AİHM'de başvuruda temsil herhangi bir şahıs tarafından yürütülebilir. Avukat olmak koşulu yoktur. Noter evrakı da gerekmez. Bir formatın doldurulması yeterlidir. Başvurunun ekonomik durumu önemlidir. Başvuru için muhtarlık belgesi de yeterlidir. Bu belgenin temini halinde adli yardımda verilir. Adli yardımın miktarı mahkemenin takdirine bağlıdır

sonuçta verilen karar lehte ise verilen adli yardım tazminattan kesilir. Adli yardım miktarı Şu anda yedi yüz Euro civarındadır.

Başvuruyu herkes yapabilir zarara uğrayanların yakınları dahi bu başvuruyu yapabilir. Fakat duruşma safhasında bir avukat tutulması tavsiye olunur. Başvurucunun parası yok ise en yakın baroya müracaat ile bir avukat tayinini isteyebilir uzman bir hukukçu ile davanın takip edilmesi gerekir. Anglosakson sisteminde uzman hukukçuların dava takip etmesi önemlidir. Bu hukukçu İngilizce veya Fransızca bilmelidir. Duruşmalarda tercüman kullanan avukatta dinlenir. Kırk beş ülke söz konusudur. Her birinin hukuk sisteminde değişiklikler vardır. Bu sebeple savunmanın illa avukat olması da şart değildir. Hatta bazı ülkelerde avukatlar dışında danışmanlar da bulunmaktadır.

Altı aylık dava süresinin hesaplanmasında PTT damgasına bakılır. Bu sürenin hesabında makul süre esası uygulanır. Uzun süre geçmesine itibar olunmaz. Bu bakımdan davacının talebi önemlidir, olağan yasal yol takip olunmalıdır.

Haksız tutuklamalarda tazminat ile ilgili ödenecek miktar milli hukuka bırakılmaktadır, sadece yapılan tespiti uyulması istenir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesi (Adil Yargılama)

Çok geniş ve kapsamlı bir maddedir. Silahların eşitliği ilkesi esas alınmıştır, iddia makamı ile müdafaa arasında eşitlik olmalıdır. Her belgeyi taraftar görmeli, yorum yapabilmelidir. Örneğin; Belçikalı gazeteciler ile ilgili davada, gazetecilerin belgelere ulaşamamaları sebebiyle, verilen mahkumiyet kararı ihlal sayılmıştır.

İddia makamı tanıkları nasıl dinleyebiliyor ve sorguluyorsa müdafaaada aynı şeyi yapabilmelidir. Bilirkişinin iddia makamı tarafından tayin edilmesi halinde, itiraz yapılabilmesi, mahkeme yeni bir bilirkişi atamalıdır. Sadece iddia makamının bilirkişi tayini ihlal anlamındadır. Bilirkişi raporuna başvuranın veya avukatının itirazları nazara alınmaz ise ihlal mahiyetindedir, sadece doktor ve hastanenin verdiği rapor yeterli değildir. Mahkeme delillerin değerlendirmesine önem verir. İddia ve savunmaya dikkat eder.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Çetin KURAL

Başvuranın belgelere ulaşması ve tetkik etmesi yeterlidir. Avukatın belgelere ulaşamaması halinde eşitlik ilkesi uygulanmaz, sonuç olarak başvuranın belgelerden haberdar olması yeterlidir. Yargılamanın bütünlüğünde eşitlik önemlidir.

Yargılamanın adil ve eşit olması gerekir. Başvuranın aleyhine bir belge varsa, bu belge başvurucuya verilmeli veya ulaşması mümkün olmalıdır. 1999 yılından itibaren silahların eşitliği ilkesi titizlikle uygulanmaktadır.

İhlal halinde ceza ve hukuk davası değişmektedir, ceza davasında başvurucunun mutlaka hazır bulunması gerekir. Bunun istisnaları vardır. Hukuk davalarında başvurucunun bulunması ön koşul değildir, incelemede suçun niteliği ve suçun başvurucu yönünden önemi nazara alınır. Bu nedenle başvurucunun davaya gelmesi titizlikle takip olunmalıdır.

30 Haziran Çarşamba

Paris Adliyesi

Paris Baro Başkanı Burguburu: Türkiye'nin durumunu hepimiz biliyoruz. Bunları tekrar etmeye gerek yoktur. Ancak hukuka, mesleğe, hukukun üstünlüğüne dayalı bir beraberliğimiz vardır.

Barolarımızın yapacağı anlaşmalar çok önemlidir. Ülkelerin birbirine yakınlaşmasına yardımcı olacaktır.

Türkiye Büyükelçisi: Böyle bir topluluğu gördüğüm için çok mutlu oldum. Fransa Türkiye ilişkisi 1483 yılından beri devam eder, ilk büyükelçilik 1951'de Türkiye'de açılmıştır.

Modern Türkiye Cumhuriyeti'nin ortaya koyduğu inkılaplar Fransız ihtilalinin sonuçlarıdır.

Atatürk Fransız ekolünün etkisinde kalmıştır. Tüm Fransız eserlerini okumuştur. Fransız modelinin ve literatürünün etkileri vardır.

İstinaf mahkemeleri dışında, Türk hukuk sistemi Fransa ile benzerlik içindedir. Fransa, Türkiye'nin AB'ye girmesi için tarım, çevre ve adalet konularında destek vermektedir. Adalet bakanlıkları arasında yeni bir çalışma başlatılmıştır.

Avrupa Birliği Başkan Yardımcısı: Türk baroları ile çok sıkı bir işbirliği içindeyiz. Avrupa Barolar Konseyi derneklerden oluşmaktadır. Bu derneklerde Avrupa ülkelerine mensup derneklerdir.

Avrupa Ekonomik Topluluğu'nda yirmi beş ülke vardır. Üç küçük üye ile birlikte yirmi sekiz üyesi bulunuyor, Konsey'in başlıca amacı bu bölgelerde avukatların serbest bir şekilde yerleşmelerini ve çalışmalarını sözleşme hukuku ve kişisel hukukla ilgili anlaşmalar üzerindedir. Genel olarak Avrupa'da avukatların temsilcisi durumundayız.

İstanbul'da TBB'nin terörizm hukukla ilgili endişelerimizdir. Bu konuda çok hassasız. Terörizm ile kişisel haklar arasında denge oluşturulmalıdır. Avrupa Baroları Konseyi ile Türk baroları arasında yakınlaşma olmalıdır.

Paris Baro Başkanı: Türk meslektaşlarımızın yetişme tarzlarını ve eğitimlerini biliyoruz. Fakat Türk avukatlarının AB için tam anlamıyla yer alamamaktadırlar çaresi var mı?

Büyükelçi: AB için otuz yıldır çalışıyorum. Müzakere tarihi almak için Aralık ayı çok önemlidir, ulusal hukuk açısından herkes kendi avukatlık mesleğini icra ediyorlar. AB ülkeleri içinde Türk avukatlarının avukatlık yapabilmesi için yönerge hazırlanmaktadır.

TBB Başkanı Özdemir Özok: AB barolarının çalışmalarına iştirak için önemli girişimlerimiz vardır, çalışmalarımız sürmektedir.

Arabuluculuk

Bu Konudaki Teknik Konuşmacı: Arabuluculuk üç kişi müdahale olur. Bu kişi bağımsız ve tarafsızdır. Arabuluculuğa herhangi daldan başvurulabilir ihtilafın ilerlememesi ve karışık hale gelmemesi için başvuru bir yoldur. Arabuluculukla zorlama yoktur, gönüllülük vardır. Arabuluculuk her türlü hukuk davasında uygulanır. Fransız hukukuna mahsustur.

Ceza hukukunda arabuluculuğa gitmeye Cumhuriyet Savcılığı karar verir. Burada tutuklunun özgürlüğünden bahsedilmez.

Aile hukukunda bu yöntem çok kullanılır. Hukuk davalarında, Fransa'da ampirik bir şekilde ortaya çıkmıştır, usul yönünden esaslı bir yöntemdir.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Çetin KURAL

Bu yöntem adli ve idari bir yargı tasarrufu değildir, hakimın yetkisine müdahale yoktur, olay zaten hakimın kontrolü altındadır. Uzlaşma süresi altı yıldır. Hakim isterse süreyi uzatır. Temyiz yoktur.

Fransa'da arabuluculuk dernekler kanalıyla yapılır. Bağımsız arabulucu yoktur. Bu dernekler devletten yardım alır, seneler geçtikçe bu yardım miktarı artmaktadır. Arabuluculuk görevini üstlenen avukatlar devletten para almazlar. Arabuluculuk ücreti ihtilaf konusunun kıymetine göredir. Ailevi işlerde ücretsiz yararlanma olanağı vardır, olağan işlerde ücret ikiye bölünerek ödenir. Arabuluculuk içinde adli yardımdan da faydalanılır. Fransa'daki arabuluculukta bir çözüm aranıyor ve buna çok önem veriliyor. Arabuluculuk bir mucize değildir. ABD'deki şekile göre uygulama yapılmaktadır. Bu bir şekilde sosyal bir düzenlemedir. Kant'ın *"hukuk özgürlüklerin kapısıdır"* ilkesinden hareket edilmektedir. Çok büyük davalar arabuluculuk sayesinde halledilmektedir.

Paris Barosu

Otuz altı üyeden oluşmaktadır. Kırk iki üyeye çıkarılması düşünülmelidir. Her hafta salı günü toplanmaktadır. Salonda ilk baro başkanı ile ilgili gravür ile XIV. Lui tarafından yaptırılan gravür armalı halılar vardır. 1264 yılında ilk toplantı yapılmıştır, ilk toplantıya ait tutanaklar halen mevcuttur.

Bu salondan Disiplin Kurulu da yararlanmaktadır. Beş ila dokuz üyeden oluşan disiplin kurulları vardır. Bu kurullar değişik şikayet konularını incelemektedir. Barolar için disiplin kuruları çok önemlidir. Bağımsızlıkları disiplin kurullarının sağlıklı çalışmasına bağlıdır.

Paris Barosu Staj Eğitim Merkezi

Okul Müdürü: Paris Barosu Staj Eğitim Merkezi aynı zamanda İstinaf Mahkemesi Eğitim Merkezi'dir.

Bu okul, 1989 yılında kurulmuştur. Paris ve çevresindeki stajyer avukatlara ve avukatlığı sürdürenlere eğitim vermek ve meslek içi eğitimi sağlamakla görevlidir.

Uluslararası iliŐkilere önem veriliyor. Özellikle Türk baroları ile temasların gelişmesi isteniyor. Bu okulun en büyük özelliği ilk oluŐudur. Fransa'da yirmi iki staj eğitim merkezi vardır. Paris okulu bin beş yüz avukata eğitim veriyor. Diğer okullarda eğitim aralıksız yürütülüyor.

Okula müracaat etmeden önce minimum dört yıllık eğitim koşulu var, öğrencilerin %95'i ise yedi yıllık eğitimden sonra bu okula geliyorlar. Okula girilmeden önce, öğrenciler niversite eğitim merkezinde bir yıl sınava hazırlık için eğitim görüyor sınavı gerçekten zordur, sınavda başarılı olanlar  bölümden oluşan bir eğitime tabi tutuluyorlar. EĞitimin birinci aşaması beş aydır. Bu aşamada dava dosyası, mahkemeye verilecek dilekçenin hazırlanması gibi tatbiki eğitim veriliyor. Beş aylık eğitimde kur-pratik eğitimi veriliyor, öğrencilerin kimi avukat kimi savcı oluyor. Klasik derslerin yanı sıra, hukuki danışmanlık konularında da dersler veriliyor.

İkinci beş aylık eğitimde bir hukuk Şirketinde staj yaptırılıyor. Rapor hazırlanıp okul müdürüne takdim ediliyor.

Son bölüm bir aylıktır, Ğrenci yargıda (mahkemede) alıŐıyor.

On bir ayın sonunda bitirme sınavına giriliyor. Bu sınavda başarılı olanlara avukatlık sertifikası veriliyor, sınavın yüzdesi %95'dir, sebebi giriş sınavının sıkı uygulanmasındandır. Bu sınavdan başarılı olarak çıkanlar iki yıl boyunca stajyer avukat olarak görev yaparlar, stajyer avukatlar iki yıl boyunca büro açamazlar, iki yıllık süre içinde Staj EĞitim Merkezi'ndeki derslere devam etme zorunluluğu vardır.

İki yıllık staj süresinin bitiminden sonra tam yetki verilir. Yeni kabul edilen yasaya göre tüm avukatlar meslek için eğitime tabidirler.

Hazırlanan reform yasasına göre, önemli deĐiŐikliklere yer verilmiştir. Okuldaki eğitim dönemi bir buçuk yıla çıkarılacaktır. Bir buçuk yıllık eğitim;

- a. Altı aylık birinci süre ile eğitim,
- b. Altı aylık ikinci süre staj bürosundaki eğitim,
- c. Altı aylık nc süre proje dönemidir. Bu altı aylık dönemde yargı organında yabancı bir avukatlık bürosunda veya ihtisas sahibi bir eğitim yerinde staj yapılması hedefleniyor.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Çetin KURAL

Ayrıca bu altı aylık eğitim sürelerinde, öğrencinin yurt dışında staj yapması da isteniyor, kişisel projenin içinde öğrencinin yeniden üniversiteye girmesi istenmiyor, on sekiz ayın sonunda sertifika alındıktan sonra avukatlık yapabilecek ve eski sistem kaldırılacaktır.

Bu yıl okulda bin dört yüz öğrenci eğitim almıştır. Paris Barosu'nun on yedi bin mevcudu vardır, okullarda dört yüz öğretim üyesi bulunmaktadır. Bu öğretim üyelerinden %70'i avukat %20'si hakim, %15'i ise diğer mesleklerdendir.

Stajyer okula girerken sekiz yüz seksen dört Euro ödemektedir. Diğer büyük okullara göre bu rakam dörtte bir oranındadır.

Okulun üç mali kaynağı vardır, ilk tahsil edilen para, sekiz baronun katkıları ve %10'ları bulan devlet desteğidir. Devam zorunluluğu olduğu halde %30 miktarındaki avukat derslere gelmiyor, öğretim görevlileri saatte kırk Euro ücret alıyorlar, gündüzleri bir yerde çalışanlar için akşam dersleri var. Bunların miktarı yüz elli civarındadır. Yirmi bir sınav merkezi vardır. Başarılı olmayanların iki kere daha sınava girme hakları vardır.

1 Temmuz Cuma, Brüksel

CCBE Genel Sekreteri: CCBE'de Türk avukatları da temsil edilmektedir. Biz milli delegasyonlar olarak burada bulunuyoruz, kuruluş avukatları temsil eder. Ancak tek tek avukatlar veya baro kuruluşları değil, temsil olunan ülkelerdir. Ülkede milli bir baro var ise o kuruluş temsil eder, yoksa o ülkeler bir kuruluş varmış gibi temsil edilirler. Yirmi sekiz üyesi vardır. Yirmi beş tanesi AB ülkeleridir. Diğerleri Avrupa alanı ülkelerdir, ayrıca yedi gözlemci ülkede temsil edilmektedir. Türkiye bunların arasındadır. Temsilcinin ismi Belkıs Baysal'dır.

Kuruluşun geliri kendi kaynaklarından sağlanmaktadır. Avrupa Konseyi bazen destek vermektedir, yıllık bütçe bir milyon Euro'dur. Genel Kurul yılda iki kez toplanır demokratik bir kuruluştur, gözlemci ülkelerde toplantıya davet edilir, birinci başkan ve ikinci başkan temsilciler arasından seçilir. Rotasyonlu bir sistem uygulanır. Batı ile doğu arasında ve İngilizce Fransızca arasında denge kurulur.

CCBE'nin çalışmaları rekabet üzerine kurulmuştur. AB'nin kuruluş ülkelerinden bir olan tek pazar ilkesi benimsenmiştir. Bu ilkenin

içinde avukatlarda vardır. Bütün meslekler rekabetçi meslekler haline getirme hedeflenir. Avukatlar için reklam yasağı vardır, ücret haklarında yaptırımlar uygulanır. Diğer mesleklerde ortaklık yapılması da yasaktır.

Avrupa içerisindeki mesleki kuralların uyumlu hale getirilmesi çalışmaları vardır. Avukatlık hakkında ülkelerde çeşitli yönetmelikler olduğu anlaşılmıştır. Bunun sebebi araştırılmakta ve giderilmesine çalışılmaktadır. Avukatlık mesleğinin ne şekilde icra edileceğine ilişkin taslak yönetmelikler hazırlanmaktadır. Bunun model olarak kullanılması için çalışmalar yürütülüyor.

Türkiye'deki terörizm olayı dikkatle izlenmektedir. Ayrıca kara para aklama yönergesine karşı çıkıldı. Zira devlet avukatlardan kendi müvekkilleri ile ilgili bilgi alacaktı, bu gizlilik prensibine aykırıdır. Fakat önerge kabul edildi.

Avukatların bir ülkeden, diğer bir ülkeye serbestçe gidip mesleklerini icra çalışmalarımız vardır. Ben İngiliz bir avukatım üye ülkelerden birinde mesleğimi icra edebilirim, sadece mesleğin icra edileceği ülkedeki bir avukatın referans vermesi gereklidir. Dil bilme zorunlu değildir. Fakat dil bilmiyorsa zaten avukat mesleğini bu ülkede icra etmez. Bu etik bir kuraldır.

Dil bilme zorunlu değildir. Fakat çalışma dili İngilizce ve Fransızca'dır, üye olan herkesin kendini ifade etmesi ve bu dillerden birini bilmesi gerekir. Mahkemeler AB düzeyinde ve ulusal düzeyde mahkemelerdir. Milli mahkemelerde o ülkenin dili kullanılır, dava takibinde disiplin sicil özeti önemlidir.

AB Nezdindeki Delegasyonlar

Fransız-İspanyol delegasyon temsilcileri, Fransız temsilci; ulusal delegasyonlarının durumu ve görevleri izah olunacaktır. Fransız delegasyonu en eskidir. Açılış tarihi 1983'tür delegasyonunu oluşturan Paris Baro Başkanlığı'dır. Diğer barolarda da delegasyonluk açılmıştır. 2003 yılında Barolar Konseyi açılmıştır.

Faaliyetlerin özeti; kendi avukatlarımız ile ilgili çalışmalardır. Bu çalışmalarda meslektaşlarımızı AB hukuku içinde hazırlamak ve bilgi vermektir. Başlıca faaliyetlerimiz:

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Çetin KURAL

- a. Bilgilendirme,
- b. Eğitim,
- c. Hukuk danışmanlığı,
- d. Lobi faaliyetidir.

Faaliyetler içinde AB mevzuatı takip edilir. Doküman ve dergi yayınlanır, yayın iki ayda bir yapılmalıdır. Bu yayında AB kararlarına ve çeşitli yönergelere yer verilmektedir. Ayrıca çeşitli konferanslar verilmektedir. Fransız avukatların savunmalarına cevap verilir, yani danışmanlık yapılır. Rekabet veya çevre ile ilgili sorularla ilgili raporlar sunarız ve bilgilendiririz.

İspanyol temsilci; AB bir değerler birliğidir. İspanya uzakta kalmakta ise de, İspanyol avukatların hayatını AB etkilemektedir. Bu nedenle avukat bir AB delegasyonunu dikkatle takip etmektedir. İspanya'daki yasaların %70'i Brüksel menşelidir. Burada seksen üç baromuz temsil edilmektedir. Piramidin tepesinde avukatları temsil eden birlik vardır. AB hukuku rehberi çıkarıldı. Amaç avukatlara takip için rehber ve önder olmaktır. İspanya'daki avukatların birliğine katkısını sağlamak için konferans projemiz vardır, yeni katılımlar için bu konferansı tertipledik. 1991'de çıkarılan kara parayı aklama ile ilgili yönerge çalışmalar sayesinde iade edildi. Zira yönerge meslek sırrına aykırı idi, çalışmalarımız sürmektedir, iç hukuka yansıyan çalışmalarımız sürmektedir. Bazı ülkelerde olumlu uygulama olduğu gibi, olumsuzluklarda vardır. Bu nedenle bu konunun yeniden tartışılması gerekmektedir.

Sonunda kara para aklamada etkili bir denetim yapılamayacağını AB Parlamentosu'na bildirdik. Zira ülkeler arasında kültürel farklılıklar vardır.

Fransa'da avukatlar müvekkilleri hakkındaki bilgileri bildirmek zorundadırlar. Bu ihbarlar baro başkanlığına yapılır. Buradan da yetkili mercilere bildirilir.

AB'den aldığımız cevapta, yönergenin meslek sırrına aykırı olmadığı bildirilmiştir.

Genişleme Bölümünden Türkiye Masası Şefi: Bizim sorumluluğumuz günlük olarak Türkiye ile AB arasındaki gelişmeleri takip etmektir, ortaklık anlaşması ve gümrük birliği çerçevesindeki stratejiyi takip ediyoruz.

Türkiye AB'nin en önemli dosyasıdır ve en önemlisidir. Türkiye cezp edici bir konudur. Türkiye'deki gelişmeler gazetelerimize taşınıyor. Türkiye haberleri ya birinci veya ikinci sıradadır. Türk politikacıları çok önemli toplantılara katılmaktadır. Tüm dikkatler Türkiye üzerine yönelmiştir. Türkiye'nin yaptığı reformlar takip olunuyor. Bu kadar önemli yükseliş takdir ediliyor. AB bu sayede Akdeniz ülkeleri ve Kafkasya ile komşu olacaktır.

Türkiye'deki batılılaşma ve modernleşme projelerinin sonuçlanması beklenmektedir. Avrupa Türkiye'yi yeterince tanımıyor. 2004 yılı Türkiye için önemlidir. Komisyon Türkiye'nin Kopenhag kriterlerini yerine getirip getirmediğine karar verecek, ekonomi, siyasi ve teknik olarak ne şekilde AB'ye katılacağı raporlarla tespit olunacak.

Türkiye AB ilişkileri 1963 tarihine dayanır. Aslında yüzyıllara dayanmaktadır. 1987 yılında AB ile gümrük birliği anlaşması imzalandı. 1997 Lüksemburg Zirvesi'nde Türkiye'nin AB'ye seçilebileceği teyit edildi, iki yıl sonra ön katılım stratejisinde Türkiye'nin AB ekonomik ve politik kriterlerini yerine getirmesi istendi. 1999'da Türkiye AB'ye girişi teyit edildi. Türkiye takdir edildi. 2001'de ilk defa müzakere yapılabilme olanağı tanındı, yol haritası çizildi. Türkiye'nin Kopenhag kriterlerine uyması için neler yapılabileceği konusunda son derece ilerlemiş çalışmalarımız var. Mesela; işkence, güneydoğu sorunu, sivil-asker ilişkileri gibi üç yıldır Türkiye ile işbirliği içinde çalışıyoruz. Türkiye'nin ekonomik istikrar projesine yardım ediliyor yasamaya ilişkin yardımda yapılmaktadır. Bilhassa tarım, rekabet, ortak ticaret konularında yardımlar vardır.

İki tarafın uzman komiteleri çeşitli tahliller yaparak mevzuatlar üzerinde çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye ilerleme kaydettikçe yardıma devam edilecektir.

Katılım ortaklığı metni kısa ve orta vadeli öncelikleri dile getirmektedir, ekonomik ve teknik konular incelenmektedir, Kopenhag Siyasi Kriterleri önemlidir katılım belli bir sürece tabi olduğu tartışmasızdır.

Aday ülke statüsü Türkiye'yi benzeri olmayan reformlar yapmaya itti, bu reformlar çok önemli ilerlemeler oldu. Türkiye'nin ne olursa olsun etkin bir demokrasi olarak vatandaşlarının durumunu izah etmektedir. Ölüm cezasının kaldırılması, diğer dillerin kullanılması sivil-asker ilişkilerinin düzenlenmesi. Avukatlar için 90. madde

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Çetin KURAL

de yapılan değişikliklerle AİHS'in iç hukuk üzerindeki sebep olduğu değişiklikler temel değişikliklerdir. AB hukukunun iç hukuk üzerindeki üstünlüğü kabul edilmiştir.

Reformların esas etkisi son yıllar içinde büyük bir açılıma neden oldu, her şey tartışılabilir, özgürlük hakim oldu, toplum gelişti. Bizim gözlemimiz böyledir. Hareket halinde dönüşüm içinde ve ilerleyen bir ülke görüyoruz, yargının bağımsız ve işler hale gelmesi CMUK, hakimlerin eğitimi, hakimlerin çalışmaları ile ilgili reformlar yapıldı, ifade, dini inanç, basın özgürlüğü gibi özgürlükler kabul edildi. Ancak bir takım maddeler var ki bunlar temel özgürlükleri sınırlamaktadır. Bu nedenle organik reform yapılmalıdır. Bu da uzun bir sürece bağlıdır, edindiğimiz bilgilere göre özgürlüklerin genişletilmesi girişimleri devam etmektedir. Örneğin; Dernekler Yasası gibi.

Kültürel haklar Türkçe'nin dışında yayın yapılması ve eğitime önem verilmesi önemlidir. Devam edilmelidir. Azınlık haklarının korunması da önemlidir. Türkiye'ye bu konuda bir model dayatılmıştır. Türkiye bu konuda tek ülke değildir. Romanya, Bulgaristan ve Letonya'da da aynı konular vardır.

Sivil-asker ilişkileri arasındaki düzenlemelerde MGK sorunu yapılan savunma harcamaları ile ilgili sorunlar, silahlı kuvvetlerin rolü nedir. Bu konularda zemin oluşturulmasının sağlanması gerekir. Güneydoğu sorunu, yer değişimleri, köy korucuları, bölgeler arasındaki ayırımla göçler konularında kaydedilen gelişimler önemlidir.

Yasama çerçevesinde şablon nerede ise tam oturmuştur. Sadece uygulama sorun teşkil ediyor önemli olan uygulamadır. Türkiye'nin uygulamada büyük bir kararlılık gösterdiğini biliyoruz, işkence sistematik bir şekilde uygulanmıyor. Bir kısım halk, hatta güvenlik güçleri bile haklarının varlığından haberdar değildir. Zana duruşmasında da bir takım zorluklar vardır. Pozitif ve negatif elemanlar bulunuyor, mahkeme olan gazeteciler var. Bu sözleşme koşullarına uymuyor, kadın hakları konusu hala halledilmemiştir. Esas olan zihniyetin gelişmesi ve reformların içselleştirilmesidir. Bu da zaman alacaktır. Yüzde yüz uyumda istenemez yeni reformlar beklenmektedir.

Kıbrıs Türkiye için bir koşul değildir, çözümsüzlük çözüm değildir. BM Genel Sekreteri'nin çabaları desteklendi bu sebeple Kıbrıs Türkleri'nin cezalandırılması söz konusu değildir. Direkt ticaret yapma olanağı ortaya çıkmıştır. Adada askeri bir varlığın olması sorundur, sembolik bir askeri çekilme olur hükümette bunu istiyor.

Bazı ülkeler Türkiye'yi destekliyor bazı ülkeler ise mütereddittir. Türkiye'nin AB ile müzakereleri başlayacaktır.

TBB Başkanı Özdemir Özok: AB ülkeleri gerçekleri bilmeden değerlendirme yapmaktadırlar. Türkiye demokrasiye inanmış işkenceye karşı çıkan bir ülkedir. Çalışmalar bilinmiyor. AB ülkeleri buralara gelip inceleme yapmamışlardır.

Yetkilinin söylediği ilkeler vazgeçilmez ilkelere dir. Biz AB'nin söylemleri ile değil inancımız için bu değerlere sahip çıktık ve buna devam ediyoruz.

AB'li dostlarımız Kıbrıs'ta hukuki hata yapmıştır.

Sözcü konuşmanın sonunda Zana davasında masumiyet ilkesi hakimdir, siyasilerin yargıya müdahalesi söz konusu değildir. Bu ilke çerçevesinde hareket edilmiştir.

Konuşmalardan anladığım kadar sizlerle yeterli görüşmeler yapılmamıştır, oylama yoktur. Müzakereler koşulsuz olmaz, evet dense de koşullar devam edecektir. Reformların devamı ve sürekliliği önemlidir. Kopenhag Kriterleri gündemden düşmeyecektir.

Türkiye Daimi Temsilcisi (Büyükelçi): Avrupa Komisyonu 1941 yılında kurulmuştur. Avrupa Konseyi, AB gibi dünya savaşlarındaki gibi bir yıkımın olmamasını hedefler. Hükümetlerarası işbirliği modeline dayalı bir kuruluştur. Amacı ortak bir kamu düzeni sağlamaktır. Motoru hukuk, gayesi ekonomik birliktir, her iki anlamda da Türkiye Avrupa'nın parçasıdır.

Avrupa Konseyi sözleşmeler sistemidir. Hukuk üretir. Bu sözleşmelerin başında AİHS gelir, yüz seksen kadar sözleşmeler sisteminde oluşur. Geniş bir alanı kapsar ikinci özelliği çok güçlü denetim sistemine sahiptir. Dünyadaki en kuvvetli denetim mekanizması da AİHM'dir. Bu mahkeme ulusal yargıyı tamamlar ulusal yargı ile tamamlanamayan ihtilaflar AİHM'de yargılanır ve tamamlanır.

AİHM sadece Sözleşme'nin ihlali yönünden inceleme yapar ya ihlal yoktur der veya ihlal kararı verir. Önce bireysel önlemler alır, kişilerin mağduriyetini giderir. Bireysel önlemler bireyin durumunu iyileştirici olabilir.

Birde genel önlemler vardır. Şikayet konusunun tekrarlanması için yasanın veya kararın içtimadan değiştirilmesi istenir. Maksat

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Çetin KURAL

ortak kamu düzenidir. Türkiye'deki dört günlük gözaltı süresinin kabulü bu sisteme dayanır. DGM'deki askeri yargıcın görevine son verilmesi de bu sistemle ilgilidir.

Türkiye'den giden yeni başvurularda, diğer Avrupa ülkeleri gibi olmaya başlamıştır.

Türkiye'nin on iki temsilcisi vardır. Sekiz tanesi iktidar dört tanesi ise muhalefet partisi temsilcisidir.

Avrupa Konseyi'nin kararı tavsiye niteliğindedir. Her mevsim toplanır. Türkiye denetim sürecinden bu toplantılar neticesinde çıkarılmıştır, iki raportör devamlı rapor verir, parlamenter mecliste raporlar devamlı tartışılır. Türkiye denetiminden bu raporların tartışılması sonunda çıkarılmıştır. Bu çok anlamlı bir karardır. Bu şekilde Avrupa Birliği'ne katılım müzakerelerine başlanılmasının önemli bir adımı atılmış olmaktadır. Halen geride denetim altında sekiz ülke vardır. Bunlardan bazıları Rusya ve Ukrayna'dır.

TBB Tetkik ve İnceleme Avrupa Gezisi ile ilgili tespit edebildiğim değerlendirmeler ve bilgiler arz edilmiştir.

Gördüklerimiz, Yaşadıklarım, Hissettiklerim

Türkiye Barolar Birliği'nin organize ettiği tetkik ve inceleme Avrupa gezisi benim ilk yurtdışı seyahatim olacaktı. Bu nedenle bu gezi benim için ayrı bir önem de arz ediyordu. Geziye Manisa Akhisar'da avukatlık yapmam sebebiyle Ege Bölgesi Baro Başkanlarıyla birlikte İzmir'den katılmayı umarken gezinin ulaşım ve otel organizasyonunu yapan Onur Turizm Seyahat Acentesi yetkilisi Ali İhsan Bey'in benim TBB'deki görevim sebebiyle geziye Ankara'dan katılacağımı düşünerek yurtdışına çıkış evraklarımı üzerinden yapmış olması sebebiyle Ankara'dan katılmak zorunda kaldım.

Gezi 27 Haziran 2004 Pazar günü saat 06.30 TBB önünden hareket ile başlayacaktı. Ancak birkaç arkadaş eksikti. Hemen cep telefonları çalışmaya başladı. Sabah uyanamayan arkadaşlarımıza ulaşıldı. Burada içerisinde pasaportlarımız, gezi programı, not almak için gerekli kalem ve dosyaların bulunduğu evrak çantalarımızı aldıktan sonra biraz gecikmeli de olsa gezimiz başladı.

İlk durağımız Strazburg oldu. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin, Avrupa Parlamentosu'nun, Avrupa Konseyi'nin bulunduğu, Avrupa'nın beyni Strazburg burayı sevmemek mümkün değil. Doğa harikası yemyeşil pırıl pırıl sakin bir şehir. Şehrin sakinliğini günlerden Pazar olmasına bağladık. O gün şehri tanımak için otel çevresine yürüyerek kısa mesafeli geziler yaptık. 28 Haziran 2004 Pazartesi günü sabah odamdan dışarı bakınca sukutu hayale uğradım. İş saati başlangıcı olmasına rağmen şehir yine sakindi. Caddelerde özel araç çok azdı. Kimse toplu taşıma aracı olan tramvaylara binmek için birbirini itmiyordu. Şık giyimli bayanlar, takım elbiseli beyler işlerine bisikletle gidiyordu. Trafik son derece sakindi. Ortalarda dolaşan tek

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Hüseyin ERSEVEN

bir polis yoktu. Bizde böyle miydi? Günlerden hem pazartesi hem iş saati başlangıcı olacak, hem insanlar işe yetişmek için birbirlerini ezercesine koşar adım yürümeyecek, otobüse binmek için birbirini itmeyecek, trafik kilitlenmeyecek, olmaz böyle bir şey!

İlk ziyaret edeceğimiz yer Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ydi. Sabah on gibi otobüsümüz bizi otelden aldı. İnsan Hakları Mahkemesi'nin mimarlık harikası binasına getirdi. Güvenlik önlemleri son derece sıkıydı. Randevun ve yaka kartın yoksa içeri girmek mümkün değildi. Kurallardan taviz yoktu. Duyarlı kapıdan geçerek içeri girdikten sonra dışarıda kalan arkadaşlarımızı içeriye çağırmak için güvenlik görevlisinin gözü önünden kapının önüne kadar çıkıp geriye döndüğümde duyarlı kapının yanından içeriye girmek istedim. Güvenlik görevlisi parmağını sallayarak giremezsin duyarlı kapıdan geçmek zorundasın şeklinde işaret yaptı. Ben de ona bir takım işaretlerle bunda ne var senin önünden dışarı çıktım ve gözünün önünden ayrılmadan geriye döndüm, dediysem de boşuna uğraşma geçemezsin der gibi parmak sallamaya devam etti. Mecburen duyarlı kapıdan geçerek tekrar içeri girebildim. Burada kurallar insanların uyması için konmuş herhalde. Oysa bizde kurallar ihlal edilmek için vardır.

İnsan Hakları Mahkemesi'nin duruşma salonuna alındığımızda bizi orada İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türk üyesi Rıza Türmen karşıladı. Bize Mahkeme'nin işleyişi ve Türkiye hakkında açılan davalarla ilgili geniş bir bilgi sundu. Derdest olan yaklaşık altmış bin davanın on iki bin kadarı Türkiye hakkındaydı. Bu durum bir Türk olarak bizi biraz rahatsız ettiyse de sayın Rıza Türmen'in sonraki açıklamaları biraz rahatladık. Türkiye hakkında eskiden gelen davaların hemen hemen tümü orada en kötü dava olarak kabul edilen ihlal (işkence-gözetiminde kaybolma-göçe zorlanması vs.) davaları iken şimdi gelen şikayetlerin çoğu teknik konuda ve mülkiyet hakkının korunmasıyla ilgili davalardı ve hakkımızda gelen dava miktarında da büyük bir azalma vardı.

Sayın Rıza Türmen'in açıklamalarından sonra İnsan Hakları Mahkemesi'nin yazı işlerinde görevli beş kadar Türk hukukçu da mahkemenin işleyişi hakkında bir takım açıklamalarda bulundular. Altı yıldan fazla süren gerek ceza gerekse hukuk davaları da insan hakları ihlalleri olarak kabul ediliyordu. Yani insan hakları ile ilgili sözleşmelere imza atan üye bir ülkede yaşıyorsanız, sizinle ilgili dava altı yıldan fazla sürdüyse, mahkemenin bitimini beklemeden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne müracaat edebilir ve ilgili dev-

letten iyi bir tazminat isteyebilirsiniz. Gerçi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde de bir takım davaların altı yıldan fazla sürdüğü olurmuş. "Biz de bu da insan hakları ihlali değil mi?" dedikse de sayın yargıcımız, "Sizin bizi şikayet edebileceğiniz bir üst makam yok, biz bu konuda rahatız" dedi. Biz de sineye çektik ve olsun bu kadar kusur kadı kızında da olur, dedik.

Buradaki açıklamalar bittikten sonra İnsan Hakları Mahkemesi'nin büyük salonunda fotoğraf çekilmeyi ihmal etmedik. (Bendeniz İnsan Hakları Mahkemesi'nin Başkanı'nun koltuğunu boş bulunca kaçırmadım. Bir başkan edasıyla koltuğa kurulu fotoğraf çekindim. Bazı arkadaşlarımız beni koltuktan kaldıramadıkları için bu koltuğa oturup fotoğraf çektiler ama üzülmesinler ben zaten bunu onları da temsilen yaptım).

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yemek salonunda sayın Rıza Türmen ve Feyyaz Gölcüklü ile birlikte öğle yemeği yedik. Bu yemek gezi boyunca yediğim en güzel yemektir. Beni mutlu eden başka bir şey de Avrupa'da yaşayan ve oradaki hukuk fakültelerinde okuyan gençlerimizi burada görmektir. Bu gençlerimiz kendilerini geliştirmek ve ufuklarını açmak için İnsan Hakları Mahkemesi'ni tanımak ve incelemek için gelmişlerdi. Yabancı dilleri süperdi. Genç, dinamik ve girişkendirler. Bizlerle hemen kaynaştılar. Onlarda bizleri orada görünce çok mutlu oldular. Hepsi memleketimizin bir köşesinden gelmişti. Kimisi Karanlı, kimisi Ispartalı, kimisi Konyalı idi.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ndeki incelemelerimiz bittikten sonra yürüyerek Strazburg'un içindeki De L'orangene parkına doğru yöneldik. Yabancı bir ülkede olduğumuz için kurallara riayet ediyor ve kaldırımdan yürüyorduk. Ancak arkamızdan iki de bir burada ne arıyorsunuz önümüzden çekilseniz der gibi bisiklet çingirakları çalmaya başlayınca biraz bozulduk. Asıl siz kaldırımda ne arıyorsunuz? Burası yayalara ait, yoldan gitseniz ya der gibi bisikletlilere bakarken bir de gördük ki kaldırımın yarısında kocaman kocaman bisiklet resimleri var. Bu kısım bisikletlilere aittir diye. Olabilir biz görmemişiz niye kızılıyorsunuz?

Bir de şunu belirtmek istiyorum. Burada bisiklet yaşamın vazgeçilmez bir parçası olmuş. Bizdeki gibi resmi binaların önü makam araçları ile dolu değil. Bisikletlerle dolu ve bisiklet park yerleri mevcut. Strazburg'da var mı göremedim ama, Amsterdam'a gittiğimizde metronun yanında dört katlı bisiklet otoparkının bulunduğu gördüm.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Hüseyin ERSEVEN

De L'orangene parkı için bu güne kadar gördüğüm en güzel park diyebilirim. Çimlerin üzeri doğanın ve sessizliğin tadını çıkaran gençlerle dolu. Bir de spor yapanlar ve köpeklerini gezdirenlerle, köpeklerin etrafı pisletmemeleri için köpek tuvaletleri bile vardı. Şehircilik ve temizlik anlayışlarına hayran kalmamak mümkün değildi.

Daha sonra Avrupa Parlamentosu'nu ve Avrupa Konseyi'ni gezip ilgililerden bilgi aldık. Akşam üzeri, Avrupa Konseyi nezdinde Türkiye daimi temsilcisi büyükelçi Daryal Batıbay bizlere evinde nefis bir akşam yemeği verdi. Yemekte sayın Büyükelçi çalışmaları hakkında bilgi sundu.

Strazburg, gerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin, gerekse Avrupa Parlamentosu'nun gerekse Avrupa Konseyi'nin bulunması sebebiyle Avrupa'nın merkezi konumunda. Buna rağmen hiç bir şekilde yeni yapılaşmaya meyden verilmemiş, tüm tarihi binalar korunmuş. Binlerce binanın içinde dahi yeni yapılmış bina görmek mümkün değil. Şehircilik anlayışı son derece yerleşmiş. Dükkan ve mağazalar önünde görüntü kirliliğine yol açan hiçbir levha mevcut değil. Cadde kenarları büyük çiçekliklerle dolu ve bu çiçekliklerde bulunan tüm çiçekler tamamen birbirleriyle aynı. Birinin bir tarafı kırmızı ise diğer çiçeklikteki çiçeklerin de aynı tarafı kırmızı. Bir ara tereddütte düştük, çiçekler yapma çiçek mi diye bakınca doğal çiçek olduğunu anladık. Cadde üzerindeki mevcut binaların balkonları da çiçeklikler ile dolu idi ve hepsinde de aynı cins ve aynı renk çiçekler vardı.

Biz Türk milleti olarak anlaşılması zor bir milletiz. Arkadaşlar geleli bir gün olmadan hemen memleket özlemi başladı. Şöyle güzel bir dönerci veya kebabçı olsa da afiyetle karnımızı doyursak, sonra da güzel bir çay içsek demeye başladılar. Döner bulmakta zorluk çekmedik. Zira vatandaşlarımız köşe başlarını tutmuşlar ve Turkish Döner tabelalarını asmışlardı. Hemen her cadde de birkaç tane Türk dönerci olduğunu gördük. İki yüz altmış bin merkez nüfuslu Strazburg'da iki yüz elli tane Türk dönercinin mevcut olduğunu öğrendik. (Onlar bizi Avrupa Birliği'ne almasalar da biz zaten dönercilerimizle Avrupa'yı fethetmiş durumdayız) Strazburg Belediyesi bizim dönercilerimizle baş edemeyince dönerci dükkanı açmayı adeta yasaklar şeklinde çok ağır koşullara bağlanmış. Dönerlerini yiyen arkadaşlarımızın çaysamaları uzun sürmedi. Ancak burada çay bulmak hele demlikte çay bulmak imkansız gibi bir şeydi. Neyse bu isteğimizle Türk dönerciler tarafından sallama çayla giderildi. 29 Haziran Salı günü Strazburg'dan Paris'e

trenle gittik. Bizdeki gibi hızlandırılmış trenle değil normal trenle. Ray sesi duymadan son derece konforlu bir yolculuk yaptık.

Paris'in trafik açısından İstanbul'u aratmadığını söyleyebilirim. Hatta bizim İstanbul'umuz trafik açısından daha düzenli. Paris'te bir yerden bir yere otobüsle gitmek imkansız gibi bir şey. Parisliler de buna motosikletli bir çözüm getirmişler. Hemen herkeste motosiklet var ve gidecekleri yere şehir trafiğine takılmadan motosikletle gidiyorlar. Onlar için de çoğu yerde motosiklet yolu mevcut.

Paris'te tüm eski binalar aynen korunmuş. Binaların yüzleri büstlerle, bahçeleri ise heykellerle dolu. Eskiden heykeli veya büstü yapılmamış Fransız kalmamış sanıyorum. Paris'e gelip de Eyfel Kulesi'ne çıkmayan ve Sen Nehri gezisine katılmayan turistlerin olacağını sanıyorum bizlerde zorunluluğu yerine getirdik. Eyfel Kulesi Merkez Bankası gibi, adeta para basıyor. Binlerce insan kuyrukta ve 11 Euro verip de çıkabiliyorlar.

Rehberimiz aman dikkatli olun, paranızı ve pasaportlarınızı otelde bırakın demesine rağmen bir arkadaşımız parasını çarptırmaktan kurtulamadı. Brüksel'de de bir arkadaşımızın elinden zorla gasp edildi. İnanın bizim memleketimiz, güvenlik açısından onlardan daha iyi.

30 Haziran 2004 günü Paris Barosu'nu ve Paris Baro Başkanı'nı ziyaret ettik. Bu ziyaretimize Paris Büyükelçimiz de katıldı. Paris Baro Başkanı'nın bizlere barosu ile ilgili verdiği bilgiler gerçekten çok önemliydi. Ancak bu bilgi alışverişi sırasında Fransa'da avukatlar arasında hakkaniyete uygun olmayan bir uygulamanın olduğunu İzmir Baro Başkanımız Bahattin Özcan Acar'ın sorusu üzerine öğrendik. İnsan hakları konusunda hep onlardan gol yiyecek değildik. İzmir Baro Başkanımız sayesinde bir gol de biz onlara attık. Meğerse Fransa'da Yargıtay'daki duruşmalara girme hakkı eski krallık döneminde ülkeye yararlılık gösteren bazı avukatlara tanınmış. Bu hak yıllarca onların mirasçılara intikal etmiş. Bu hakka sahip olan avukat veya başka avukatlara kendi adına mürafaya katılması için yetki belgesi vermişler. Paris Baro Başkanı bunun neden böyle olması gerektiğine dair gerekçe bulmakta epey sıkıntı çekti. Bulamadı ve kaldırılması yönünde çalışmaların yapılacağını vaat etti.

Paris Baro Başkanı'nun bizlere verdiği öğle yemeğinden sonra Paris Barosu Avukatlık Okulu'nu ziyaret ettik. Okul Müdürü'nün avukat olabilmek için nelerin yapılması gerektiğine dair geniş açık-

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Hüseyin ERSEVEN

İlamalarını dinledik. Staj yapmak ve avukat olabilmek için nelerin yapılması gerektiğine dair geniş açıklamalarının dinledik. Staj yapmak ve avukat olabilmek neredeyse zengin işiydi. Yaklaşık sekiz bin Euro gibi bir rakam tutuyordu. Bu rakamın belirli bir kısmını stajyer karşılıyor, kalanını devlet kredi olarak veriyormuş. Ancak devletten kredi almanın kolay kolay pek mümkün olmadığı da belirtildi. (Oysa bizde isteyen tüm stajyerler hiçbir araştırmaya gerek olmadan Barolar Birliği'nden alabiliyordu. Bazı konularda onlardan öndeydik.)

Fransa'da avukat olmak için bizdeki gibi bir hukuk fakültesini bitirmek yeterli olmamaktadır. Okulu bitirdikten sonra bir yıl kadar ders almak gerekiyor. Bunun sebebi de staja başlama sınavında başarılı olabilmek. Ancak tüm hazırlığa rağmen sınavda başarı oranının %20'yi aşması mümkün olmazmış. Kalan %80'i avukatlık ile yollarını ayırmak zorundaymış. Staja başlama sınavını kazananlar da oldukça zor bir yıllık eğitime tabi tutulmaktaymışlar. Bu bir yıllık eğitim sonunda da bitirme sınavını kazanma oranı %80'i geçiyormuş. Bu sınavı da geçip avukatlığa hak kazananların iki yıl gibi deneme sürecinden geçmeleri gerekiyormuş. Avukatlık mesleğinde kaliteyi yüksek tutmak için gereken neyse hepsi yapılmış.

Oysa biz de üniversiteler dahil yaklaşık otuz yedi adet hukuk fakültesinden her yıl mezun olan hemen hemen altı bin öğrencinin başka bir kurumun imtihanını kazanmasa dahi hiçbir ölçümlemeye tabi olmadan avukat olabilmeleri mümkün. Bence Fransa'daki kadar olmasa bile avukatlık mesleğinin kalitesini korumak ve sağlamak için bir takım çalışmaların yapılması gerektiğini düşünüyorum.

01.07.2004 tarihinde hızlı tren ile Avrupa Birliği Parlamentosu'nun ve Avrupa Konseyi'nin bulunduğu Brüksel'e gittik. 01-02.07.2004 günlerinde ziyaret ettiğimiz komisyon ve konseylerde bizlere yapılan açıklamalardan bizler için Avrupa Birliği yolunun çok taşlı olduğunu gördük. CCBE ile yapılan toplantıda da Avrupa'daki bir çok baronun buraya temsilci göndererek kendi ülkelerindeki meslek kurallarının tüm Avrupa'da geçerli kılınması için ve kendi avukatlarının da tüm Avrupa ülkelerinde koşulsuz avukatlık yapabilmeleri için kulis faaliyetlerinde bulduklarını ve bunun alt yapısını oluşturduklarını gördük.

03.07.2004 Cumartesi serbest günümüzdü. Bazı arkadaşlar Brüksel'de kalmayı tercih etmelerine rağmen bizler bir grup arkadaşla ve trenle Amsterdam'ı gezmeye gittik. Bu gezimiz sırasında Avru-

pa'daki devletler arasında hiçbir sınırın bulunmadığını, bir ülkeden başka bir ülkeye geçerken, başka bir ülkeye geçildiğinin farkında bile olunmadığını gördük ve yaşadık.

04.07.2004 Pazar günü Brüksel'den Köln Hava Alanı'na otobüsle hareket ederek oradan uçak ile Türkiye'ye döndük. Aslında yazılacak ve anlatılacak o kadar çok şey var ki, bunları kağıda dökebilmek için yazar olmak gerektiğini sanıyorum. (Bu yazıyı da sayın TBB Başkanım Özdemir Özok'un, geziye katılan herkes gördüklerini ve anladıklarını, gezi ile ilgili izlenimlerini ve eleştirilerini yazacak ki biz de, hem eksik ve yanlışlarımızı görelim hem de geziye katılmayan arkadaşlarımızı gezi ile ilgili bilgilendirelim arzusu ile yazmak durumunda kaldım. Başkanım, ben yazar değilim daha fazla yazamayacağım, pes ediyorum.)

Ben geziye farklı açıdan bakmak istedim. Gezinin teknik yönü kadar görsel yönünü de anlatmak istedim. Gezinin mesleğimiz açısından ufkumuzun genişlemesine neden olduğu gibi son derece yararlı geçtiğine inanıyorum. Bu geziye katılan ve gezinin düzenlenmesinde emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

**27.06.2004 - 04.07.2004 Tarihleri Arasında
TBB'nin Düzenlediği Strazburg, Paris, Brüksel
Gezintisinin Değerlendirmesi**

I. Kurumlarla Görüşmeler

1. Strazburg'da İHM'de ve Avrupa Konseyi'ndeki gerek İHM'deki Türk hakimlerle yapılan görüşmeler Türkiye Büyükelçisi'nin yaptığı açıklamalar Türkiye'nin AB yolundaki faaliyetleri içinde yerinde ve isabetli olmuştur. Özellikle işkence konusunda Türkiye ile ilgili dava kalmamasının belirtilmesi daha da sevindirici olmuştur. Büyükelçi'nin bizimle yakından ilgilenmesi Avrupa Konseyi'nin çalışmaları hakkında bilgi vermesi iyi olmuştur.

2. Paris Adliyesi'nin kütüphanesinde yapılan toplantıda gerek Paris Barosu Başkanı'nın açıklamaları gerekse Türkiye Büyükelçisi'nin açıklamaları etkileyici olmuştur. Adliye'nin kütüphanesine ne kadar önem verildiği ve tarihinin eskiye dayanması da çarpıcı gelmiştir. Arıca Paris Barosu'nun toplantı odasını ziyaretimiz baro çalışmasının ne kadar ciddiye alındığı ve önem verildiğini görmek bakımından iyi bir ziyaret olmuştur.

3. Brüksel'de Avrupa Komisyonu yetkilisinin açıklamalarını dinlemek ve TBB Başkanı sayın Özdemir Özok'un cevaplarını dinlemek AB ile ilişkilerimizin ne boyutta olduğunu görmek bakımından yerinde bir ziyaret ve görüşme olmuştur. AB yetkililerinin Türkiye'ye bakışını duymak ve bazı konularda AB'nin bizi yanlış tanıdığını görmek ve duymak isabetli olmuştur.

II. Gezinin Kişisel Yanı

Kurumlarla yapılan resmi görüşmeler dışında kalan kısımda ise Avrupa'nın önemli kültür merkezlerini gezmek ve bu yerlerle Türkiye'yi kıyaslama imkanı buldum. Görgü ve bilgi artırımı için yararlı olduğu açıktır. İlk defa gördüğüm bu şehirlerin etkileyici yanları ve cazip özellikleri bir daha görme arzusu da uyandırmıştır. Bu nedenle TBB'ye teşekkür ederim. İnsanın ufkunun açılması ve dünyaya bakışında açılımlar kazandırması bakımından fevkalade güzel olmuştur.

III. Sonuç ve Öneri

1. Türk hukukçuların mutlaka bu tir dış gezilere ister resmi yoldan isterse kendi imkanları ile gidip görmesi gerekir.

2. Türk hukukçuların acilen AB hukuku açısından ve burada geçerli lisan bakımından donatılması gerekir.

3. Türkiye'de avukatlık stajının daha sıkı denetime alınarak gerekli yasalarla takviye edilerek staj süresinde imtihanlar ihdas edilmesi ve staj sonunda ciddi bir imtihan yapılmalıdır. Ayrıca; Paris Barosu Staj Eğitim Merkezi'nde belirtildiği üzere bizde de, stajyerlere sözlü imtihan getirilmeli ve özellikle kendi öz dilimiz Türkçe konuşmadan da imtihan edilmeleri sağlanmalıdır.

4. Özellikle Paris Barosu Yönetim Kurulu sayın üyesini tanımakla bazı öneriler bende şekillenmiştir. Bu sayman üye yetmiş beş yaşında olduğunu ve on yıldır bu görevi yaptığını belirtmiştir. Deney ve meslekte kariyere ne kadar önem verildiği açısından ve işin ciddiye alınması açısından önemli buldum. Çünkü, bu kişi aynı zamanda ekonomi doktoru imiş.

5. Paris Adliyesi'nde duruşmaların nasıl yapıldığı, davaların nasıl açıldığı gibi pratiğe ilişkin bilgilerin yerinde verilmesini bekledim fakat zaman darlığı yönünden bu konuda bilgilendirme olmadı.

Bütün bunlara rağmen gezinin iyi yönleri oldukça fazla ve yararlı idi. Düzenleyenlere teşekkür ederim.

Av. Hıfzı TORUMTAY
Amasya Barosu Başkanı

Değerli Başkanım,

27.06.2004 - 04.07.2004 tarihleri arasında TBB tarafından düzenlenmiş bulunan bazı Avrupa ülkelerini kapsayan tetkik ve inceleme gezisinin başlangıcından bitimine kadar düzenlenişindeki içerik ve gaye il tüm gezi boyunca gerek, şahsınızın ve gerekse tüm yönetim kurulu üyelerimizin gezinin verimli ve amaca olumlu sonuçlar getirmedi için gösterilen titiz ve özenli gayret ve yaklaşımlarınıza, ayrıca Avrupa Birliği'ne girme sürecinde gayret içinde olduğumuz bir dönemde, ülke kimsenin lütfü ile değil, hak ettiğimiz için birlik kapsamı içinde olmamızın gereğini dış ülkeler nezdinde vurgulamamıza vesile olan ve ülke tanıtımında etkili bu tür gezi ve gezi etkinliklerin özellikle bu dönemde düzenlenişine öncülük ederek bu geziyi gerçekleştirmiş olmamız her türlü övgünün üzerindedir.

Başlangıcından sonucuna kadar her ayrıntısı düşünülmüş böyle bir etkinliğin gerçekleşmesine vesile olan şahsınızda tüm yönetim kurulu üyelerine, katkı ve emek, veren tüm katılımcılara şahsım ve baromuz mensupları adına teşekkürlerimi sunar, bu tür etkinliklerin tartışılmaz yararları sebebi ile ülkeler ve CCBE gibi uluslararası kuruluş ve mesleki platformlarda TBB ve barolar olarak daha etkin ve devamlılık arz eden diyalog ve tanıtım gayretlerinin sıklaştırılarak geliştirilmesinin yararını vurgular, bu tür gayret ve gezilere daha kurumsal nitelik kazandırılmasının gereğini belirtir, teşekkürlerimin kabulünü arz ederim saygılarımla.

Avrupa Barolar Konseyi'nin daveti üzerine Türkiye Barolar Birliği'nce, Fransa ve Belçika'da mesleki inceleme ve ziyaret amacıyla 27 Haziran - 4 Temmuz 2004 tarihleri arasında düzenlenen etkinliğin son derece yararlı geçtiğini düşünüyorum. Birlikte görev yaptığımız baro başkanları ve birlik yöneticileri ile bir araya gelmek, yararlı bilgilere ulaşmak, bildiğimiz ve izlediğimiz bazı kurumları yerinde incelemek ve tanımak, yaşantımızın unutulmayacak anıları arasında yer alacaktır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde yapılacak inceleme benim için son derece önemliydi ve çok da yararlı oldu. Bunun yanı sıra 1262 yılında kurulan Paris Barosu'nu ziyaret, orada yapılan açıklamalar ve gördüklerimiz çok etkiliydi. Paris Barosu Staj Eğitim Merkezi'nde edindiğimiz bilgiler ve izlenim ile bizde uygulanan kuralları ve yöntemi karşılaştırma olanağı gerçekleşti ve yararlı oldu.

Meslek örgütlerimizi başka ülke barolarıyla ve uluslar arası meslek örgütleriyle iletişiminin yeterli olmadığını CCBE'yi ziyaretimizde bir kez daha gördüğümü belirtmek istiyorum. Bu konularda daha kararlı ve kapsamlı çalışmalar yapılması gerektiğini, kurum ve kuruluşların daha yakından izlenip, sıcak ilişkiler kurulmasının kaçınılmazlığını ve bu konuda gecikilen her günün önemli bir kayıp olduğunu vurgulamak gereğini duyuyorum.

Bizlere son derece yararlı olan bu etkinliği hazırlayan Türkiye Barolar Birliği'ne, Birlik Başkanımız Av. Özdemir Özok'a, ziyaretlerimizde bizlerle sabır ve hoşgörü ile birikimlerini paylaşan değerli meslektaşım Av. Belkıs Baysal'a ve emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

Av. Ahmet Sümer GERMEN
Aydın Baro Başkanı

27.06.2004-04.07.2004 tarihleri arasında yapılan teknik ve inceleme amaçlı Avrupa gezisi ile ilgili Aydın Baro Başkanı olarak değerlendirmemdir.

Yapılan gezi Türkiye-Avrupa mukayesesi (sosyal-kültürel ve ekonomik anlamda) ve geziye katılanlar arasında dostluk, arkadaşlık ve birbirimizi tanıma yönünden de bir fırsat olmuştur.

Yine İnsan Hakları Mahkemesi işleyişi, yapısı ve fiziki şartlarının yerinde gözlenmesi, Avrupa Konseyi işleyiş, çalışma ve fiziki şartların görülmesi, Türkiye Daimi Temsilcisi ile tanışma ve onun konukseverliği, geziye katılanlar için bir şans ve fırsat olmuştur.

Paris Barosu ziyareti, Paris Baro Başkanı ile tartışma, Türkiye Paris Büyükelçisi ile birlikte olmak fırsatının yakalanması güzel bir anı olarak kalacaktır.

Mesleksi anlamda yek fırsat olan Paris Staj Eğitim Merkezi ziyareti gezinin temel amacına uygun çok önemli bir temas ve bilgilendirme olmuştur.

Mesleksi anlamda tek fırsat diyorum, zira şahsen Avrupa'da en önde görmeyi istediğim mahkemelerin işleyişi, bir duruşmayı izlemek yine mutlaka bir cezaevi ziyaretinin yapılması gerekir.

Aydın Baro Başkanı olarak; bu geziyi düzenleyen, emeği geçen herkese teşekkürlerimi iletiyorum, saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

27 Haziran - 04 Temmuz 2004 Tarihleri Arası TBB'nin Düzenlediği Tetkik Gezisi Hakkındaki Düşünceler

Baş döndüren yaşam içinde unutmadığımız olaylar azınlıktadır. Mesleğiniz avukatlık ise, yaşam daha hızlı sürer. Toplumsal konulara ilgi duyup görev üstlenenler, hele baro yöneticiliği yapanlar yüz metre koşucusu hızı ile maraton yarışına çıkan atletler gibidir.

TBB'nin 27 Haziran - 04 Temmuz 2004 tarihleri arasında başkanımız sayın Av. Özdemir Özok başkanlığında, birlik yöneticileri, disiplin kurulu üyeleri ve denetim kurulu üyelerinin bazıları ile otuz bir baro başkanı ve bir baro genel sekreterinden oluşan heyetle, düzenlediği tetkik ve inceleme gezisine Denizli Baro Başkanı sıfatı ile katılma olanağı tanınması ile yaşadığımız gezi günleri daima hatırlayacağım günleri arasına girmiştir.

Strazburg'da Avrupa Konseyi nezdinde Türkiye daimi temsilcisi Büyükelçi Daryal Batıbay ve eşi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yargıçısı sayın Rıza Türmen'in ilgi ve konukseverliğini yazmadan geçemeyeceğim. Strazburg'da kendileri Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Başkan ve üyelerinden dilediklerini de heyetlerine alarak Pamukkale'ye yaptığım daveti tekrarlıyorum. Saygıdeğer bayan Batıbay'ın bu organizasyonu da üstleneceğine inanıyorum.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde ve Avrupa Konseyi'nde incelemelerimiz sonrası, daimi temsilcimizin konutunda TBB Başkanı ile Büyükelçi'nin Çerkez sohbeti unutulmayacak türdendi.

Strazburg'da, Pazar günü Katedral çanlarının sesi yüksekti.

Paris Barosu ziyaretimiz ve Başkan'ın karizmatik kişiliği etkileyici idi. Önceki dönem başkanı Av. Georges Flecheux, belli ki bir Türk dostu.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Adil DEMİR

Paris metrosunda, Muğla Baro Başkanı Av. Filiz Saraç'ın trene binmesi ile kapıların otomatik kapanması sonucu üç bayanın gruptan ayrılışı, bu hengamede İzmir Baro Başkanı Av. Bahattin Özcan Acar'ın yankesiciye çarpıldığını anımsatıyorum.

Eyfel Kulesi gezisinde, ayaklarımıza kara sular indi. *"Eyfel'e bir kere çıkan affedersiniz eş... bir daha çıkan eş...oğlu eş...dir"* dediğimde arkadaşların gülüşmeleri hala kulaklarımda.

Eşlerimize alacağımız hediyeler nedeni ile Ege Baro Başkanları olarak Muğla Baro Başkanı Av. Ayla Kara'yı fazlasıyla yorduk.

Brüksel'le hızlı trenle gidip, hemen akabinde CCBE Genel Sekreteri Jonhatten Goldsmith'in brifingine katıldığımızda, yorgunluktan algılama yeteneğimizin zayıfladığından her söyleneni yazarak fakülte yıllarımı yaşadım. Bu notları defalarca okudum. Denizli Barosu Genel Kurulu'nda meslektaşlarımıza özetledim. Avrupa Birliği'ne ortak avukatlık hukuku yaratılması durumunda, yaşayacağımız sıkıntılara karşı şimdiden hazırlanmamız çok önemli.

Avrupa Komisyonu genişlemeden sorumlu masa bürokratlarından bay Missir'in brifingende, tüylerim diken diken oldu. Bu toplantı Avrupa Birliği konusunda beni derin düşüncelere sevk etti. Avrupa Birliği'ni halen sorguluyorum.

Brüksel'de Kumkapı restoranlarına benzeri lokantalarda Türk garsonlarla karşılaşınca nihayet kendi alışkanlıklarımıza uygun bir sofrada doyduk.

Amsterdam'da, Ege baro temsilcileri grubu ile alışveriş yapacağız diye yanlış bir semte yönlendirildik. Bu semtten kaçır gibi geldik. Amsterdam'da zincirle sabitleştirilmiş çoğunluğu eski, bisiklet sayısı göze dokunur sayıdaydı.

Bu gezide, Türk insanı olarak başka uygarlıklara özenmeden, çok çalışıp ülkemizin kendi kültürümüze özgü imarı gerektiğine inandım. Şu anki konumumuz Türk ulusunun hak ettiği konum değildir.

Benzeri gezilerin yapılması, ufukumuzu daha da açacaktır. Elbette kendimiz seyahate çıkabiliriz, ancak brifinkler de edindiğimiz bilgi ve tecrübe bizim için çok anlamlıydı.

Bu tetkik ve inceleme gezisi nedeni ile başta Barolar Birliği Başkanı Av. Özdemir Özok ve tüm yöneticilerimize teşekkür ediyorum.

Avrupa Gezisi ile İlgili Düşüncelerim

Türkiye Barolar Birliği'nin organize ettiği inceleme gezisine, Düzce Baro Başkanı olarak davet edildiğimi öğrendiğimde, ciddi gurur ve mutluluk duyduğumu özellikle belirtmek isterim. Avrupa'ya ilk seyahatim olmayacaktı; ama mesleğimle ilgili ve birlikte seyahat edeceğim arkadaşlarımı tanıyacağım düşüncesi ile bambaşka bir heyecan içerisinde idim.

Geziye İstanbul'dan katılacak gurubun içerisindeydim. 27.06.2004 Pazar günü hareket edecektik. İstanbul'daki NATO toplantısı nedeniyle havaalanına çok erken gitmek zorunda kalmak dışında hiçbir sıkıntı yaşamadım. Rahat bir uçak yolculuğu sonunda Strasburg Havaalanı'na doğru açılmaya başladık. Daha önceleri de birkaç Avrupa seyahatim olmasına rağmen, pencereden gördüğüm manzaranın inanılmaz muhteşem olduğunu düşündüm. İrili ufaklı yerleşim alanlarının muntazamlığı, güzelliği içindeki asma bahçelerinin yapısı bir rüya gibiydi. Doğayla insanın böylesine güzel kaynaşması, son derece usta bir ressamın tuvaline aktardıkları kadar mükemmel bir göz ziyafetiydi. Gördüklerimin bana hissettirdiklerini, kendi ellerimle resme aktarabilmeyi çok isterdim. Yere indiğimizde seyir keyfini yitirmenin hüznü içindeyim. Ama bu hüzne hiç gerek yokmuş.

Doğanın yeterince cömert davrandığı Strazburg'u insanlar daha da güzelleştirmiş. Etrafımızda adım başı gördüğümüz tarihi binaların bakım ve görkemini ifade etmek son derece güçtür. İnsanlar geçmişlerine sahip çıkmışlar, korumuşlar, bakmışlar. Çevreyi, binaları bir an yapay olduğunu düşündürecek kadar kusursuz çiçek görüntüleriyle kaplamışlar. Öyle ki; tüm yapıların, köprülerin tamamında çok az yapraklı olup bol çiçekli bir doğa yaratmışlar ve bu doğanın mahalli idarece komplike sulandığı bir sistemi geliştirmişler. Yarattıkları

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Ahmet KURTULUŞ

özenli, ihtişamlı doğa ifade edilemeyecek kadar görkemliydi. Sırasıyla karın doyurma, güvenlik, gelecek kaygısı gibi sorunları halletmişler ve en son diyebileceğimiz, göz estetiğini de muhteşem bir tarzda öne çıkarmışlar. İnsan düşünmeden edemiyor, adeta kıskanıyor; *"Biz ne zaman bu kültür düzeyine erişebileceğiz?"*

Şehrin ortasından geçen Rhein Nehri'nin durgun bir su görünümündeki sessiz sakin akışı, tüm şehrin yaşamına ayak uydurduğu gibiydi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa Parlamentosu, Avrupa Konseyi gibi en önemli kuruluşların bulunduğu yaşlı kıtadaki bu şehrin sakin yaşamına hayran olmamak mümkün değil. İnsanlar çoğunlukla tramvay ve bisiklet kullanıyorlardı, özel araçların azlığı dikkat çekiciydi. Olağanüstü bir olay söz konusu değilse, trafiğin tıkanması gibi bir olayın yaşanmasının mümkün olmadığını, bu tabloyu görünce mantık dışı bulmuyoruz. Bütün bunları yaşarken, insanın kendi ülkesini düşünmemesi, kıyaslamaması mümkün olmuyor.

Rhein Nehri'ni, karşıdan karşıya geçmek çok farklı bir deneyimdi. Nehrin üzerindeki köprülerin, yanlarından sarkan sağlıklı görünümlü ve çokça olan rengarenk çiçeklerin arasından geçmek, çok anlamlıydı. Bu nehirde, yat gezintisi, başlı başına insan ruhunu dinlendiren bir mutluluk eseri idi.

İlk önce 28.06.2004 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ni ziyaret edecektik. Sabahleyin, otobüsümüzle otelden ayrıldık. AİHM binası muazzam bir tarihi binaydı. Güvenlik önlemlerine, kurallara titizlikle uyulmasına hayran olmamak mümkün değildi. Duruşma salonuna geldiğimizde bizi AİHM'nin Türk üyesi Rıza Türmen karşıladı. Mahkeme'nin işleyişi ve Türkiye hakkında açılan davalarla ilgili geniş bilgiler sundu. Yaklaşık altmış bin davanın on iki bin kadarının Türkiye ile ilgili olduğunu ifade etti. Ancak; eskiden işkence, göz altında kaybolma, göçe zorlama gibi olaylarla ilgili olan dava konularının bugün için değişmiş olduğunu ve bunun sevindirici bulunduğunu, yeni davaların daha çok mülkiyet hakkının korunması ve istimlak davaları ile ilgili olduğunu ifade etti. Dava sayısında da geçmişe oranla ciddi bir azalmanın varlığından bahsetti.

Hakim Rıza Türmen'in bu açıklamalarından sonra, AİHM'nin yazı işlerinde görevli Türk hukukçular da mahkemenin işleyişi hakkında açıklamalarda bulundular. Öyle ki altı yıldan uzun süren ceza ve hukuk davalarının da insan hakları ihlalleri olarak kabul edildiği, böyle bir davanın varlığı halinde AİHM'ye başvurup dava açılabilirliğini ve devletten tazminat istenebileceği ifade edildi.

AİHM'deki incelemelerimizi tamamladıktan sonra adını daha sonra öğrendiğim Delerongene Parkı'na gittik. Parkın güzelliğini ve sessizliğini anlatamam. Parka girdiğiniz anda "işte huzur!" diye düşünebiliyorsunuz. Aslında tüm şehrin içinde insan aynı şeyi düşünebilir. Tarihi binalar, caddeler, bisiklet yolları, parklar müthiş bir temizlik ve düzen içinde, şehircilik anlayışı tam olarak yerleşmiş, herkes işinde gücünde, kurallara tamamen uyulan sorunsuz bir kent. Ne ses ne de görüntü kirliliğinden eser var.

Daha sonra Avrupa Parlamentosu'nu ve Avrupa Konseyi'ni gezip ilgililerden bilgi aldık. Akşam üzeri, Avrupa Konseyi nezdinde görevli Büyükelçi Türkiye Daimi Temsilcisi Daryal Batıbey, bizlerle temsilcilik binasında akşam yemeği verdiler. Sayın büyükelçimiz eşii ile birlikte, Türk misafirperverliğinin ve anlayışının en ince detaylarını sergilediler. Ülkemizin bu derece temsil kabiliyeti mükemmel, bilgili, çalışkan bir büyükelçiye sahip olmasından dolayı büyük bir gurur duyduğumu ifade etmek isterim.

29.06.2004 Salı günü trenle Paris'e geçtik. Altı yüz kilometrelik yolu yaklaşık dört saatte aldık. Sarsılmadan, sessiz ve rahat bir yolculuk yaptık. Tren yolculuğunda en ufak bir gecikme yaşamadık. Öylesine kusursuz bir zaman anlayışı var ki; hiçbir şekilde aksamıyor. Gideceğiniz yere varış saatini öğrenip uyuyabilir ve iniş saatine göre uyandıığınızda hiçbir yere bakmadan trenden inebilirsiniz, mutlaka tam zamanında düşündüğünüz yerdesinizdir.

Paris'in trafiği ise oldukça karmaşık Parisliler ulaşımında, daha çok motosiklet kullanıyorlar. Orada da motosiklet yolları ayrılmış, eski binalar burada da korunmuş, her taraf büstler ve heykellerle dolu, bizler de buraya gelen her turist gibi Eyfel Kulesi'ne çıkmak istediyssek de, kuyruğun fazla olması sebebiyle bu isteğimizden vazgeçmek zorunda kaldık.

30.06.2004 Çarşamba günü Paris Barosu'nu ve Baro Başkanı'nu ziyaret ettik. Bu ziyaret esnasında, Paris Büyükelçimiz de bize eşlik etti. Baro Başkanı'ndan Adliye binası içinde Baro'ya ayrılan muhteşem bir salonda toplantı yaptık. Paris Adliyesi içerisinde bulunan Baro'ya ait, ifade edilemeyecek tarzda muhteşem olan kütüphaneden bahsetmemek mümkün değil. Gittiğimizde avukat arkadaşlarımızın huzur içinde masalarında oturarak çalışmalarını gururla izledik. Sayın Baro Başkanı açıklama yaparken Fransa'da Yargıtay'daki duruşmalara girmenin imkansızlığına değinerek, küçük bir avukat gurubunun bu olayı kendi tekelinde yürüttüğünü ifade etti. Hatta

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Ahmet KURTULUŞ

krallık döneminde ülkeye yararlı olmuş ailelerin avukat mirasçılarının bu davaları takip ettiğini belirtti. Demokratik olmakla övünen Fransa'da böyle bir çelişkiyi bizzat Baro Başkanı'nun ifade etmesi, bizlere son derece şaşırtıcı geldi. Bununla ülkemizdeki durumu kıyas edince, mükemmel bir demokratik anlayışa sahip olduğumuzla gurur duyduk.

Paris Baro Başkanı, bizlere öğle yemeği verdiler. Yemekten sonra, Paris Barosu Avukatlık Okulu'nu ziyaret ettik. Okul müdüründen avukat olabilmek için neler yapılması gerektiğini öğrendik. Görülen eğitim dışında, epey maddiyat gerektiren bir süreçten geçildiğini öğrendik.

Eğitim, staj, sınavlar derken varış çizgisine gelmeden elenenler çok oluyormuş. Hatta, başarı sağlayan avukat sayısının %20 nispetinde olduğu ifade ediliyor. Sınavda başarı gösteren bu kesimin iki yıl gibi bir deneme süresinden de geçmeleri gerektiği de anlatılıyor. Kısacası Fransa'da avukat olabilmek için hem para hem de zorlu bir maratonun aşılması gerekiyor. Bu anlayışla meslekte kaliteyi yükseltmeyi düşündükleri apaçık görülmekteydi. Bununla, maalesef ülkemizde, avukat olabilmek için sadece bir yazılı müracaatın kafi geldiğini düşününce, meslek kalitesinin bununla sağlanamayacağı, acilen tedbir alınmasının lazım geldiği düşüncesine vardık.

Akşam tüm arkadaşlarımızın katılımı ile yemekten sonra saat 21.00 sıralarında Rein Nehri'nde yat turu yaptık. İki saat süren bu geziyi, kelimelerle ifade etmenin güçlülüğünü belirtmekte yarar görmekteyim.

01.07.2004 tarihinde hızlı tren ile Avrupa Birliği Parlamentosu'nun ve Avrupa Konseyi'nin bulunduğu Brüksel'e gittik. 02.07.2004 tarihlerinde ziyaret ettiğimiz Komisyon ve Konsey'in üyelerinin açıklamalarını dinledik. Özellikle o tarihlerde, Milli Güvenlik Kurulu'nun genel sekreterinin asker olmasının, Avrupa Birliği yolunda ciddi bir engel olduğu ifade edildi. Anladığımız kadarıyla AB'ye girebilmenin biraz daha güç olacağı anlatıldı. CCBE ile yapılan toplantıda, Avrupa'daki pek çok baronun buraya temsilci gönderdiklerini, kendi ülkelerindeki meslek kurallarının tüm Avrupa'da geçerli kılınması ve avukatlarının tüm Avrupa ülkelerinde koşulsuz avukatlık yapabilmeleri için çalıştıklarını öğrendik.

02.07.2004 tarihinde Brugge kentinde gezinti yaptık. Orada, şehrin tarihi bölgesinin süslü ve ihtişamlı faytonlarla dolaşıldığını

gördük. Bu seyahate bizlerde katıldık. Fayton sürücülerinin genç bayanlardan olması ayrıca dikkat çekiciydi.

Arkadaşlarımızın büyük bir kısmı, serbest günümüz olması sebebiyle 03.07.2004 tarihinde Amsterdam kentine gittiler. Ben ise Birlik Başkanı ile birlikte Brüksel’de kaldım. Brüksel’deki mağazaları gezip alışveriş yaptık.

04.07.2004 Pazar günü, Brüksel’den Köln Havalimanı’na, oradan da uçakla ülkemize döndük. Ufkumuzu genişleten, bol bol kıyaslamalar yapabileceğimiz bir gezi yaptığımız tartışmasızdır. Gördüğümüz, yaşadığımız, etkilendiğimiz her şey güzeldi. Gezinin ilk gününden son anına kadar, geziyi düzenleyen ve programı tartışmasız bir şekilde övgüye layık tarzda yerine getiren ve bu iş için Barolar Birliği tarafından görev verilen ilgilileri kutlamamak mümkün değildir. Elliye yakın insanı noksansız bir şekilde Avrupa’nın dört büyük ülkesinde dolaştıran ve bu organizasyonu yerine getiren Barolar Birliği görevlerine takdirlerimizi ve teşekkürlerimizi sunmak isterim. Arkadaşlığın ve dostluğun onlarla pekiőtđđi, birlikte olmaktan huzur duyduğum tüm arkadaşlarımızın özenli hareketleri mükemmel seviyeydi. Bu birlikteliği paylaőtđđım ve birlikte olmaktan da mutluluk duyduğum değerli arkadaşlarımı, her an yad ettiđđimi ifade etmek isterim. Dostlarına ve ilgilerine mahzar olduđđum tüm arkadaşlarıma, Düzce’de bir kardeşlerinin olduđđunu düşünmenin olgunluđđunda olduđđumu bilmelerini diliyorum.

Saygılarımla.

Strazburg - Paris - Brüksel Hukuk Üçgeni

Strazburg sözcüğü, belleğimizde hep insan hakları ile birlikte anılır. Özellikle de biz hukukçularda bu böyledir. Sanıyorum bu kentin hukuk çevreleri de Türkiye denince bugün edek insan hakları ihlali ve açılan davaları hatırlıyorlardır. Bu gezimizde son bir iki yılda hak ihlali nedeniyle dava açılan ülke olarak Türkiye'nin, sıralamanın ilk başlarını Rusya ve Polonya'ya bıraktığını öğrenmek bizim için sevindirici oldu. 1992 yılında önce Türkiye aleyhine açılan dava 12.000 iken 1993 yıl sonu itibari ile bu sayının 3.000'e düşmesini olumlu bir gelişme olarak değerlendirmek gerekir. Kafamız Türkiye'de ve dünyadaki insan hakları ihlallerini düşünürken ve duygularımız bu yönde yoğunlaşmış durumda uçağımız Strazburg Havaalanı'na indi.

TBB Başkanı ve yöneticileri ve bir çoğu ilk defa yurt dışına çıkmanın heyecanını taşıyan baro başkanı arkadaşımızla, otelimize yerleşirken, akşam olmadan bir an önce kenti keşfetmenin aceleciliğini yaşıyorduk. Haziran, Türkiye'de göre yaz ayıdır. Buraya indiğimizde baharla karşılaştık. Bilindiği gibi Strazburg bir Fransız kentidir. Ancak mimari yapısıyla Alman kenti görüntüsü ağır basıyor. Her ne kadar Fransızca konuşmaya özen gösterebilirler bile Strazburglular'ın bende bıraktığı iz Alman insanı görüntüsü. Bu arada İngilizce'nin dünyanın her yerinde olduğu gibi burada da turist dili olarak konuşulduğunu söylemeliyim.

Bu yeni kentlerde nehri buldunuz mu eğlenceli yerlerine de buldunuz demektir ya da restoranlara ulaşmak bu yöntemle daha kolay diyebiliriz. Strazburg'ta da bu yöntemle lokantalara ulaşabildik. Karabük Baro Başkanı Ali Çetin, Çankırı Baro Başkanı Dilaver

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. E. Şansal DİKMEN

Erdoğan, Kayseri Baro Başkanı Halit Ökçesiz ve ben, kokmayan sardunyalara çevrelediği restoranda sardunya gibi kırmızı şaraba yumulduk dersem abartmış olmam. Garsonumuzun burada yüksek öğrenim gören bir Türk kıza olması da şansımız oldu. "Tarte flambee" (uzun tart)'nin şaraba eşlik etmesi de ayrı bir keyifti. İşte bu keyifle ertesi gün İnsan Hakları Mahkemesi'ni ziyaret edeceğimiz saate kadar dinlenmiş olduk.

İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa Konseyi ziyaretleri, geziye katılan bizler için oldukça verimli oldu. Buralarda edindiğimiz bilgiler bilgi dağarcığımızı daha da zenginleştirdi. Özellikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde görevli Türk yargıci sayın Rıza Tüzmen'in bilgi, deneyim birikimi ve hukuk performansı etkileyiciydi. Yine bu mahkemelerde görevli genç hukukçuların bize sunduğu pratikte yararlanabileceğimiz bilgiler ve gösterdikleri özende ayrıca dikkate değer. Bu mahkemelerde başvuru yöntemi ile ilgili yaptıkları açıklamalardan çok yararlandığımızı söylemeliyim. Ayrıca gezi ekibine de değinmeden geçemeyeceğim.

Her gündüzün gecesine olduğu gibi bu yararlı günün akşamında Avrupa Konseyi nezdinde Türkiye daimi temsilcisi sayın Büyükelçi Daryal Batıbay ve eşinin onurumuza verdiği akşam yemeğindeki sıcak tanışma ve bilgilendirme, yediğimiz döner gibi doyurucuydu.

Avrupa'daki her kent güzeldir. 29 Haziran günü Strazburg'dan trenle Paris'e vardığımızda bu görüşün ne kadar doğru olduğunu yerinde yeniden yaşamış olduk. Bilenler bilir ama bir kez de ben söylersem zararı olmaz sanırım. Paris bir mücevherdir. Ama bizi ağırlayan Paris Barosu'nun genç ve güzel avukatları ve stajyerleri bir başka mücevherdi. Kimbilir belki Paris Barosu yöneticileriyle Seine Nehri'ne bakan şiiirin mekanda yemekte içtiğimiz yakut renkli şaraplar bizi etkilemiş ve başımızı döndürmüştür.

Paris Barosu'nu gördükten, Başkan ve yöneticileri ile tanıştıktan sonra, Baro'nun nasıl kurumsal meslek örgütünün gücü açıkça gözlemleniyor. Gücünü tarihsel geçmişinden alan Paris Barosu'nun bu günkü yönetiminin de ayrı geleneği yaşattığı apaçık belli oluyor. Bu gezinin bir avukat olarak bendeki en keyifli bölümü, Paris ziyaretine ayrılan gündür. Paris Baro Başkanı'nun dilini çevirmen aracılığı ile anlamış olsak bile, zekası, bilgi, deneyim birikimi hemen kendisini hissettiriyor. Sayın Başkan'ın soyadı kendisinden de ilginç, "Burguburu". Soyadının ilginçliğini bile esprilerle iletcek kadar da olgun birisi.

Bize ilginç gelen bir kaç hususa daha değinmek istiyorum. Baro Başkanı'nın özel bir adı var. Yani Baro Başkanı deyimi bulunmuyor. "Batonnier" deniliyor. Bu sözcüğü Türkçe'ye "bastoncu", "bastonlu", "değnekli-değnekçi" diye çevirmek mümkün. Araştırma olanağım olmadı. Ancak bu sözcüğün kuşkusuz tarihsel bir kökeni ve açıklaması vardır. Diğer bir ilginç ama Türkiye'de de olmasını dilediğim güzel bir gelenek daha var. Görevi biten baro başkanının, baro yönetim kurulunun doğal üyesi olarak baro başkanının hemen yanında görevini bu sıfatla devam ettirmesi. Bir değer husus ise halen görevdeki baro başkanının dışında, daha sonra göreve başlayacak "Batonnier" in önceden seçilmiş olması.

Paris Barosu Staj Eğitim Merkezi'ne yaptığımız ziyaretten özellikle söz etmek gerekir. Bir avukat ve baro başkanı olarak bu ziyaretin benim için önemli ve yararlı bir ziyaret olduğuna inanıyorum. Burada öğrendiğimiz üzere avukatlık stajı yapabilmek için önce bir sınav yapılmaktadır. Bu sırada başarı oranının %25 civarında olduğu söylendi. Bu sınava girenlerin başarı oranı ise %90-95 civarında. Bu sınavı kazananlar ancak stajyer avukat unvanını almaktadırlar. Bu süre de iki yıldır. Yani sonuçta sınavları kazanmak koşuluyla başvuru tarihinden ancak üç yıl sonra avukatlık unvanına ulaşabilmektedir. Staj Eğitim Merkezi'nde ders veren dört yüz öğretim üyesi bulunuyor. Bunlar yargıç, avukat, polis-emniyet görevlileri ile özel şirketlerin yöneticileri arasından seçilmektedir.

Aslında Paris'i anlatmaya başladınız mı, hukuka yönelik gezi izlenimlerimiz de içinde olmak üzere anılar hiç bitmeyecek gibidir. Oysa gezinin son durağı da anlatmak gerekir ama anlatamıyorum. Zira "hukuk trenimiz", ekibin içinden Giresun Baro Başkanı'nı yani beni Paris'te bırakarak, üçgenin üçüncü köşesi olan Brüksel'e ulaşmak üzere 1 Temmuz'da bu kentten hareket etti. Bu gönüllü bir kalıştı. Bu nedenle de Brüksel'deki hukuksal ziyaret ve temaslardan söz edemiyorum. Sanıyorum diğer baro başkanı arkadaşlarım gezi notlarında anlatmışlardır. Daha sonra ekiple Brüksel'de buluşup Türkiye'ye dönerken valizlerimizde; yalnızca hediyelik eşya ve Brüksel'in taze çikolatalarını değil, kısa ama doyurucu bir hukuk gezisinin damaklarımızda kalmış tadını da getirdiğimizi sanıyorum.

Ben kendi adıma bu geziye katılan birisi olarak, bu yararlı geziyi düzenleyen TBB'nin Başkan ve yöneticilerine teşekkür ediyorum. Daha sonra olası gezilerde buluşmak dileğiyle.

Av. İsmail UD
İğdır Barosu Başkanı

Görüşlerim

Her şeyden önce biz baro başkanlarına bu güzel imkanı sağlayan TBB Başkan ve yöneticilerine teşekkürlerimi bildirerek başlamak istiyorum.

Gezimizin ilk durak yeri olan Fransa'nın Stesbourg şehrindeki Sayın Paris Büyükelçimiz bizlere göstermiş olduğu yakın ilgiden dolayı kendilerine teşekkürlerimi saygıyla sunuyorum.

Daha sonra Paris'teki görüşmelerimiz esnasında yine Büyükelçimizin Paris Baro Başkanı'nın ve TBB Başkanı sayın Özdemir Özok'un konuşmaları beni çok etkilemiş ve çok memnun etmiştir. Daha sonraki gezi ve görüşlerimizde İnsan Halkları Mahkemesi'nin saygıdeğer hakimlerinin konuşmaları ve orda görev yapan Türk hakim ve avukatlarının bizlere göstermiş oldukları ilgi ve konuşmaları da beni çok etkilemiş ve gururlandırmıştır.

Yine Avrupa Parlamentosu'ndaki sayın konuşmacıların Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği konusundaki görüş ve düşünceleri ile Avrupa Birliği yolundaki Türkiye'nin yaptığı ve yapması gereken reformların nasıl olması gerektiği ve Avrupa'nın Türkiye'ye bakışının artık zamanla iyi yönde olduğuna ilişkin düşünce ve konuşmalar bende memnuniyet uyandırmıştır.

Her yönüyle bu güzel ve anlamlı gezi ve görüşmeleri bizlere sağlayan TBB Başkanlığı'na teşekkürlerimi belirtmekle birlikte devamını diler saygılarımı sunarım.

Av. İsa GÖK
Mersin Barosu Başkanı

**TBB ve Baro Başkanlarının Strazburg, Paris ve Brüksel'e
Yapmış Oldukları Mesleki Geziye İlişkin
Görüş ve Değerlendirmeler
(27 Haziran - 4 Temmuz 2004)**

Türkiye Barolar Birliği'nin, 27 Haziran - 4 Temmuz 2004 tarihleri arasındaki düzenlemiş olduğu, Strazburg, Paris ve Brüksel kentlerini kapsayan mesleki gezi, son derece faydalı ve ufuk açıcı bir gezi olmuş, yaşadığımız ülke gerçeklerinin dışında çok daha farklı şeylerin yaşandığını göstermesi bakımından da olağanüstü başarılı geçmiştir.

Türkiye Barolar Birliği Başkanı, Yönetim, Disiplin ve Denetleme Kurulu üyelerinin bazıları ile otuz bir baro başkanının katıldığı inceleme ve değerlendirme gezisinin ilk durağı, Strazburg'daki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi idi. Bu ziyaret sırasında, mahkemenin Türk yargıcı sayın Rıza Türmen ve bu mahkemede görevli diğer Türk hukukçular tarafından verilen bilgiler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin mantığı, işleyişi ve felsefesi hakkında son derece öğretici olmuştur.

Avrupa Konseyi Türkiye Daimi Temsilcisi Büyükelçi sayın Daryal Batıbay ile Avrupa Konseyi Toplantı Salonu'nda ve daha sonra, bizleri ağırladığı konutunda yaptığımız görüşmeler de yine son derece bilgilendirici olmuştur.

Strazburg'da bulunan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ni ziyaretimiz sırasında, bu mahkemede görülen davalar ve mahkeme hakkında, AİHM'nin Türk yargıcı sayın Rıza Türmen tarafından verilen bilgiler doğrultusunda edindiğim izlenim ve değerlendirmelerimi şu şekilde özetleyebilirim;

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. İsa GÖK

1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne taraf devletlerce kabul edilen taahhütlere uyulmasını sağlamak ve daimi surette görev yapmak amacıyla kurulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, ulusal mahkemelerin yerine geçmek üzere değil, o mahkemelerce yapılan yargılamalardaki eksiklikleri tespit ederek, yargılamanın "*İnsan Hakları*"nı ihlal etmeyecek biçimde yapılmasını sağlamaktır.

Dolayısıyla, AİHM, ulusal yargılama sistemlerini tamamlayıcı bir sistemdir. Yargılamanın, ulusal mahkemelerce eksiksiz olarak yerine getirilmesi ve hukuki sorunların AİHM'ye başvurmaya gerek kalmadan ulusal bazda çözümlenmesi, çok daha tercih edilir bir durumdur.

2. Temmuz 2004 itibariyle, AİHM'de çözüm bekleyen dava sayısı 65.800 olup, bu davaların yaklaşık %18'i, yani 12.000 civarı, Türkiye aleyhine açılan davalardır. Ülkemiz aleyhine açılan dava sayısı 2002 yılında 4.000, 2003 yılında da 2.700 olmuştur. Açılan dava sayısında azalma görülmekle birlikte, çözüm bekleyen dava sayısı yönünden, ülkemiz halen 1. sıradadır.

AİHM'de açılan davaların konularına gelince;

a. En fazla açılan davalar, istimlaka ilişkin davalardır.

b. Daha sonra, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ndeki askeri yargıcın "*Adil Yargılanma Hakkı*"nı ihlal ettiği gerekçesiyle açılan davalar gelmektedir.

(Anayasa'nın 143. maddesinde, 1999 yılında yapılan değişiklikle, mahkeme heyetindeki askeri yargıcın yerine, sivil yargıç getirilmesi ve 2004 yılında yapılan değişiklikle de, 143. maddenin ve dolayısıyla Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin tümüyle kaldırılması, artık, bu konuda, aleyhimize dava açılmayacağı anlamına geliyor.)

c. Üçüncü grup davaları; köye dönememe davaları,

d. Dördüncü grup davaları; Lousidu davaları (Kıbrıslı Rumlar tarafından açılan bin civarında dava vardır),

e. Beşinci grup davaları; başörtüsü davaları,

f. Altıncı grup davaları; Yüksek Askeri Şura'nın, ordudan atılma kararlarına ilişkin davalar,

g. Yedinci grup davaları ise; gözaltı süreleri ile ilgili davalar, oluşturmaktadır.

3. Son yıllarda, özellikle, Güneydoğu Bölgesi'nden, ülkemiz aleyhine açılan "yaşama hakkının ihlali" ve "İşkence" davalarında kayda değer bir azalma yaşandığı belirtilmektedir. İşkence davalarında 1990'lı yılların başında yaşanan artış -ki, bu yıllarda, aleyhinde en çok işkence davası açılan ülke Türkiye'dir- giderek azalmış ve Türkiye'nin, Avrupa devletlerinde bıraktığı kötü izlenim yavaş yavaş düzelmeye başlamıştır.

4. AİHM'ye başvuru harca tabi değildir. Dolayısıyla, dava dilekçesinin, Strazburg'daki mahkeme yazı işlerine gönderilmesi yeterlidir. Mahkemenin masrafları, Avrupa Konseyi tarafından karşılanmaktadır.

Başvurunun kabul edilebilirlik koşulları, AİHS'nin 35. maddesinde belirlenmiştir. Buna göre;

a. İç Hukuk yollarının tüketilmiş olması ve

b. Kesin karardan itibaren altı aylık bir süre içinde Mahkeme'ye başvurulmuş olması, gerekmektedir.

5. Mahkeme, AİHS'ye taraf devletler sayısına eşit sayıda yargıçtan oluşmaktadır. Temmuz 2004 itibariyle yargıç sayısı, toplam kırk beştir. Mahkeme, önüne gelen başvuruları incelemek üzere; üç yargıçlı komiteler, yedi yargıçlı daireler ve on yedi yargıçlı bir büyük daire şeklinde toplanır.

Mahkeme nezdinde, görev ve kuruluşu mahkeme içtüzüğünde belirlenen bir yazı işleri bulunur. Mahkeme'ye, yazı işlerinde görevli hukukçular tarafından yardım edilir. Yine Temmuz 2004 itibariyle, değişik ülkelerden toplam dört yüz hukukçu, AİHM yazı işlerinde görevlidir. Bu hukukçuların otuz kadarı Türk'tür.

Bu gezi sırasında barolarımız yönünden en verimli çalışma Strazburg'dan sonra gittiğimiz Paris'te gerçekleşmiştir. Paris Barosu Başkanı ve beraberindeki meslektaşların karşılamasından sonra, Paris Adliyesi ve Paris Barosu'nda yaptığımız incelemeler ve görüşmeler sırasında Paris Büyükelçimiz de, bizlere iştirak etmiştir.

Paris Barosu Staj Okulu'na yaptığımız ziyarette, okul müdürü ve diğer yetkililerden staj eğitimi konusunda aldığımız bilgiler, hem

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. İsa GÖK

baromuzda uyguladığımız staj eğitimi konusunda yön gösterici olmuş, hem de bugüne kadar uyguladığımız staj eğitimi sisteminin çağdaş kriterlere uygunluğunu göstermesi bakımından, şahsım adına gurur verici olmuştur.

Paris Barosu Staj Okulu'nu ziyaretimiz sırasında edindiğim bilgi ve izlenimleri de aktarmak isterim;

1. Fransa genelinde, her yıl yaklaşık iki bin civarında stajyer avukat yetiştirilmekte, bunların, yaklaşık bin dört yüzü Paris'te, altı yüzü ise ülkede bulunan diğer yirmi staj okulunda eğitim almaktadır.

2. Üniversitedeki dört yıllık hukuk eğitiminin ardından mezun olanlar, yine üniversitede, bir yıl süreyle "Sınava Hazırlık" eğitimine tabi tutulmakta ve bir yıllık sürenin sonunda, avukatlık stajına başlayacak olanların belirlendiği sınava girmektedirler. (Bize verilen bilgilere göre, bu sınavlarda başarı oranı sadece %25'tir.)

Sınavda başarılı olanların başlamak üzere hak kazandıkları staj eğitiminin kuralları ise şöyle;

a. Stajın ilk beş ayı, tatbiki (mahkeme) dosya hazırlığı aşaması. (Bu aşamada stajyerler, avukat, hakim ve savcı rollerinde tatbiki davalarla mesleğe hazırlanıyorlar.)

b. İkinci beş aylık sürede, bir avukatlık şirketinde staja başlıyorlar. (Stajyerler, buradaki stajlarını bitirdiklerinde, bu bölümdeki stajlarına ilişkin raporlarını hazırlıyor ve onay almak üzere, staj okulu müdürüne sunuyorlar.)

c. Üçüncü aşamada her stajyer, bir ay süresince, belirlenen mahkemede çalışıyor.

d. On bir aylık stajın sonunda bitirme sınavına giriliyor. Başarılı olan stajyerlere "Avukatlık Sertifikası" veriliyor. (Bu sınavdaki başarı oranı ise %95'tir.)

e. Bitirme sınavını geçerek "Avukatlık Sertifikası" almaya hak kazanan stajyerler "Stajyer Avukat" olarak çalışmaya başlıyor, ancak, kendi bürolarını açamıyorlar. Avukatlık ünvanı, iki yıllık "Stajyer Avukatlık" süresinin sonunda elde ediliyor ve ancak, bu sürenin sonunda müstakil büro açabiliyor.

3. Fransa'da, 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren, staj eğitimi konusunda yeni bir sisteme geçilmesi planlanmaktadır. Buna göre, staj

eğitiminin süresi on bir aydan, on sekiz aya çıkartılacak ve altışar aylık üç dönemden oluşan bu sürenin sonunda, her stajyer ayrımsız olarak “Avukatlık Sertifikası” alacak ve Avukatlık mesleğine başlayabilecektir. Bu sistemle, şimdiki sistemde var olan iki yıllık “Stajyer Avukatlık” dönemi ortadan kaldırılmaktadır.

4. Mevcut sistemde, stajyerler, “Staj Okulu”na 884 Euro ücret ödemektedirler. Okulun giderlerinin %10’u stajyerlerin ödedikleri ücretlerden, %15’i devletten ve %75’i de Paris Barosu ve ülkedeki diğer sekiz baro tarafından karşılanmaktadır. Okulda görev alan eğitmenlere, her saat için 40 Euro ücret ödenmektedir.

5. On bir aylık staj süresinin sonunda girilen sınav, ülke genelinde baroların olduğu yirmi bir şehirde yapılmaktadır. Bu şehirlerdeki üniversitelerde, üniversite müfredatına göre yapılan sınavlarda başarısız olanlar, on bir aylık staja yeniden başlıyor ve bir kez daha sınava giriyorlar. Bu sınavda da başarısız olmaları halinde, yeniden sınava girme ve avukatlık yapma hakları kalmıyor.

6. Stajyerler, on bir aylık staj döneminde barodan kredi almıyor, ancak, devlet bursundan yararlanabiliyorlar. (Toplam 2.000 Euro’yu bulan bursu kazanmak ise oldukça zor.)

7. Son olarak, Fransa’da, stajyerler, üniversite öğrencileri ile aynı sosyal güvenlik haklarına sahipler.

Paris’ten sonra gidilen Brüksel’deki Avrupa Birliği Barolar Konseyi (CCBE) ziyareti, özellikle, Avrupa Birliği katılım süreci içerisindeki ülkemizde, mesleğimizin geleceği için çalışma takvimimizi belirleme ve eksiklerimizi görme açısından son derece faydalı olmuştur.

Gezinin Brüksel bölümünde ziyaret ettiğimiz Avrupa Birliği Barolar Konseyi (CCBE)’nde, Konseyin Genel Sekreteri tarafından verilen bilgiler de şöyle idi;

1. Milli delegasyon sistemiyle oluşturulan yirmi sekiz üyeli CCBE’de, yedi adet de gözlemci üye ülke bulunmaktadır. Bu gözlemcilerden biri, Türkiye temsilcisi Av. Belkıs Baysal’dır.

2. CCBE’nin tüm geliri, Avrupa Birliği üye devletlerince karşılanmakta olup, yıllık bütçesi 1 milyar Euro’dur.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. İsa GÖK

3. Konsey'e üye temsilcilerden biri, bir yıl süreyle görev yapmak üzere başkan seçilmekte, birer temsilci de, 1 ve 2. başkan yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Temmuz 2004 itibarıyla Konsey Başkanı, Almanya temsilcisidir. Konsey merkezinin bulunduğu Brüksel'deki sekreteryada on kişi çalışmaktadır.

4. CCBE'nin üzerinde çalıştığı konulardan biri, mal ve hizmetlerin serbest dolaşımını hedefleyen tek bir ekonomik ortak pazar yaratma düşüncesiyle ortaya çıkan Avrupa Birliği'nde, bir avukatın, diğer bir (üye) ülkede avukatlık yapabilmesini sağlamaktır. Kısaca, sınır-ötesi avukatlık hizmeti diyebileceğimiz "*Üye Ülkeler Arasında Avukatların Serbest Dolaşım Sistemi*"ndeki sorunlar ise şöyledir;

- a. Mali mesuliyet (mesleki sorumluluk) sigortası,
- b. Ülke değiştiren avukatların disiplin sorumluluğu,
- c. Avukatların sosyal güvenlik sorunları ve üye ülkeler arasındaki sosyal güvenlik sistemi farklılıkları,
- d. Genç avukatların eğitimi (Avukatlık Stajı).

Brüksel'de bulunduğumuz tarihte, Avrupa Birliği'nin dönem Başkanı, altı aylık bir süre için Hollanda idi ve gündemdeki en önemli konu da, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği konusuydu.

17 Aralık 2004 tarihinden önce gerçekleştirdiğimiz bu gezi sırasında, Türkiye'nin Birliğe tam üyeliği konusunda müzakere tarihi verilmeden önce, Avrupa Birliği Konseyi tarafından incelenecek rapor gündemde idi. Türkiye, bu raporla, ekonomik, politik, jeopolitik, stratejik vb. konularda bir değerlendirmeye tabi tutulacak ve bu değerlendirme sonucunda, müzakere tarihi verilip, verilmemesi konusunda bir karara varılacaktı.

Avrupa Birliği'nin Genişlemeden Sorumlu Türkiye Masası Şefi ve diğer yetkililerle yaptığımız görüşmelerde, 17 Aralık 2004 tarihinde Türkiye'ye Avrupa Birliği'ne üyelik konusunda müzakere tarihi verileceğinin açık işaretleri de, esasen gösterilmişti.

Avrupa Birliği'nin Genişlemeden Sorumlu Türkiye Masası Şefi'nden aldığımız bilgileri toparlayacak olursak;

1. Avrupa Birliği örgütü, dört ana kurumdan oluşmaktadır. Bunlardan, Brüksel'de bulunan Avrupa Komisyonu "*Yürütme*" erkini, yine Brüksel'de bulunan Avrupa Konseyi hem "*Yürütme*", hem

“Yasama” erkini, Strazburg, Brüksel ve Lüksemburg’da üç ayrı merkezi bulunan Avrupa Parlamentosu (Avrupa Konseyi ile birlikte) “Yasama” erkini ve Lüksemburg’da bulunan Avrupa Adalet Divanı da “Yargı” erkini temsil etmektedir.

(Hollanda’da bulunan Lahey Adalet Divanı ise, Birleşmiş Milletler Örgütü bünyesinde kurulan ve kararları bağlayıcı olmayan, yalnızca devletlerin başvurabildiği, siyasi ağırlıklı bir mahkemedir.)

2. Türkiye, 1963’ten bu yana Avrupa Birliği’ne girme mücadelesi vermektedir. Türkiye’nin, Avrupa Birliği’ne girmek için 1987 yılında yaptığı başvuru, 1989 yılında reddedilmiştir. Türkiye’ye, 1995 yılında imzaladığı Gümrük Birliği Antlaşması’nun ardından, 1999 yılında aday ülke statüsü verilmiştir.

Türkiye, aday ülke statüsünün ardından hızlı bir değişim sürecine girmiş ve reform niteliğinde yasal düzenlemeler yapmıştır. Ölüm cezasının kaldırılması, Kürtçe yayın yapma hakkı verilmesi, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kaldırılması, AİHM içtihatlarına uyum sağlanması ve özellikle, uluslararası sözleşme hükümlerinin, iç hukuk hükümlerine üstün kabul edilmesine olanak sağlayan Anayasa’nun 90. maddesindeki değişiklik, son derece önemli gelişmeler olarak kabul edilmiş ve olumlu karşılanmıştır. Öyle ki, bu değişiklikler, Türkiye’nin özgürlükler ülkesi haline geldiği izlenimini vermiştir.

3. Türkiye ile ilgili olarak, 2003 yılında, özellikle beş önemli konu üzerinde durulmuştur;

a. Yargının bağımsızlığı ve etkinliği,

(Yeni ceza ve ceza usul yasaları, AİHM kararlarına uyum, hakimlerin eğitimi ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi)

b. Temel özgürlüklerin genişletilmesi,

(İfade, inanç, düşünce, örgütlenme, basın özgürlükleri)

c. Kültürel hakların verilmesi,

(Ana dilde yayın ve eğitim hakkı ve bu hakların, azınlık hakları ile ilgili uluslararası kriterlere uygun olması)

d. Sivil-asker ilişkilerinin dengeli ve şeffaf olması ve bütçedeki askeri harcamaların denetlenmesi,

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. İsa GÖK

e. Güneydoğu sorunu.

4. Bu sorunlarla ilgili olarak olumlu bulunan gelişmeler ise şöyle;

a. Kürtçe yayın hakkının verilmesi,

b. Milli Güvenlik Kurulu'nun konumunun değiştirilmesi,

c. Yasama konusundaki sıkıntıların neredeyse aşılması,

d. Temel özgürlükler konusunda ilerleme sağlanması,

e. Kültürel haklar konusunda ilerleme sağlanması,

(Leyla Zana ve arkadaşlarının tahliyesi olumlu, ancak; mahkum olan gazetecilerin varlığı sorun olmaya devam ediyor)

f. Kadın hakları konusunda gelişme sağlanması,

(Ancak, bazı sorunlar halen devam ediyor)

g. Din ve inanç özgürlüğü konusunda ilerleme sağlanması.

5. Son olarak, Kıbrıs sorununun çözümü, Avrupa Birliği'ne üyelik için bir şart olmasa da, Türkiye'nin Kıbrıs Rum Kesimi'ni tanımaması ve Ada'daki asker sayısı sorun olarak görülmektedir. Ancak, özellikle son beş yıla bakılacak olursa, Türk Hükümeti'nin "*Çözümsüzlük, çözüm değildir*" mesajı vermesi ve Annan Planı'nı desteklemesi, son derece olumlu gelişmeler olarak değerlendirilmiştir.

Tüm bu inceleme ve görüşmelerin bütününe baktığımızda, yapılan bu gezinin, Avrupa Birliği'ne girdiğimiz takdirde, içinde bulunacağımız yüksek rekabet ortamında Türk avukatlarının ayakta kalabilmesi için, eksikliklerimizi öğrenmek ve gerçekleştirilmesi şart ve acil işlerin listesini bir an önce çıkarmak ve uygulamaya geçmek için son derece yararlı olduğu tartışmasızdır.

Daha önce, kendi imkanlarımla, Avrupa'nın on ayrı ülkesine yapmış olduğum ziyaretler ve gerçekleştirmeye çalıştığım inceleme ve değerlendirmeler sonucunda oluşan tüm mantığıma rağmen, ufukumuzun daha da açılması gerektiği gerçeği ile yapılması gereken zaruri ve acil işler listesinin sürekli uzadığının bilincine varmak, beni ve sanıyorum bu geziye katılan tüm arkadaşlarımı kamçulamış bulunmaktadır.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. İsa GÖK

Bu gezide, TBB'nin çalışmalarına katılmaları sebebiyle, zaten, daha evvelden tanıştığımız tüm heyet üyesi arkadaşlarımızla dostluğumuz, bir kez daha perçinlenmiŐ oldu. Geziyi organize eden, TBB Başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerine teşekkür etmeyi borç biliyor, saygılar sunuyorum. 17.01.2005

İzlenimler

Türkiye Barolar Birliği ve Avrupa Birliği Barolar Konseyi (CCBE) işbirliği ile düzenlenen, Birlik Başkanı ile Yönetim, Disiplin ve Denetleme Kurulları'ndan on üç üyeyle birlikte yirmi altı baro başkanının (İstanbul Barosu'nu temsilen Genel Sekreter sayın Filiz Saraç'ın) katıldıkları gezi 27 Haziran - 4 Temmuz 2004 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş, sırasıyla Strazburg, Paris, Brüksel kentlerinde önemli ve bilgilendirici toplantılar yapılmıştır. TBB'yi CCBE'de temsil eden sayın Av. Belkıs Baysal gezinin verimli geçmesi konusunda çok yoğun bir çaba harcamış, ayrıca çok değerli iki tercüman da çevirileriyle katkı koymuşlardır.

Dostlarımız, bu tür gezilerden dönenlere *"yediğin içtiğin senin olsun, gördüklerini anlat"* derler genellikle. Ben zaten yediğimi, içtiğimi anlatacak durumda değilim. Çünkü her yerde kendi yemeklerimizi özledim. Bir turist yaklaşımı ve algılaması içinde olmadığım için gördüklerimi de ayrıntılı olarak yansıtmakta yetersiz kalabilirim. Dünyanın bütün güzellikleri televizyonlarla zaten evlerimize kadar geliyor. Doğrudan görmek isteyenleri de anlatımla tatmin etmek mümkün değil. Olsa olsa görülen ve yaşananların etkilediği duyguları kısaca özetleyebilirim. Bu nedenle ben, bu yazıda toplantılar ve temaslarda edindiğim bilgileri ve izlenimleri sizlerle paylaşmak istiyorum. Bunun daha yararlı olacağını düşünüyorum.

27 Haziran 2004 Pazar, Strazburg

Saat 10.40'da İstanbul'dan havalanan uçağımız 13.00'de Strazburg Havaalanı'na indi. O gün otele yerleştik ve kenti tanımaya

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Bohottin Özcan ACAR

çalıştık. Fransa ile Almanya'yı ayıran Ren Irmağı'nın 4 km. batısında kurulmuş olan bu güzel kent bilindiği gibi Avrupa Konseyi'nin merkezi. XI. yüzyılda yapılan Notre-Damme Katedrali (Paris'teki ayrı) muhteşem bir yapı. Kentin Küçük Fransa Mahallesi kanalları, ahşap evleri ve eski sokaklarıyla ünlü. Avrupa Konseyi binası (tüm birimleri ve Parlamentosu-Asamble), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa Birliği ülkelerindeki yurtttaşların doğrudan seçtikleri temsilcilerden oluşan Avrupa Parlamentosu aynı semtte, kanalın yanında bir üçgen oluşturuyor. Kanalda yapılan tekne gezintisi kenti daha iyi tanıma olanağı sağlıyor.

28 Haziran 2004, Pazartesi

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

Kahvaltıdan sonra ilk ziyaret yeri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. Üç yuvarlak kuleden oluşan yapıda, metalle camın uyumu saydamlık duygusunu öne çıkarıyor.

Büyük salonda toplanıyoruz. Önce Türk yargıç sayın Rıza Türmen bizlere kısa, fakat özlü bir açıklama yapıyor:

• Mahkeme'de görülen 65.800 davanın yaklaşık 12.000'i Türkiye aleyhine açılmış. %18 gibi bir oranla Türkiye ilk sırada.

• Son yıllarda kısmi bir azalma olmuş. 2003 yılında Türkiye aleyhine açılan dava 2.950 dolayında. Aynı yıl Rusya aleyhine 6.000, Fransa aleyhine 2.900 dava açılmış. Kısacası bir normalleşme görünüyor.

• Türkiye aleyhine açılan davaların çoğu grup davaları. Kamulaştırma bedellerinin geç ödenmesinden dolayı açılan davalar sayıca çok fazla olmasına rağmen çoğu sonuçlanmış durumda. Türkiye bu davalarla ağır bedeller ödemiş.

Diğer önemli bir grubu DGM yargılamaları oluşturuyor. DGM'lerin hukuk devleti ve doğal yargıç ilkelerine uymayan yapısı ve yargılama yöntemleri nedeniyle çok sayıda ihlal kararı verilmiş, bedel ödenmiş.

Halen görülmekte olan büyük bir dava grubu, köy yakma, köye dönememe nedeniyle açılan davalar. Bu grupla ilgili olarak Mahkeme "uyarı" niteliğinde bir karar vermiş, diğerlerini bekletiyor. Bu

konuda TBMM'den çözüm bekliyor. Konu hukuka uygun bir sonuca bağlanmazsa bedelinin çok ağır olacağı görülüyor.

Yaklaşık yüz dolayında "Loizidou" benzeri dava var. Bunlar da çözüm bekliyor.

Mahkeme bu gibi grup davalarında emsal nitelikteki bir davayı sonuçlandırıp bekliyor.

• İşkence ve kötü muamele ile ilgili davalarda azalma görülmek-
teyse de başvurular yine geliyor. Oysa bu olayın kökünün kazınması
gerek.

• Yeni açılan davaların çoğu 6. maddeyle, adil yargılanmayla
ilgili. Türkiye'nin en güncel konusu bu. Çözüm yargı reformunda.

Sayın Türmen'in bu kısa açıklamasının ardından Mahkeme'de görevli Türk hukukçular sayın Hasan Bakırcı, sayın Ayşegül Uzun, sayın Hüseyin Eser, sayın Şerif Yılmaz ve sayın Yasemin Baysal, bizlere ayrıntılı açıklamada bulundular, sorularımızı yanıtladılar, özetlersek;

Temel hak ve özgürlüklerin korunması, geliştirilmesi ve yaşama geçirilmesi bağlamında Avrupa Konseyi bünyesinde ulusal yargıyı tamamlayıcı bir sistem niteliğinde çalışan AIHM tarafından verilen kararların uygulanma süreci titiz bir şekilde izleniyor. Bakanlar Komitesi'ne bağlı delegasyonlar verilen kararlara uygun olarak yasal düzenlemelerin yapılıp yapılmadığını, yargısal içtihatlarla bu kararların yansıyor yansımadığını, uygulamanın kararlara göre gerçekleşip gerçekleşmediğini izliyor ve raporlar düzenliyorlar. Mahkeme'nin iş yükü oldukça fazla, sistemde tıkanma yaşanmaması için yeni arayışlar sürüyor.

Avrupa Konseyi

Avrupa Konseyi'nin görkemli binasında değerli yargıçlarımız sayın Feyyaz Gölcüklü ve sayın Rıza Türmen'le birlikte yediğimiz öğle yemeğinden sonra, Avrupa Konseyi Parlamentosu'nu ziyaret edip Bakanlar Komitesi'nin toplantı salonuna geçtik.

Burada Avrupa Konseyi nezdindeki Türkiye Daimi Temsilcisi Büyükelçi sayın Daryal Batıbay, bize Konsey'le ilgili çok değerli açıklamalar yaptı, sorularımızı yanıtladı.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Bahattin Özcan ACAR

Avrupa Konseyi, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra 1949 yılında bir yandan hükümetler arası işbirliği modeliyle savaşları ve yıkımları önleyebilmek için hukuk temelinde "ortak bir kamu düzeni"ni oluşturmayı hedefleyen yapılanma gerçekleştirmiş, diğer yandan ekonomik entegrasyon modeli çerçevesinde AET-AB örgütlenmesini sağlamıştır.

Konsey'in yasama organı olan Avrupa Parlamentosu'nda (Asamble) ülkeler, nüfuslarına göre temsil edilmekte olup, temsilci parlamenterler ülkelerinin parlamentolarında seçilmektedir. Türkiye burada sekizi iktidar, dördü muhalefet partilerinden seçilen on iki üyeyle temsil edilmektedir.

Avrupa tartışma forumu diye adlandırılan bu meclis, yılda 4 kez toplanmakta, yasama görevi yanında, raporörler tarafından izlenen ve dönemsel raporlara yansıyan konularda tavsiye kararları alarak denetim görevini de yerine getirmektedir.

Türkiye, yakın bir döneme kadar denetim sürecinde iken, bu süreçten çıkarılmıştır.

Avrupa Konseyi'nin yürütme organı Bakanlar Komitesi, yargı organı da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'dir.

Ortak hukuk temelinde bir kamu düzeni oluşturabilmek için Konsey'in izlediği yöntem, sözleşmeler oluşturmak (yaklaşık yüz seksen) ve bunları, gerek parlamento denetimi, gerekse AIHM kanalıyla (yargısal denetimle) yaşama geçirmektedir.

Toplantı sonrasında Daimi Temsilci Büyükelçi sayın Batıbay ve zarif eşlerinin davetlisi olarak konutlarında yediğimiz akşam yemeğinde sohbet derinleşti. Konukseverlikleri için teşekkürler.

29 Haziran 2004 Salı, Paris

Strazburg'dan ayrılarak trenle Paris'e saat 14.00'de geldik. Otele gitmeden otobüsle gerçekleşen kısa bir tur, yeterli olmasa da yararlıydı.

Sen Irmağı'nı içine alan, siyasetin, ekonominin, tarihin ve kültürün merkezi olan on iki milyon nüfuslu Paris (iki milyonu merkezde, on milyonu banliyöde) gerçekten büyüleyici. Günde iki milyon aracın kente girip çıkmasına karşın tarihsel dokuyu bozmamak için yolların

yetersizliğine razı olan Paris'in en önemli ve kolay ulaşım aracı ünlü metrosu. (Yankesicilere dikkat)

Altında göl olan Opera binası ve Bastil Meydanı, muhteşem Louvre Müzesi, Sen Nehri ve ortasında tarihsel değeri de olan iki adacık, gotik tarzı inşa edilmiş Adliye Sarayı, Notre-Damme Katedrali, tiyatro binaları ve mağazalarıyla ünlü Rivali Caddesi, Gestapo'nun işkence merkezi Regina Oteli, sekizgen Vendome Meydanı ve burada Waterloo anısına topların eritilmesiyle yapılan kırk iki metrelik Napolyon Heykeli, Piramitler Meydanı'ndaki Jean d'Arc Heykeli, Ritz Oteli, XVI. Louis ve eşi Marie-Antoinette'nin giyotinle idam edildikleri Concorde Meydanı'yla buradaki M. Ali Paşa Armağanı Dikili Taş, Zafer Yolu, cıvıl cıvıl Champ-Elysees Bulvarı, Cumhurbaşkanlığı'nın bulunduğu Elysees Sarayı, on iki caddenin birleştiği Charles de Gaulle Meydanı'yla Zafer Takı, Ulusal Meclis'in çalıştığı Bourbon Sarayı, kitapevlerinin, kahvelerin, sinemaların yoğun olduğu Saint-Michel Bulvarı ve elbette Eyfel Kulesi'ni otobüsten izleyerek Paris'i kısaca turlayıp otele yerleştik.

30 Haziran 2004 Çarşamba

Paris Barosu

Bugün çok heyecanlıyım. Yıllardan beri görmek istediğim Paris Barosu'nu, Paris Adliyesi'ni göreceğim. Avukatlık mesleği yönünden nedense bende Paris Barosu'na ve Paris Barosu başkanlarına özel bir ilgi var. Bunun nedeni Fransız İhtilali'nin yapıcıları içinde ünlü avukatların olması mı, avukat düşmanı Napolyon'a bile, mesleğin burada kabul ettirilmesi mi, yoksa değerli hocamız Faruk Erem'in "Şerh"inde sık sık Paris Barosu Başkanı'na atıf yapması mı bilemiyorum. Zaten bu bir duygu. Mantıkla açıklanması gerekmiyor.

Saat 11.00'de Paris Barosu'nun Adliye içindeki tarihi kütüphane-sindeyiz. Burası hem kütüphane, hem de kırk elli kişilik bir toplantı salonu şeklinde düzenlenmiş.

Burada bizleri, sayın Jean-Marie Burguburu (Paris Barosu Başkanı), sayın Georges Flecheux (Önceki dönem Paris Barosu Başkanı), Sayın Bernard Vatier (CCBE 1. Başkan Yrd.) ile diğer meslektaşlarımız karşıladı.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Bahattin Özcan ACAR

Bizimle birlikte toplantıya katılan değerli bir konuk da (yarı ev sahibi), Paris Büyükelçisi sayın Uluç Özülker'di.

Toplantıda söz alan Paris Baro Başkanı Burguburu, önceki başkan Flecheaux'un çok iyi bir Türk dostu olduğunu vurguladıktan sonra İstanbul'a önce 1968 yılında geldiğini, son defa geçen yıl İstanbul Barosu'nun 125. kuruluş yıldönümünde yeniden Türkiye'de konuk edilmekten mutlu olduğunu belirterek kendisine verilen şilti gösterdi. Konuşma tarzı çok etkileyici ve vurguluydu.

"Hepimiz Türkiye'nin dünya ve Avrupa'yla ilişkilerini biliyoruz, bunun siyasi ve stratejik yönünü tartışmak bize düşmez, bizde dostluk, güven ve hukukun üstünlüğüne dayalı ilke paylaşımı önemlidir, ortak diliniz hukuktur, ben bunun için sizlerle olmaktan onur duyuyorum", diyerek konuşmasını tamamladı Başkan.

Büyükelçi Uluç Özülker, Türkiye ile Fransa arasındaki ilişkilerin çok köklü olduğunu, Osmanlılar'ın tarihte ilk elçiyi Paris'e gönderdiklerini, 1551 yılında ilk elçimiz olan Ali Efendi'nin kaftan ve türbanla Paris modasını on yıl etkilediğini belirttikten sonra, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda 1789 Fransız İhtilali'nin etkisini ve istinaf hariç usul yasalarımızın Fransa'dakilere benzerliğini açıkladı.

Daha sonra söz alan Paris Barosu'nun önceki başkanlarından G. Flecheux özetle, Avrupa Birliği ülkeleri içinde, bu Birlik'e üye olmayan ülkelerin avukatlarının çalışma koşullarına yönelik olan ve yeni kabul edilen Avrupa Konseyi Yönergesi'yle ilgili bilgiler aktardı. Türk ve Fransız hukukçuları arasında eşitlik temelinde iyi ilişkilerin geliştirilmesi yönünde görüşlerini açıkladı.

Avrupa Birliği Barolar Konseyi'nin (CCBE) 1. Başkan Yardımcısı ve gelecek dönem için seçilmiş Başkan sayın Bernard Vatier CCBE'de AB üyesi yirmi beş ülke ile birlikte Norveç, İzlanda ve Litvanya'nın katılımıyla yirmi sekiz ülkenin yer aldığını, Türkiye Barolar Birliği adına bu örgütte sayın Av. Belkıs Baysal'ın gözlemci-temsilci olarak bulunduğunu açıklayıp bu çalışmalarını nedeniyle sayın Baysal'a teşekkür etti. Vatier konuşmasında en çok kişisel özgürlükler ile terörizme karşı önlemler arasındaki çelişkilere dikkat çekti.

Toplantıdan sonra hep birlikte Paris Barosu Yönetim Kurulu'nun toplantılarını yaptığı salona geçtik. Burası, 1274 yılında kurulan Paris Barosu'nun tarihini çok iyi yansıtan bir oda. Otuz altı üyeden oluşan Yönetim Kurulu her salı günü toplantılarını burada yapıyormuş. Üye

sayısı önceki başkanlarını da içine alacak şekilde kırk ikiye çıkarılacak ve yeni bir mekana taşınacakmış.

Programımızda olmasına rağmen o gün görülmekte olan çok önemli bir davanın uzaması ve sekiz yüz avukatın yemin töreni nedeniyle İstinaf Mahkemesi duruşmasını izleyemedik. Bu dava ve tören nedeniyle koridorlar kameramanlar ve gazetecilerle doluydu. Biz de basının bizim ziyaretimizi izlemek için geldiği yönünde üretilen esprilerle yetindik.

Adliyenin yanındaki avukatlar evinde baro tarafından verilen öğle yemeğinde Baro Yönetim Kurulu üyeleriyle yaptığımız görüşmelerde işlerin görülmesinde, önceki yöneticilerle birlikte yardımlaşma içinde olduklarını, bilgi ve deneyimlerini paylaştıklarını anlattılar. Yemekten sonra gideceğimiz yer Paris Barosu Okulu (Eğitim Merkezi) idi.

Paris Barosu Okulu

Öncelikle belirtiyimki, Paris Barosu'nda meslek öncesi ve meslek içi eğitime verilen önem beni çok çok etkiledi. Burası Paris Barosu'yla birlikte istinaf mahkemelerinin yetki çevresinde örgütlü diğer sekiz baronun eğitim merkezi olarak çalışan 1989 yılında kurulmuş bir okul. Okul müdürü olan meslektaşımız (maalesef ismini iyi yazamamışım) konferans salonunda bize çok değerli bilgiler aktardı, sorularımızı tek yanıtladı ve okulu gezdirdi.

Bu bilgileri sizlerle paylaşmak istiyorum.

- Okulun üç amacı var. Avukat olacak öğrencileri (staj öncesi) mesleğe hazırlamak, stajyer avukatlara eğitim vermek ve (şaşırmayın) halen mesleği icra edenlere yönelik meslek içi eğitimi gerçekleştirmek.

- Şu anda tüm Fransa'da iki bin avukat adayı eğitim görüyor. Bunların bin dört yüzü burada (geçen yıl bin iki yüz imiş), diğer altı yüzü ise başka barolardaki yirmi okulda mesleğe hazırlanıyor. (Bu noktada Paris Barosu'nun on yedi bin üyesiyle Fransa'daki avukatların yarısını bünyesinde bulundurduğunu hatırlatalım.)

- Avukat olabilmek için baro okuluna başvuranların dört yıllık hukuk fakültesinde lisans eğitimiyle birlikte, iki yıllık yüksek lisans

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Bahattin Özcan ACAR

eğitimini tamamlamaları gerekiyor. Son bir yıl içinde üniversitede baro sınavına hazırlık eğitimi de alıyorlar.

Baro okuluna giriş sınavını üniversiteler yapıyor. Bu sınavın yıllara göre ortalama başarı oranı %25 dolaylarında. Yani dört kişiden biri başarılı oluyor ve baro okuluna giriyor. Diğerleri şanslarını iki kez daha kullanabiliyorlar, ya da vazgeçip başka mesleklere geçiyorlar.

- Baro okulundaki eğitim on bir ay sürüyor. Önce beş ay süreyle uygulama ağırlıklı eğitim okulda yapılıyor. Dava dosyası hazırlama, mahkemelere yönelik yazılar, ceza işi uygulaması, dava simülasyonu -canlandırma-, hukuk danışmanlığı, sözleşme düzenleme gibi işler bu devrede yapılıyor.

İkinci beş aylık dönemde hukuk bürolarında, avukatlık şirketlerinde çalışıyorlar ve raporlarını bu dönemin sonunda okul müdürlüğüne veriyorlar.

Buradan sonra on birinci ay içinde mahkemelerde, kalemlerde çalışıyorlar, gözlem yapıyorlar, rapor düzenliyorlar. Yılın son ayında okul bitirme sınavına giriyorlar. Dil ve meslek etiği dahil eğitimle ilgili tüm konularda iki yazılı, dört sözlü sınavdan sonra başarılı olanlara avukatlık yapma hakkı içeren sertifika verilerek stajyer avukat unvanı kazandırılıyor. Başarı ortalaması %95 olan bu sınavı, avukat, yargıç ve üniversite temsilcilerinden oluşan kurullar yapıyor.

- Stajyer avukat, avukatlık yapabiliyor, dava alabiliyor, mahkemelere girebiliyor. İki yıl süren bu devrede stajyer avukat, kendi adına büro açamıyor, mevcut bir büroda ya da şirkette çalışabiliyor ve okulda bazı derslerle konferansları izlemekle yükümlü oluyor.

İki yılın sonunda stajyerlik bitiyor ve kendi bürosunu açma hakkına sahip avukat oluyor.

- Eğitim Merkezi 1.1.2006'da uygulamaya girecek yeni bir sistemde çalışacak.

Eğitim süresi (altı aylık dönemler halinde) on sekiz aya çıkarılacak, mevcut sistemde beş ay olarak uygulanan ilk iki dönem altışar ay olacak. Bir aylık son dönem de altı aya çıkarılacak ve bu periyotta öğrenci avukat, kişisel tercihin ve projesine göre faaliyet gösterecek. Örneğin; ya yargı içinde, ya bir avukatlık şirketinde, ya yabancı bir ülkedeki avukatlık bürosunda staj yapacak, ya da tercih ettiği bir alanda uzmanlık çalışması gerçekleştirecek.

On sekiz ayın sonunda, başarılı olunca artık stajyer değil, tüm hak ve yetkilere sahip bir avukat olacak.

Fransa'da mesleğe yeni başlayan her avukat, Yargıtay duruşmaları hariç, tüm mahkemede görev yapabiliyor. Kademeli bir uygulama yok.

(Baro okuluna girişte para ödeniyor mu, giderler nasıl karşılanıyor, kimler eğitim veriyor, ücret alıyorlar mı diye sorduk.)

- Okula giren öğrenci 884 Euro ödüyor. Bu, giderlerin %10'u oranında bir rakam. %15'ini devlet, %75'ini baro karşılıyor.

- Eğitim kadrosu dört yüz kişi. Bunların;

%10'u değişik meslek mensupları (noterler, polisler, şirket yöneticileri vs.),

%20'si hakim ve savcılar,

%70'i avukatlar. (Avukatların yaklaşık %30'u gönüllü ders veriyor. Diğerleri sürekli ders veriyor ve ücret alıyorlar).

• Baro okulu öğrencisine kredi verilmiyor. Çok kısıtlı koşullarla (ekonomik durum yönünden) devlet burs veriyor. On bir ay için 2000 Euro gibi bir burs.

• Meslek içi eğitim halen yapılıyor. Zorunlu değil ve ücretsiz. Ancak şu anda bunun zorunlu olması planlanıyor ve beş yıllık periyotlarla sınav bile tartışılıyor, yöntem aranıyor.

Okul müdürünün, bu ziyaretin iyi ilişkilerin başlangıcı olması ve Türk stajyer avukatların da karşılıklı değişimle bu sistemden yararlandırılması dilekleriyle toplantı sona erdi ve kendileri Türkiye'ye davet edildi.

1 Temmuz 2004 Perşembe, Brüksel

Paris'ten saat 10.00'da hızlı trenle hareket edip çok rahat bir yolculuk sonucu 11.20'de Brüksel'e geldik. Programda saat 14.00'de CCBE Genel Sekreteri (İngiliz Avukat) sayın Jonathan Goldsmith'in bilgilendirme toplantısı var.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Bahattin Özcan ACAR

Toplantı başladığında hepimizde bir gece önce Paris'te olmanın yorgunluğu(!) görölüyordu. Nitekim toplantı süresince bu yorgunluk hepimizin göz kapaklarını zorladı.

Genel Sekreter Goldsmith kısaca CCBE'yi tanıttı.

- CCBE Avrupa Komisyonu'nda baroları temsil eden bir kuruluş. yirmi sekiz ülke temsilcisin den oluşuyor. Ayrıca biri Türkiye olmak üzere yedi gözlemci ülke burada temsil ediliyor. Hükümetlerden para alınmıyor. Avrupa Komisyonu'ndan proje bazında para alınıyor. Yıllık bütçesi 1.000.000 Dolar. Delegasyon başkanları yılda altı kez toplanıyor.

- AB mal ve hizmetlerin serbest dolaşımı ve rekabeti ilkesini temel alır. Avukatlık mesleğinin bunun dışında kalamayacağı düşüncesi egemendir. Rekabet ve reklam konularıyla ücret belirleme yöntemlerinde çıkabilecek yeni sorunlara ve gelişmelere hazırlıklı olmak gerekiyor.

- AB üyesi ülkelerdeki avukatların, diğer üye ülkeler içinde yerleşmeleri ve iş kurmaları konusunda sorun yaşanmıyor. Ancak mesleki sorumluluk sigortası zorunlu. Bu avukatların disiplin yönünden takibi için yeni barosu tarafından, önceki barosundan dosyası isteniyor. Sosyal güvenlik sorunu, gidilen ülke koşullarına göre belirleniyor.

Bu toplantıdan sonra CCBE'nin Fransa ve İspanya delegasyonları temsilcileriyle görüştük, çalışma yöntemleri ve etkinlik alanlarıyla ilgili bilgiler aldık. Bu delegasyonlar avukatlara ve meslek kuruluşlarına gönderdikleri haftalık bülten ve iki ayda bir yayımlanan dergilerle AB hukukunun kullanılması için bilgilendirme yaptıklarını, aynı konularda konferanslar düzenlediklerini, kendilerine avukatlarca yöneltilen sorular konusunda (özellikle çevre ve rekabet) danışmanlık yaptıklarını, ayrıca en yoğun çabayı lobi çalışması alanında sürdürdüklerini, bu yöntemle Avrupa Komisyonu'nda etkili olduklarını açıkladılar. Meslekle ilgili yönerge taslakları burada hazırlanıyor. Yani burası işin mutfağı gibi.

02 Temmuz 2004 Cuma

Avrupa Komisyonu

Bugünkü randevumuz Avrupa Komisyonu Genişleme Müdürlüğü Türkiye Masası Şefi'yle.

Kendileri Kopenhag kriterlerinin izlenmesi ve ilerleme raporlarının hazırlanmasıyla ilgileniyorlar. Günlük olarak Türkiye-AB ilişkilerini izliyor, ortaklık anlaşması, gümrük birliği ve hazırlık stratejileriyle ilgili konularda on kişilik bir ekiple çalışıyorlar. Politikacı olmadığını, teknik ve bürokratik düzeyde bir bilgilendirme yapacağını açıklayan Türkiye Masası Şefi'nin konuşmasını kısaca özetlemek istiyorum.

2004 yılı ufkunda Türkiye-AB ilişkileri ele alındığında Türkiye'nin önemli bir dosya ve aciliyetli konu olduğu ortaya çıkıyor. Türkiye'deki gelişmeler Avrupa basınında baş haber. Projektörler Türkiye'ye çevrilmiş durumda. Bu konu AB'nin sınırını, siyasetini yeniden tartıştırıyor ve geleceğini nasıl dizayn edeceğini düşünüyor. Toplantılarda Türkiye'deki reformlar önemle konuşuluyor.

Gelişmeleri doğru algılamak çok önemli. Avrupa'ya göre Türkiye nasıl bir ülke? Avrupa kamuoyu genel olarak Türkiye'yi tanımıyor, bilmiyor. Bu konuda biri ön değerlendirme, diğeri katılım süreciyle ilgili iki rapor söz konusu. Süreçle ilgili raporlarda Kopenhag ölçütleri ve Türkiye'nin katılımının Birlik'e etkisi yer alacak. Burada değişik ve farklı argümanlar, korku ve endişeler var.

Geçmişi yeniden hatırlayalım:

1963 yılında imzalanan ortaklık anlaşmasıyla Türkiye topluluğa katılacak denildi.

1987'de Türkiye adaylık için başvurdu.

1989'da Komisyon henüz erken dedi ve başvuruyu reddetti.

1995'de Gümrük Birliği anlaşması imzalandı.

1997'de Kopenhag Zirvesi'nde beş ülkeyle müzakere kararı verildi. Bunlara Türkiye dahil edilmedi, ilerde olabilir denildi.

1999'da Helsinki'de Türkiye, Kopenhag ölçütleri çerçevesinde ön katılım stratejisine alınarak adaylık süreci kabul edildi. O tarihten sonra on dört kez giriş iradesi teyit edildi.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Bahattin Özcan ACAR

2001’de katılım müzakere perspektifinden söz edilerek yol haritası belirlendi.

2002 Kopenhag zirvesinde müzakere süreci hızlandırıldı.

2004’de Brüksel’de Avrupa Birliği Konseyi “Komisyon’un hazırlayacağı rapora göre” müzakere açılacağını teyit etti.

Komisyon olarak biz ne yapıyoruz?

1. İzleme (siyasal ve sosyal her konuyu izliyoruz, inceliyoruz, işbirliği yapıyoruz),

2. Ekonomik diyalog ile yardım,

3. Yasamaya ilişkin yardım (Otuz bölümden oluşan seksen bin sayfa mevzuat)

Öncelikler katılım ortaklığı belgesinde belirleniyor.

Siyasi kriterlerde durum nedir?

• Anayasal ve yasal reformlar önemlidir. 1990’ dan sonra idam, ana dil, DGM, MGK ile ilgili düzenlemeler, sözleşmelerin iç hukuka üstünlüğü, AİHM içtihatlarına uyum gibi alanlara bakıldığında gerçekleşen bu reformlar Türkiye’yi yeni bir açılım noktasına getiriyor. Tabular kalkıyor, gizlilik örtüsü aralanıyor. Sırada TCK, CMUK, İstinaf ve benzerleri var. Tabi tüzük ve yönetmelikler de bu alanda yer alıyor.

Bu çalışmalarını alanlarına göre sınıflandıralım.

a. Yargı Bağımsızlığı ve İşlevselliği (TCK, AİHM içtihatlarına göre yeni bir CMUK, yargıç eğitimi, yargının çalışma koşulları vb.)

b. Düşünce, örgütlenme, inanç ve basın özgürlükleri (Basın Yasası, Dernekler Yasası gibi. Ancak bu alanda yapılanlar yetersiz. Bunlar denetimden çok özgürlük ruhunu içinde barındıran yasalar olmalı)

c. Kültürel Haklar (Radyo-Tv yayınlarındaki başlangıç sembolik, bunlar geliştirilmeli ve sürdürülmeli. Azınlık konusunda Avrupa’nın ilkeleri ve ortak değerleri var. Eğitime erişim, medyaya erişim, kendi yazı tarzını kullanma gibi. Ancak ülkeler bu ilkeler çerçevesinde yöntem belirlemede özgürdür.)

d. Asker-Sivil İlişkileri. (MGK, savunma bütçesinin parlamento tarafından denetlenmesi, ordunun demokrasi içindeki konumu, savunma ve dış tehdit olgusuna özgü işlevi gibi)

e. Güneydoğu Sorunu (Bölgeler arası dengenin sağlanması ve yerlerinden edilenler meselesi).

Bu beş alanda yapılanların çoğu incelendiğinde yasama yönü tamama yakın gibi görünüyor.

• Sorun uygulamada. İşkenceye sıfır tolerans denildi. Bize göre sistemli işkence görülüyor. Ancak yine de var. Gazetecilerin yargılanması başka bir olumsuzluk. Gelişmeler olumlu, ancak henüz sorun çözülmüş değil. Yetkililer Temmuz sonuna kadar reformların süreceğini söyledi.

Toplantının son bölümünde Şef, bir kaç soruya kısaca yanıt verdikten sonra başka bir randevusu bulunduğundan toplantıyı bitirdi. Biz de bu konuları aramızda tartışarak Komisyon binasından ayrılıp günün kalan bölümünde Brugge'ye gitmeye karar verdik.

Burugge ve Amsterdam

Genellikle yazının başından beri çevreye, kentlere, tarihsel ve doğal güzelliklere yer veremedim. Bunları da yazacak olsam yazının boyutunu aşarım. Diğer arkadaşlarımın bu bölümleri çok güzel yazacaklarına inanıyorum. Yine de Brugge'dan ve bir sonraki gün gittiğimiz Amsterdam'dan çok kısa söz edeceğim.

Brugge, çok özel bir kent. Belçika'nın kuzeybatısında Reie Irmağı'nın denize ulaştığı koyda, karaya çıkış noktasında kurulmuş. Yemyeşil doğası ve tarihsel değerleriyle mutlaka görülmesi gereken bir yer. Endüstri ve ticareti önemli ise de yün eğirme, dokuma ve özellikle dantelcilik gibi el işleri çok tutuluyor. Ortaçağın yapıları korunmuş ve restore edilmiş. Sakin ve insanların huzurlu görüldüğü çok şirin bir kent.

3 Temmuz Cumartesi günü Brüksel'de geçirilmesi gereken boş bir gündü. Ortaklaşa bir kararla tren yolculuğu yaparak yeni bir ülkeye, Hollanda'ya ve buranın başkenti Amsterdam'a geçtik. İyi de yapmışız. Zaten sınır yok, pasaport kontrolü yok, aynı parayı kullanıyorsun, akşam olunca işten eve gelir gibi trenle ülkeden ülkeye geçiyorsun.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Bahattin Özcan ACAR

Amsterdam Kuzey Denizi'ne bir kanalla bağlı yaklaşık doksan adet adadan oluşan, içinde altı yüz köprünün bulunduğu bir kanallar kenti. Amstel Irmağı kenti ikiye bölüyor. Burası, sanayi, toptan ticaret, finans, özgürlükler ve sanat kenti. Irmağın iki yanında sivri çatılı evler, imarethaneler, zengin bezemeli saçak silmeleri, kuleler, laternalar, kiliseler ve binlerce bisikletin bulunduğu park yerleriyle gerçekten görülmeye değer.

Son Söz

Avrupa'yı, siyasal ve hukuksal kurumlarını görmek, bilgilenmek yönünden yararlı olduğuna inandığım bu gezi için TBB yönetimine, sayın Av. Belkis Baysal'a ve tercmanlarımıza teşekkür ediyorum. Paris İstinaf Mahkemesi'nin duruşmasını izleyemediğim ve bir cezaevi ziyareti yapamadığım için zgnm. Bundan sonra bu tür etkinliklerin yapılmasının, ayrıca Avrupa barolarının ve hukukçularının da ülkemize davet edilmelerinin, hukuk temelinde karşılıklı bilgi ve deneyimlerimizi paylaŐmanın yararlı olacağına inanıyorum.

Saygılarımla.

*Av. Kemal YAVUZ
K. Maraş Barosu Başkanı*

Avrupa Gezisi Raporu

Avrupa gezisi, tatil mi, inceleme gezisi mi, resmi bir ziyaret mi acaba düşüncesiyle ziyaretler programına baktığımda sekiz günün sıkı surette programlarla doldurulmuş olduğunu gördüm, sevindim.

Evet güzel bir organizasyon, yolculuk, konaklama, tur, programlar ayrı ayrı uzman ellerce gayet titizlikle detaylandırılmış, profesyonel tercümanların bulunması, program akışının disiplinli uygulanması, katılımcıların dakik olmaları ile sekiz gün gayet verimli, neşeli ve kalıcı dostluklarla tamamlanan bir program olmuştur.

Ancak asıl amacın AB giriş sürecinde birliğin, yargı, yasama ve yürütme organlarını doğrudan inceleyebilme, birlik içinde yargının yeri ve yargı içerisinde savunmanın konumu görme, avukatlığa kabul ve mesleği icra şartlarını yerinde inceleme bizim için tarihi bir fırsat olmuştur.

İnsan Hakları Mahkemesi İzlenimleri

Hevesli, meraklı bir öğrenci heyecanı ve yolculuk sonrası ilk gün 28.06.2004 günü programladığı gibi Strazburg Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde, duruşma salonunda kabul edilerek Türk hakim Rıza Türmen'den aldığımız bilgiler mesleki olarak da artık bir üst yargı organı olarak hukuk hayatımızda yer alan bu mahkeme yeterli bilgi sahibi olmadığımızı anladım. Hatta iki kez Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuran biri olarak kendimi bu mahkemenin kuruluş, işleyiş, başvurma, dava takip etme, duruşmaya katılma,

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Kemal YAVUZ

mahkemenin dili, karar verme süreci ve kararların yaptırım gücünün mahiyeti hakkında yetersiz buldum. Aldığımız bilgiler karşısında her meslektaşımızın bu yeni yargı yolunu iyi tanıması artık bir zarurettir diye düşünmeye başladım.

Sayın Rıza Türmen'in bir üniversite hocası edasıyla tanıttığı mahkemeyi; iş kapasitesi, dava mahiyeti, Türkiye'den gelen dava sayısı, Türkiye'den gelen davalarda dikkat çeken hususlar, iç yargı yolunun tüketilmesi, iç hukukla bu üst yargının münasebetleri konusunda yeterince tanıdık. Ayrıca Mahkeme'nin yazı işleri olarak tanıtılan Türk görevlilerinden (raportör hakim) davaların hazırlanması, başvurularındaki eksiklikler, en çok dikkat edilen Adil yargılama (6. m.) ile ilgili, 3. madde ile ilgili ayrı ayrı aldığımız brifinglerde bizim için yeni ufuk olmuştur. Diğer taraftan Türkiye davalarını Türk hükümeti adına hazırlayan, savunma yapan Türk avukatlarla görüşmemiz bize İnsan Hakları Mahkemesi yargısını tanımada daha büyük katkısı olmuştur.

İşte tüm bunların sonucunda İnsan Hakları Mahkemesi ile ilgili olarak;

- Başvurma koşullarının gayet basit olduğunu; (harç yok, yabancı dil şartı yok, şekil şartı yok, süre uzun)
- Adil yargılama hakkının kullanılması en fazla başvurma sebebi olduğu,
- Başvurularda en yoğun şikayetin hazırlık soruşturmalarında olduğu (gözaltı süresi, gözaltında işkence, gözaltında failin kaybolması, hazırlık evrakının eksik olması, örneğin cinayette bir otopsi raporunun bulunmaması gibi,
- Köy boşaltma ve işkencenin Türkiye'nin görüntüsünü bozduğunu,
- Diğer hukuk davalarında öteki Avrupa ülkeleri ile benzeştirmemizi,
- Son yıllarda gelen davaların diğer Avrupa ülkelerinin ortalamalarını uygun hale gelmeye başladığını,
- Tazminat, kamulaştırma, başörtüsü gibi diğer davalarda pilot dava ve kararların alındığını, üye ülkeler bu davalara karşı yeni yasalarla yeni telafi yolları bulması halinde diğer davaların iade edilmesinin kullanılan bir yol olduğunu,

- Sanık veya davacıya doğrudan veya vekili aracılığıyla temsil ve savunma ve delil bildirme hakkının verilmiş olduğunu,
- Gerektiğinde bilirkişi incelemesi ve mahallinde keşif yapılarak detay araştırması yapıldığını,
- Mahkeme ilamından önce taraflara uzlaşma önerisini getirerek süre verdiğini,
- İlamın icrasını Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi'ne ait olduğu, ilamların icranın tehiri veya imtina halinde üye muhatap ülkeye ih-raca kadar uzanan ciddi yaptırımlarının bulunduğunu, uygulamalı örnekleri ile gördük.

Ancak ne var ki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye'yi en çok mahkum ettiği adil yargılama hakkını kullandırmadığı, gerekçesinde olduğu gibi, Mahkeme'nin Türkiye'ye karşı da dil yargılanma hakkı tanınmadığını üzülererek gördük. Zira Güneydoğu'dan giden davaların üç, dört ayda ele alınarak detay araştırması yapmadan, yeterli savunma hakkı vermeden "yapmıştır" önyargısı ile bir çok seri kararlar verdiğini, ama bunun yanı sıra kamulaştırma ve çeşitli tazminat davalarında dört yıl yargılamayı sürdürdüğünü görüyoruz. Adil, etkin hızlı yargıdan ve olmadığı sebeple geciken adaletten şikayetçi hukuk davalarının başvuruları artık İnsan Hakları Mahkemesi'ni "umut kapısı" olarak görmüyor. Ama özendirilen ve özellikle Güneydoğu'dan giden tip davalar hem sayı olarak çok olmasına rağmen derhal talep gibi Türkiye aleyhine istinasız karar verilmesi mahkememiz "adil, etkin tarafsız yargı" ilkesi ile çeliştiğini gördük. Kaldı ki; Apo davasında DEP davasında ve diğer bölücü unsurlara ilişkin davalarda iç hukuk düzenlemelerinin hiç hesaba katılmaması, "Milli hukukun" yok sayılmasına rağmen başörtü de pilot dava "Şahin davasında" iç hukuk düzenlemesine mahkeme müdahale edemez gerekçesi ile reddedilmiştir. Oysa bu konuda net bir yönetmelik dışında yasal düzenleme bulunmamasına rağmen. Mahkemenin oldukça siyasi, taraflı davranarak ön yargılı kararlarının olduğunu gözlemledik.

"İnsanlığın ortak mahşeri vicdanının sesi", "son umut kapısı" olması gereken İnsan Hakları Mahkemesi'nin Avrupa'nın Batı Medeniyeti normları, kimliğini, siyasi önceliğini, dayattığı bir yargı mekanizması olduğu kanusunu uyandıracak kararların bulunduğunu üzülererek gördüm.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Kemal YAVUZ

Avrupa Konseyi Temasları

Strazburg'da Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu ziyaretleri ile özellikle Avrupa Konseyi nezdinde ki Türkiye Başkonsolosu'nun bizi Avrupa Bakanlar Konseyi salonunda kabul ederek, Bakanlar Kurulu'nun işleyişi, Türk parlamenterlerinin çalışmalarıyla Türkiye'nin AB nezdinde ki çalışmalarını ve İnsan Hakları Mahkemeleri'nde Türkiye'nin davalarının hazırlanmasını, Türkiye avukatları ile birlikte bize detaylı bir sunuş takdimi, takdire şayandı.

Biz Brüksel'den ziyade Strazburg'da AB'nin yeni birleşik devletin yeni başkentlerinden birinde yargının (İnsan Hakları Mahkemesi) yasamanın (AB) parlamentosu ve yürütmenin "*Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu ve Avrupa Parlamentosu*" bir üçgen gibi kesişen kanallarla karşı karşıya kurulduğunu yeni birleşik devletin temel dizaynının burada şekillendiğini gördük.

Strazburg temizliği, düzenli şehirleşmesi, kanalları, köprüleri, çiçekli cadde, sokakları ve balkonları ile AB'nin ikinci başkenti olmuş durumda.

Paris Barosu Ziyareti

30.06.2004 günü Paris'in en merkezinde Sen Nehri üzerindeki adacıkta Paris Adliyesi'nde bizi kabul ettikleri Paris Barosu kütüphanesi bir harikaydı. İşte bir medeniyet ve onu oluşturan değerlere saygı budur diye içimden geçti.

Bizi kabulde hazır bulunan Türk Büyükelçisi Avrupa Barolar Birliği Başkan Yardımcısı Paris Barosu Başkanı ve Barolar Birliği Başkanımızın konuşmalarında en mutlu olduğum an Türk Büyükelçisi'nin konuşması idi. Zira bir an onu Osmanlı'nın elçisi gibi gördüm. Zaten konuşmasında da bunu vurguladı. "*XVII. yy. Fransız modası Türk etkisindedir*" diyerek Fransızlar'ın en iddialı olduğu konuda dahi esin kaynağının Türkler olduğunu vurgulaması her türlü takdirin üzerindeydi. İşte kendine güvenen temsil ettiği millete güvenen bir büyükelçi.

Tabi bu tarih dolu şehrin en seçkin yerinde adliyenin bulunması ve adliyenin de en seçkin yerinin "*avukat evine*" tahsis edilmesi çok anlamlı idi. Türk Büyükelçisi'nin de katıldığı Paris Barosu'nun yemeğinde avukatlık mesleğinin nedenli itibar gördüğünü keza Baro

Yönetim Kurulu Toplantı Salonu'ndaki ihtişamında Fransa da avukatlığa verilen değer bir simgesi olduğunu gördük.

Avrupa Barolar Birliği Başkan Yardımcısı ve yeni dönem başkanının konuşmasında Birlik üyeleri arasında avukatların serbest dolaşım hakkının bulunduğu keza Türk avukatlarında olmamakla birlikte Birlik üyesi avukatların Türkiye'de de dava takip etme haklarının bulunduğu ve Avrupa'nın herhangi bir şehrindeki avukatın tüm Avrupa ülkelerinde dava alarak takip ettikleri bu anlamda serbest dolaşım haklarının bulunduğunu ancak Türkiye'deki avukatların böyle bir haklarının bulunabilmesi için Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin gerektiği ve serbest dolaşım hakkının kimi sorunları beraberinde getirdiği milli hukukların farklı muhteviyatlarının artık başka ülke avukatları için engel olmaması müthiş bir imkan. Başka hukukları öğrenme mukayese etme, pratikte o yargılamaların içerisine girme yeni bir ufuk. Dileğimiz Türkiye Avrupa Birliği'ne girmese dahi bu haktan yararlanması ve serbest dolaşım hakkının Türk avukatlara da verilmesidir.

Staj Eğitim Merkezine (Avukat Okulu) İlişkin Değerlendirmeler

Fransa'da ve Avrupa ülkelerindeki avukatın itibarlı konumunun nasıl oluştuğu ve avukatlık mesleğine kabul şartlarının neler olduğu esas itibarıyla benim ve diğer baro başkanı arkadaşlarımla en çok merak ettiğim konulardan biriydi. Bu bakımdan staj eğitim merkezine yapılan ziyaret bizim için anlamlı idi. Keza avukatlık yasasının değişme sürecinde yeni yasa taslağı hazırlanırken buradaki gözlemlerimiz bize ışık tutabilirdi. Türkiye'de yargının önemli sorunlarından biri hukukçu eğitimidir. Hakim ve savcıların sınavla seçilerek alınması ve iki yıllık stajla ve eğitim merkezi programıyla eğitilerek kürsüye çıkmaktadırlar. Ancak avukatlar yönünden böyle bir sınav ve eğitimin söz konusu olmaması ve özellikle hukuk eğitiminin sayısal olarak çoğalmasının nitelik olarak seviyenin her geçen gün düşmesi karşısında hukuk formasyonu almayan kişilerin usulü stajlarla avukatlık sıfatını kazanmaları Türk yarsı sisteminin ve savunma mesleğinin önemli sorunlarından birini teşkil etmektedir. İşte bu bağlamda Paris Barosu Avukat Okulu bize ilham verebilirdi. Yaptığımız incelemede Paris Barosu'na müracaat edenlerin ancak yüzde yirmi beşinin sınavda başarılı olduğunu öğrendik. Kazananlarınsa bir yıl yeni bir eğitime tabi tutulduklarını, bu staj bittikten sonra yeniden yeterlilik sınavı

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Kemal YAVUZ

yapılarak başarılar mesleğe kabul ediliyor. Stajını tamamlayarak ruhsat alan avukat iki yıl bir avukat yanında stajyer olarak çalışıyor. Müstakilen dava açamıyor. Böylece fiilen üç yıl yapılan staj aşamasında avukat adayı çeşitli konularda çalışmalar yapması, tez hazırlaması, dava dosyası hazırlaması, karar hazırlaması ve savunma yapması gibi çeşitli aşamalardan geçiyor. Staj Eğitim Merkezi'nde üniversite hocaları hakim ve savcılar ve baronun görevlendirdiği avukatlar akademik ders veriyor ve stajyerlere ödevler vererek proje hazırlattırarak çalışmalar sıkı surette takip ediliyor. Böylece avukatlığa hazırlanan stajyerin sınav heyetince ayrıca sözlü savunma, jüri önünde savunma, dil yeteneklerini sergileme, meslek etiği ile ilgili sınavlara tabi tutulmaktadır. Böylece hem hukuki formasyon, hem ifade yeteneği, hem de meslek etiği bakımından başarılı olan öğrenciler arasında seçilen avukatın iki yıllık gözetimi altında çalışmasından sonra müstakil avukatlık yetkisini kazanıyor. Böylesine etkin bir staj akademisine bizim de ihtiyacımızın bulunduğu, staj süresinin iki yıla çıkarılması gibi bir zorunluluğun bulunduğu, sınavın başlangıcının sınavla yapılması gerektiği, keza iki yıllık akademik staj eğitiminden sonra adayın yeniden sınavla avukatlığa kabulünün bizim avukatlık yasasında da hüküm altına alınan bir zorunluluk olmasını arz ediyorum. Baroların ve Barolar Birliği'nin yeni Avukatlık Yasası'nda bu hususları gözeten yasal düzenleme çalışmasını yapmasını temenni ediyorum.

Avrupa Barolar Birliği Konseyi (CCBE) Temasları

Brüksel'de 01.07.2004 tarihinde CCBE Genel Sekreterliği'nde yapılan temaslarda ve çeşitli ülkelerin barolarının Brüksel'de yürüttüğü sekreteryaa faaliyetlerini gözlemlediğimizde ve özellikle İspanya Barosu'nun Avrupa Birliği nezdinde yaptığı çalışmaları takip ettiğimizde, baroların Brüksel'de kendi hükümetlerinin önünde aktif, yol gösterici çalışmalar yaptığını birliğin çıkardığı yasaların kendi iç hukuklarına uygun olması bakımından büyük gayret gösterdiklerini, yasaların hazırlanmasına müdahil olduklarını, ulusal çıkarlarına uymayan yasalara karşı hükümetleri uyararak o yasanın değiştirilmesi konusunda lobicilik çalışmaları yaptıklarının ve böylece yasanın hazırlık aşamasında baroların müdahil olarak taslak çalışmalarını yönlendirdiklerini, hükümetlere ajanlık yaptıklarını, ulusal çıkarlarını koruduklarını takdirle gördük. İşte bu gözlemlerimizin bizim üzerimizde bıraktığı derin etkiler oluştu. Bu bağlamda neden Türkiye adaylık sürecinde Avrupa Birliği nezdinde Brüksel'de

büro açarak yasal çalışmalarını takip etmediğini, özellikle hükümetlerin barolar aracılığıyla Türkiye'nin ulusal çıkarlarına uymayan yasaların takibi konusunda bugüne kadar faaliyetsiz kalmıştır. Anlamak mümkün değildir. Biz baroları gerek müstakilen, gerekse barolar birliği aracılığıyla Avrupa Birliği nezdinde oluşturacağımız ofisle Avrupa'nın yasal düzenlemelerini takip etme, hükümeti koordineli ulusal çıkarlara uymayan yasalarla ilgili lehe düzenlemeler için lobi çalışmalarını yapma konusunda daha aktif görevler yapmamız gerektiğini düşünüyorum.

Avrupa Birliği Genişlemeden Sorumlu Türkiye Masası'ndan Sorumlu Üye Tarafından Verilen Brifing ve Düşündürdükleri

Yaptığımız sekiz günlük teknik inceleme gezisinin belki de benim için en sıkıntılısı Avrupa Birliği'nin Brüksel'deki Konsey binasında bizi kabul eden genişlemeden sorumlu Türkiye masasının sorumlu üyesinin vermiş olduğu bir buçuk saatlik brifing olmuştur. Zira bizim basın aracılığıyla takip ettiğimiz ve tanıdığımızın dışında bir yüz ile karşılaştığımızı söyleyebilirim. Çünkü basın ve siyasi iktidarlar aracılığıyla kamuoyuna hep iyi yüzü aktarılan ve daha çok özgürlük, daha çok iş ve imkan, kalkınmış müreffeh bir Türkiye, özgür bir Türkiye vaadi ile takdim edilen Avrupa Birliği'nin detay taleplerinde esasen egemenlik haklarımızın bir kısmını devretmekle kalmayıp aynı zamanda ünitel devlet yapısından vazgeçen çeşitli azınlıklara özgürlük sağlama adı altında özerk bölgeler oluşturan serbest dolaşım hakkının tanınmadığı ekonomik yardım yerine ekonomik sömürünün artarak devam edeceği bir Türkiye istediklerini anlamış olduk.

Değerlemeden sorumlu üyenin Türkiye'den taleplerine baktığımızda Kopenhag Kriterleri'ne önem verdiğini ülkenin bu anlamda kimi yasal düzenlemelerle mesafe aldığını ancak yeterli olmadığını Türkiye'nin AB ile arasında siyasi, kültürel algılamalarında farklılık bulunduğunu, Avrupa Birliği'nin iş sebebiyle göç istemediğini, Türkiye'nin tarihi köklerinin kültürel alışkanlıklarının, tüketim düzeyinin, üretim düzeyinin Avrupa için çok yetersiz olduğunu bu konularda iyileşme sağlanmadan üyeliğe kabulün Avrupa için felaket olacağını kaldı ki Türkiye'nin daha siyasi anlamda katabileceği mesafe olduğunu, açıklıkla ifade etmişlerdir.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Kemal YAVUZ

Ancak asıl vurgunun Güneydoğu'da işkence olduğunu, Kürtlerin ana dillerini konuşamadıklarını, Kürtçe'nin resmi dil olması, eğitim dili olmasını ve yayın dili olmasının sağlanması gerektiğini, Kürtçe isimlerin nüfusa işlenmesi gerektiğini, Kürtlerin siyasi kimliklerinin tanınarak kültürel haklarının verilerek kaybettikleri siyasi hakların iade edilmesi gerektiğini, bölgesel bir özerklik tanınarak kendilerini rahat ifade edebilmelerinin gerektiğinin vurgusu yapılmıştır.

Avrupa Birliği'nin Türkiye'den milli kimliğinden, ulusal çıkarlarımızdan vazgeçerek tam bir teslimiyetle Avrupa'nın kapisında beklememizi istemektedir. Bu denli açık detaylı taleplere rağmen Türkiye'nin Avrupa Birliği'ni bir kurtuluş olarak görmesi ve ulusal hedef olarak Türk milletinin önüne koymasını doğrusu anlayamadım. Benim gözlemlerimle Avrupa Birliği İstiklal Harbi ile kazandığımız tüm müktesebatlardan vazgeçerek Sevr Antlaşması'nın dahi vahim çağdaş ve kristalize olmuş versiyonunu bize takdim ederek kabul etmemizi beklemektedir. Ne hazindir ki Türkiye'de ki hükümetlerde bir maharetmiş gibi bunu yapma konusunda hep birbirleriyle yarıştılar. Avrupa Birliği'nin asıl amacı merkezi otoritenin insiyatifini zayıflatmak sözde azınlıklar adı altında oluşacak yeni bölgesel, ekonomik ve siyasi güçler oluşturarak onları muhatap almaktır. Avrupa'nın Türkiye'ye karşı iki yüzlü davrandığını, hep çifte standartlarla yaklaştığını, dini özgürlük denildiğinde aklına kilise açılması ruhban ve patrikhane okulu açılması geldiğini, ifade özgürlüğü denince ulusal bütünlüğe karşı eylem içerisinde olan bölücü gazeteci ve tahrikçilerin geldiğini, Türkiye'nin özgürlük adı altında güvenliğini teminat altına aldığı tüm yasaların değiştirilmesi için mücadele edildiğini, terörün bahane edilerek Kürt kimliği vurgusu yapılarak kültürel haklar adı altında Güneydoğu'daki vatandaşlarımıza sözde arka çıkılarak bölgesel güç oluşturma gayreti içerisinde olduklarını, Birliğe üye olan hem de bir yılın içerisinde üyelik süreci tamamlanan dokuz Doğu Avrupa Ülkeleri'nde aranmayan Kopenhag Kriterleri'nin sırf Türkiye'nin üyeliğinin önlenmesi için bahane olması bakımından detaylandırılarak Türkiye'de aradıklarını, gönderdikleri temsilciliklerle eyalet valisi gibi Türkiye'yi denetlendirdiklerini de bunların hiç birinin ulusal çıkarımız ulusal onurumuzla bağdaşmadığını üzülen gözlemledik.

Biz hukukçular sadece adaletin gerçekleşmesi için mahkemelerde uğraşan insanlar değiliz. Bizler adaleti, hayatın her alanında ve her yerde ve her şartta savunan insanlarız. Adaletsizliğe karşı da her zeminde mücadele vermek zorundayız. İşte ülkemizin karşı karşıya

olduğu bu haksız muamele karşısında da hukukçuların toplumun önünde onu aydınlatan, yol gösteren birer ışık olması gerekir. Bu bağlamda Avrupa Birliği'nin üyeliğe kabul edeceğimiz aldatmacasıyla otuz yıldır siyasi iktidarlara her istediğini yaptırmışlardır. Görünen o ki on yıl daha yaptracaklar. Türkiye bu ilişkiden hem zararlı çıkmakta hem de bölgesel güç olması önlemekte Avrupa'nın piyonu konumu Türkiye'den istenmektedir. Bizler ulusal çıkarlarımız doğrultusunda tarihten gelen sorumluluğumuzla içinde yaşadığımız aydınlatma yükümlülüğümüzün bulunduğunu düşünüyorum.

Sonuç Değerlendirme

Böylesine kapsamlı güzel bir geziyi tertip eden katılımcılarla aramızda kalıcı dostluklar oluşmasını sağlayan başka Barolar Birliği Başkanı Av. Özdemir Özok olmak üzere tüm Birlik yönetimine katılımcı otuz başkan ve bir genel sekretere teşekkür ve şükranlarımı sunuyorum. Yolculuk boyunca bizi türküsüz bırakmayan can dostum Selçuk Cirit'i ve vejeteryan pizza ile bize Avrupa'yı dolaştıran yabancı dili ve tecrübesini bizden esirgemeyen "tam teçhizatlı kameraman" sevgili dostum Nezih Dağdeviren'i sevgiyle saygıyla anıyorum. Tüm bu güzellikleri bize yaşattığı için emeği geçenleri selamlıyorum. 12.07.2004

**27.06.2004 - 04.07.2004 TBB Avrupa Tetkik ve
İnceleme Gezisi ile İlgili İzlenimler**

İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa Konseyi, Paris Barosu ve Adliyesi, CCBE Avrupa Birliği ziyaret görüşme ve gezileri sekiz günlük bir süreçte bu kadar yoğun ve dolu bir program...

Öncelikle böyle bir gezi düzenleyerek ufuk açan Türkiye Barolar Birliği Başkanımız sayın Av. Özdemir Özok ve şahsında TBB Yönetim Kurulu'nu Karabük Barosu adına kutlar ve saygılar sunarım.

27 Haziran Pazar günü Ankara'dan hareketle başlayan "TBB Tetkik ve İnceleme Avrupa Gezisi" 4 Temmuz Pazar günü sona erdi.

Bu gezi biz baro başkanları ve geziye katılan tüm arkadaşlara tarifi imkansız birikim ve tecrübe sağladı, var olan bilgilerimizi yenileme ve geliştirme imkanı sağladı.

Strazburg Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde yapılan görüşmeler, ilk elden sayın Yargıç Rıza Türmen ve yazı işleri kadrosunda yer alan Türk hukukçulardan alınan bilgiler bizleri aydınlattı.

Strazburg'da ülkemizin Avrupa Konseyi nezdindeki Büyükelçi'nin bizleri ağırlaması bu şehirde bizleri yabancılik çekmekten uzaklaştırdı.

29 Haziran günü trenle intikal ettiğimiz Paris, şanına yakışır güzellikte bir şehir. Burada bizleri ağırlayan Paris Barosu Başkanı ve yöneticilerinin yaklaşımı sıcak, Paris Adliyesi ve Barosu tarih kokuyordu. Hukuk tarihinde önemli bir yer olan, Paris'te ziyaret ettiğimiz Paris Barosu Staj Eğitim Merkezi her baromuzun olma arzusunda olduğu düzen ve genişlikte. Paris resmi program haricinde de önemli

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Ali Çetin AYGÜN

ve görölmesi Şart olan bir kent bizlerde vakit elverdiğince gezdik ve gördük.

1 Temmuz günü intikal ettiğimiz Brüksel nispeten sakin bir kent. Burada da görüştüğümüz CCBE yöneticileri bizlerle yakından ilgilendiler, bilgiler verdiler.

Ancak Brüksel'de Avrupa Birliğı Türkiye Masası'nı ziyaret bizleri üzdü. Komisyon görevlisi Avrupa Birliğı'nin Türkiye'ye pekte sıcak bakmadığını, yanlı davrandığı konusunda işaretler verdi. TBB Başkanımız sayın Özdemir Özok'un kendisine yanıtı muhteşemdi.

Resmi programın bitmesini müteakip gidilen Bruegges kenti tarihi açık hava müzesi gibi ve pek güzel korunmuş.

Son gün bazılarımız Amsterdam'a giderken bazılarımız Brüksel'de kalarak orada gezmeyi tercih etti. Sonuç olarak resmi tarafı ve gezi tarafı ile muhteşem bir gezi idi. Bu geziye emeğinin çok fazla olduğunu gördüğümüz sayın Av. Belkis Baysal'a ayrıca saygı ve teşekkürlerimizi sunarken Birlik yöneticilerimize böyle dolu dolu gezi için tekrar teşekkür ederiz.

Av. Necati YAKIŞIRER
Kars-Ardahan Bölge Barosu Başkanı

27 Haziran - 04 Temmuz 2004 tarihleri arasında AB temel kurumlarına yaptığımız tetkik ve inceleme amaçlı resmi gezimizin çok önemli geçtiği inancındayım. Bu geniş organizasyonu hazırlayan Barolar Birliği Başkanı sayın Özdemir Özok'a teşekkür ediyorum. Bizleri samimi duygu ve davranışlarla karşılayan Türkiye'nin Paris Büyükelçisi sayın Uluç Özülker'e Avrupa Konseyi nedinde Türkiye daimi temsilcisi Büyükelçisi sayın Daryal Batıbay'a ve eşine AIHM yargıcı sayın Rıza Türmen'e Paris Baro Başkanı sayın Jean Maire'ye AB Komisyonu genişlemeden sorumlu Türkiye masası Genel Müdürü sayın Mıssır'a ve diğer kurumlara bizimle bilgi alış verişinde bulunan tüm yetkililere meslektaşlarım ve Kars-Ardahan Bölge Barosu adına teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum.

Bir hafta boyunca yoğun bir çalışma tempomuz oldu. Bu organizasyon daha önceden hazırlanıp düzenli bir program çerçevesinde yürütüldüğü için zaman kaybımız hiç olmadı diyebilirim. Tüm emek ve mesaimiz AB temel kurumlarını tetkik ve inceleme amaçlı geçti. Bu üretken incelemelerimiz sonucunda şunu açıkça söyleyebilirim ki. Birey olarak verimli deneyimlere sahip oldum. Gezimizdeki gözlemlerime girmeden önce Adalet Bakanlığı'na bir öneride bulunmak istiyorum. Tüm savcı ve yargıçlarımızın düzenli aralıklarla AB ve özellikle Batı Avrupa'daki hukuk kurumlarını ziyaret etmelerini, hukuk alanında gerekli inceleme ve araştırma yapmalarını diliyorum.

Strazburg'a indiğimizde havaalanında karşımızda Lejyoner olarak bilinen iki asker ve işlemlerini yapan bir polis görebildik. İlk anda özgürlüklerin ne kadar geniş, insanların ne kadar rahat ve güvencede olduklarını hissediyorsunuz. Burada asıl olan her şeyin hukuk kurallarına uygun olmasıdır. Zaten insanlar bu kuralların tümünü özümsemişler. Davranış biçimleriyle bu kuralları severek

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Necati YAKIŞIRER

ve isteyerek yaşamlarına geçirdiklerini gösteriyorlar. Çünkü konulan kurallar insanların onurlu ve özgürce yaşamalarına olanak sağlayan kurallardır. Baskıcı, zorlayıcı, hak ve özgürlükleri yasaklayıcı kurallar değildir. Yapılan her şeyin insanların mutluluğu ve güzelliği için olduğunu gösteren bir kenttir. Stazburg kenti AB'nin başkenti niteliğindedir. Doğasıyla, çevre temizliğiyle, muhteşem kurumlarıyla ve güler yüzlü insanlarıyla beni derinden etkiledi. İşleyen demokratik ve hukuk kurumlarıyla dünyanın adeta çekim merkezidir. Yolu Avrupa'ya düşen, başta hukukçular olmak üzere, herkesin buram tarih, kültür, sanat kokan ve en önemlisi hukukun üstünlüğünün egemen olduğu bu kente uğramalarını, inceleme yapmalarını tavsiye ederim. Bu kent insanlığa dair bir tüm özellikleri dostane bir şekilde, birbirlerini sarmalayarak, bir özgürlük eşitlik ve dayanışma gülü gibi sizleri bekliyor.

İlk resmi uğrak yerim AİHM oldu. 28.06.2004 tarihinde AİHM'nin görkemli duruşma salonlarına girmeden önce kapıdaki ilan tahtasına baktım ve gözlerime inanmadım. İlan tahtasında 25 m²'lik bir dairenin aylık kirası 330 Euro yazılıydı. Tabii elektrik ve su hariç. Bu kirayı Türkiye'deki konut kiralaları ile mukayese ettiğimizde o zaman bizde bir konutun kirasınının 1000 Euro olması gerekir. Bunun niçin söylüyorum? Fransa da ekonomik refahın ne kadar ileri boyutta olduğunu öğrenmek için. Zaten Batı Avrupa ülkelerinde gelenekçi ve çekirdek aile olgusu da giderek çözülmekte on sekiz yaşını bitiren erkek ve kız çocuklarının ilk işleri hemen bu tür ayrı evlerde yaşamaktır.

AİHM'deki duruşma salonları beş yıldızlı lüks konferans salonlarından daha lüks döşenmiş. İç açısı masmavi zeminler, ışığı bol, iç dizaynı mükemmel, davacı ve davalıların salondaki oturuş pozisyonları ve dinleme cihazları ile pırıl pırıl bir salon. İki yüz otuz sekiz izleyicinin olduğu bir salonda savunma yapmak insana zevk verir. Bizdeki duruşma salonları karşılaştırıldığında ise; başta Yargıtay duruşma salonları olmak üzere tüm adliyedeki duruşma salonlarıyla mukayese yapmak eşyanın tabiatına aykırı bir durumdur.

Sen Nehri adeta uyuyan bir dev gibidir. İnsanları adeta okşayarak sessiz, sakin bir şekilde akıp gitmekte. Teknik olanaklarla oya gibi işlenmiş bir ressam elinden çıkmış gibi şekil verilmiştir. Herkes ama herkes Sen Nehri'ni göz bebeği gibi korumakta onun daha güzel olması için katkı sunmaktadır. Bırakınız bir sigara izmaritini, bir kibrit çöpünü dahi nehrin içinde ve çevresinde bulmak olanaksızdır. Fransızlar'ın çevreyi koruma felsefeleri şudur: "Biz doğayı, çevreyi ve

tarihi" analarımızdan miras olarak almadık. Biz bu kutsal değerleri atalarımızdan ödünç aldık diyorlar.

Tüm binaların balkonlarına, yol ve köprü kenarlarına baktığımızda her tarafın çiçeklerle süslü olduklarını gördük. İlk bakışta naylon çiçekler olduğunu sandım, yanına yaklaşıp incelediğimde, hepsinin doğal çiçekler olduğunu gördüm. Gözlerime inanmadım, inanılacak gibi de değildi. Bunların bakımını sulamasını sorduğumda hayretlere düştüm. Koca kentteki bu çiçeklerin tümü merkezi sistemle belediye tarafından sulanıyormuş. Bir düğmeye basmakla aynı anda tüm çiçekleri sulamak ve ilaçlamak mümkündür.

AİHM büyük duruşma salonunda bizleri konuk eden, yargıç sayın Rıza Türmen ve genç yargıçlar AİHM'nin işleyişi, personelin konumu, dava sayısı hakkında geniş bilgiler verdiler. Bu konuda aldığım birkaç notu sizlerle paylaşmak istiyorum. Ocak 2004 tarihi itibariyle 65.800 dava bekliyor. Bu davaların %18'i Türkiye'ye ait davalardır. 12.000 dava ile Türkiye ilk sırada. Önceleri Türkiye'den gelen yıllık dava sayısı 4.000 iken, şimdi ise dava sayısı 2.950'lere düşmüştür.

2004 tarihi itibariyle 6.000 dava sayısı ile Ruslar ilk sırada yer almaktadır. Sayın yargıç Türmen'in beyanlarına göre; AİHS'nin ve AİHM'nin sistemini ve işleyişini, hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygı çerçevesinde ne kadar özümsersek dava sayısı da o oranla azalacaktır. Öncelikle ulusal makamlarını AİHS'nin eksiksiz uygulamaları gerekir. Türkiye'nin son yıllarda demokratikleşme yolunda, insan haklarına saygı çerçevesinde attığı olumlu adımlar dava sayısında ve davaların niteliğinde değişikliğe yol açmıştır. Türkiye de 2004 tarihi itibariyle gayrimenkul davaları ilk sırada yer almaktadır. Davaların makul bir süre içinde bitmemesi, ülkede ekonomik istikrarsızlık yüzünden faiz oranlarının enflasyonun çok bozuk olması nedeniyle, dava sahibi yurttaşların mağduriyetlerine neden olduğu için bu davalar yurttaşların ve dava sahiplerinin lehine sonuçlanmıştır. İkinci sırada DGM davaları yer almaktadır. Bu davalarda askeri yargıcın bulunuşundan dolayı mahkemelerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı ihlal edilmektedir. Gerekçesine dayanarak çok karar çıkmıştır. Üçüncü sırada ise, köye dönememe davaları yer almamaktadır. Bu konuda çok başvuru olmuştur. Grup davalarda pilot dava seçiliyor, askeri şura kararları da aynı yöntemle çözülüyor.

Daha önceki dava süresi ve göz altı süresi uzunluğu ulus üstü hukuk kurallarına uymuyordu. İşkence halen Doğu ve Güneydoğu

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Necati YAKIŞIRER

Anadolu'da devam etmektedir. Durumu özetlemek gerekirse; gayrimenkul davalarında faiz ve enflasyon sorunu Kürt sorunu, kaynaklı Doğu ve Güneydoğu davaları ve Kıbrıs sorunu kaynaklı tazminat (Loizudo) davaları Türkiye'nin başını ağrıtmaya devam etmektedir. Daha önceleri Türkiye'nin Avrupa'dan görünen fotoğrafı iyi değildi. Şimdi ise, olumlu yönde bir gelişme gözlenmekte, bu olumlu gelişmeler karşısında ise, yukarıda belirttiğim gibi davalar da nitelik değiştirmekle ve diğer ülkelere benzemektedir.

AİHM'de dava açmada harç, pul ve damga vergisi yok. İç yargı yolunun tükenmesi gerekir. Doğu ve Güneydoğu'daki davalarda iç yargı yolunun tükenmesinin beklemeden tarafların dava açma hakları var. Davalar ortalama iki, üç yıl sürüyor. Her dilde başvuru hakkı var. AİHM'nin yazı işlerinde kırk beş yargıç, kalemde ise dört yüz hukukçu çalışıyor. AİHM'de çapraz sorgu sistemi yani "Anglo-sakson" sistemi uygulanıyor.

Kayıp olaylarında üç kişilik bir heyet oluşturularak, inceleme yapıyor. Bu üç kişilik heyet geniş hukuki yetkilere sahip. Olay yerinde inceleme yapma, tanık dinleme, bu kaonuya ilişkin tüm bilgi ve belgeleri toplama yetkileri var. Bu konuda verilen nihayı karar Bakanlar Komitesi'ne gidiyor ve kararın uygulanmasına başlanıyor.

Başvuruda bulunan avukat olması şart değildir. Hakkı ihlal edilen herkes avukatsız da başvuruda bulunabilir. Her dilde başvuru mümkündür. Faksla da başvuru yapılabilir.

Avrupa Parlamentosu'nu ziyarette Türkiye'ye bakış açıları konusunda geniş bir brifing verildi. Bu konudaki hassasiyetleri ve en ince detayına kadar çalışmaları beni etkiledi. Bu görüşmelerden çıkan sonuçta inanınız ki, biz hukukçular bile ülkemizde işleyen mekanizmanın bu kadar farkında değiliz. İnsanlara ve toplumlara karşı duyarlılıklarını harıl harıl çalışmaları ve olağanüstü performansları bizi hayretlere düşürdü.

İki günlük resmi Strazburg gezimizden sonraki ikinci uğrak yeri-
miz dünyanın başkenti olarak tabir edilen Paris olacaktır. Geceliğine
170 Euro ödediğimiz Now Otel'den yeni mükemmel sabah kahvaltımızı yapıp,
trenle Paris'in yolunu tuttuk. Strazburg ile Paris'in arası ortalama 600 km.
nin üstünde bir yol. Normal trenle yanılmıyorsam üç saatte Paris'e ulaşabildik.
Paris Garı'na indiğimizde Haydar Paşa Garı'ndan büyük beş garı olduğunu gördük.
Paris yirmi bölgede bölünmüş, her bölgenin kendine özgü kanunları ve belediyeleri

var. Merkezi otorite tüm yetkilerini bu belediyelerine devretmiştir. Paris'te 14 milyon insan yaşıyor. 2.100 kişi merkezde 12 milyonu ise banliyölerde yaşıyor. Kozmopolit bir kent olup, yabancılardan Afrika ve Asya'dan gelenler çoğunluktadır. Paris metrosu dünyanın harikaları arasında sayılabilir. Metro dantel gibi her tarafa yayılmış, seferler sabahtan aşılamaya kadar devam etmektedir. Trafik problemlerinin çözümü, toplu taşımacılık ana eksenidir. Paris'e her gün 2 milyon araç girip çıkıyor. Hiçbir trafik tıkanıklığı söz konusu değildir ve güvenlik berkemal. Hiçbir tehlikeyle karşı karşıya değilsiniz. Paris adeta kendinizi evinde emin ellerde hissediyorsunuz. Paris'te MÖ 500 senesinde halen Sen Nehri'nin ortasında bulunan iki adacıkta insanlar yaşardı. Daha sonraları adaları terk ederek şimdiki Paris'i oluşturmuşlar. Gerçekten Paris dünyada bilginin, kültürün, tarihin, sanatın, tekniğin, güzelliğin, zarafetin ve modanın merkezidir. Tüm bu unvanlarını ziyadesiyle hak eden dünyanın çekim merkezidir. Paris'in en güzel doğal özelliklerinden biri de Sen Nehri'nin şehri ikiye ayırmasıdır.

Rehberimizle gezi turumuza devam ederken bir yılda otuz çift ayakkabıyla Paris'in ancak dörtte birinin gezilebileceğini öğrendik. Paris'in gizemliliğini halen çözen yok. Opera bölgesi büyüleyici bir bölgedir. Tarih ve sanatın merkezidir. Tarihi binalar tüm ihtişamlarıyla birbirlerini destekliyor. Hapsi birbirinden güzel, taş işçiliği ile süslenmiş, içlerinde kötüsü değil birazcık iyi olmayanı görmek mümkün değildir. Bu güzel tarihi eserlerin birinin önünde durup, günlerce izlemek insana zevk veriyor. Opera bölgesinde, o geniş alanda müzik akademisi, tiyatrolar, sanat ve kültür merkezleri birbirleriyle adeta dans ediyorlar. Taş duvardaki barış v kardeşliği, adalet ve eşitliği temsil eden figürler insan olma bilincini ortaya çıkarıyor. Paris merkezi müzeler diyarıdır. Eski binaların tümü müze olarak koruma altındadır. Tabii her zaman açık olup, dünyanın dört bir yanından gelen insanlar tarafından gezilmektedir. Fransa, gelirinin çoğunu turizmden sağlamaktadır. Her yıl Fransa'da 75-80 milyon turist gelmektedir. Ülkemizle kıyaslamayı taktirinize sunuyorum. Muhteşem opera bölgesini 1860 yılında Garnie isimli 23 yaşındaki gencecik bir mimar projelendirmiş ve yapımına başlamıştır.

Lur Kilisesi (müze) 1.200 m² uzunluğunda olup, dünyanın ikinci müzesidir. Birinci müze SN Petersbourg müzesidir. Notre-Damme Kilisesi 600 senede tamamlanıyor. Girişte üç kapısı var, üç dini temsil ediyor: Museviliği, Hristiyanlığı, Müslümanlığı. Burada dili, dini, ırkı ne olursa olsun, tüm insanlara ve değerlere olan üstün saygı var.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Necati YAKIŞIRER

Onlara göre her şey insanlık için, asıl olan insandır. Tabii bu gezideki not ve gözlemlerimi özlü olarak sizlere aktarıyorum. 09.07.2004 tarihinde Paris Barosu'nu ziyaret edeceğiz. Fransa'ya ulaştığımızda cep telefonuma bir bilgi mesajı geldi. Mesajı gönderen Türkiye'nin Fransa Büyükelçisi sayın Uluç Özlükler'di. Mesajında Fransa'ya gelişimizden memnun olduğunu, burada kaldığımız sürece bizi konuk edebileceğini, emirlerimizi her zaman her zaman beklediğini yazıyordu. Tüm telefonlarını da yazmıştı. 39 yıllık deneyimli, kültürlü, bilgili diplomat bizimle birlikte Paris Barosu'nu ziyaret etti. Bu sözleri Paris Baro Başkanı sayın Jean Maire'nin, baro başkanlarımızın huzurunda da tekrarladı. Sayın Büyükelçi'nin bu davranışını Doğu ve Güneydoğuda bırakınız üst komutanları bir uzman çavuşun davranışıyla kıyaslama yapmanızı istiyorum.

Paris Barosu 1264 yılında kurulan bir barodur. Fransa'da bizdeki barolar birliği gibi üst bir birlik yoktur. Her baro bağımsızdır. Baro yönetim kurulu otuz altı kişiden oluşan deneyimli ve kıdemli kişilerdir.

Fransa'da ihtilafların temel çözüm şekli, müzakereler, karşılıklı anlaşma, uzlaşma, tahkim ve arabuluculuktur. Arabuluculuk üç tarafsız kişiden oluşan bir kuruldur. Arabuluculuk her türlü hukuk davalarında uygulanabilir. Ceza hukukunda arabuluculuğa ancak Cumhuriyet Savcısı başvurabilir. Sanığın arabuluculuğa başvurma hakkı yoktur. Arabuluculuk süresi altı aydır. Ancak hakim bu süreyi uzatabilir. Arabuluculukta tarafların adli yardımda bulunmaları mümkündür. Arabulucu dernekler var. Bunlarda da arabulucu seçiliyor. Arabuluculuk ücreti ihtilafın kıymetine göre ölçülüyor. Arabuluculuğun amacı kamu harcamalarını azaltmaktır. Arabuluculuk sın çare değil sosyal bir düzenlemedir.

Türkiye ile Fransa ilişkileri 1483 yılına dayanır. Osmanlı'nın ilk büyükelçisi türban ve kaftanıyla Fransa'ya yerleşmiştir. Paris Baro Başkanı Yardımcısı'dır ve sonraki dönem AB Barolar Başkanı olacaktır. Türkiye AB Barolar Birliği'nde gözlemci üyedir.

Biliyorsunuz bizde kurumların başkanlarını onurlandırmak için madalya ve plaket verme geleneğimiz var. Aynı geleneğimizi orada da sürdürdük. Birlik Başkanı sayın Özdemir Özok Barolar Birliği amblemlili plaketleri diğer kurum temsilcilerine verdiği gibi, Paris Baro Başkanı'na da verdi. Paris Baro Başkanı bu davranıştan geride kaldığını ancak, geleneklerinde karşı tarafı onurlandırmak için madalya ve plaket verilmediğini bunun yerine adaletin tarihsel

geçmişine dayalı kitap takdim ettiklerini belirttiler. Paris Barosu'nun amblem ve rozeti yok, bu durum şekle önem vermediklerinin göstergesidir. 1264 yılında kurulan baronun ilk yönetim kurulu tutanak ve gravüörlerini bize gösterdiler. Bu belgeleri o kadar güzel ve itinalı bir şekilde muhafaza etmişler ki akıllara durgunluk verir. Bu tutanak ve belgeler sanki birkaç yıllık tutanak gibi karşımızda duruyor.

Paris Barosu Kütüphanesi de tarihi binalar içinde tarihi bir abide olarak karşınızda duruyor. Kütüphane'nin samimi ve sıcak olması insanı müthiş bir şekilde etkiliyor. Tüm yaşamım boyunca bu kadar düzenli ve muhteşem bir kütüphane görmedim. Hukukun geçmişine dair ne kadar kitap varsa hepsi orada elinizin altındadır. İki metre uzunluğunda muntazam ciltlenmiş eski kitapları ilk kez orada gördüm. 500 m² üzerinde iki katlı, her katı yedi metre yüksekliğinde ihtişamlı kütüphaneye söylenecek bir söz bulamıyorum.

Paris'in cadde ve sokakları çok geniş. O tarihte bu kadar düzgün ve geniş caddeleri dünyada ancak Paris'te görmek mümkün. Geniş zadelere gerekçelerini sorduğumuzda bize şu açıklamayı yaptılar. 1789 Fransız Devrimi'nde, işçi sınıfı, özgürlüklere getirilen sınırlamaların kaldırılması, özgürlüklerinin kapsamının genişlemesi, demokratik ve sosyal hukuk devletinin yaşama geçmesi için sürekli mitingler ve yürüyüşler yaparlarmış. O dönemde devlet, işçi sınıfının hareketlerini denetim sayesinde trafik tıkanıklığı diye bir sorun kalmamış. O dönemde devlet, işçi sınıfının hareketlerinin denetim altına almak için, geniş caddeler yapmış. Şimdi ise bu geniş caddeler sayesinde trafik tıkanıklığı diye bir sorun kalmamış. Dünyanın moda ve eğlence merkezi şanzalيزeye uğramamak elde değil. 3 km uzunluğu 600-700 metre genişliğinde şanzalيزe adeta özgürlüklerin ve eğlencenin kapısıdır. Yirmi dört saat yaşam canlı ve tip diridir. Yediden yetmişe herkesin gönüllerince eğlendikleri bir eğlence merkezidir. Orada yaşama, eğlenmeye dair, hiçbir sınırlama söz konusu değildir. Zaten Paris'e yolunuz düşerse ayaklarımız ve beyniniz sizleri hep Şanzalيزe'ye çekiyor. Herkesin düşü Eysel Kulesi'nin gizemini tüm yönleriyle ve detaylı aktarmak olanaklı değil. Kule'nin mimarı yapısı, dekorasyonu ve hele hele gece aydınlanmasını mükemmel ışıklandırılmış bir abide eseridir.

Paris Barosu Staj Eğitim Merkezi 1989 yılında kurulmuş, stajyer avukatlara meslek içi eğitim vermektedir. Dört yıllık mastır yedi yıllık eğitimden sonra staja alınanlar beş ayda işin tatbikini yapıyorlar. Dosyalar nasıl hazırlanıyor, kalemde işler nasıl yürütülüyor? Bunları

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Necati YAKIŞIRER

uygulayarak öğreniyorlar. Ceza hukukunda ise; stajyer avukatlar, hakim-savcı-avukat olarak duruşma salonlarında yerlerini alıyorlar. Gerek Anglo-sakson ve gerekse Kara Avrupası Ceza ve Ceza Yargılama Usul Sistemleri'ne göre pratik yapılıyor. Duruşma yargıcı, duruşmayı yönetmeye egemen mi? Savcı dosyaya ilişkin tüm maddi yan delilleri toplamış mı? Toplanan delillerle istenen ceza için sevk maddeleri birbirine uygun mu? Avukat dosyanın kapsamına, isnat edilen suçun niteliğine göre savunma yapılıyor mu? Kendi yetkisine dayanarak iddianın soyut olduğuna dair yeni delillerin mahkemeye sunabiliyor mu? Savunmanın gereği olan bilgi, diksiyon ve hitabeti gibi roller alıyorlar. Bu özellikler ince elenip sık dokunuyor. Amaç; yargının halka güven vermesini bağımsız ve adil yargılamanın yapılmasını göstermektir.

Stajyerler bir aylarını, yargıda bir mahkemede yapıyorlar. On iki ay sonra bitirme sınavına giriyorlar ve kendilerine sertifika veriliyor. Bitirme sınavında başarılı olanlara iki sene boyunca stajyer avukat olarak görev yapıyorlar. Stajyer avukatla stajını yapmayan avukat arasındaki fark; staj yapan avukat büro açabilir, staj yapmayan avukat büro açamaz. İki yıllık stajını tamamlayan stajyer avukatlara on sene önce mezun olmuş avukatlar, öğretim görevlileri, hakimler, savcılar, askerler ve polisler ders veriyorlar. Temel amaç, hukuku özü olmakla birlikte diksiyon, bilgisayar, tatbikat, tez, meslek eğitimi, anlatın ve dilediği yabancı dilde kendini geliştirmektedir. Stajyer avukatlara ayda 884 Euro'nun %15'ini devlet %75'ini Paris Barosu ödemektedir. Staja devam zorunludur. Avukatlık sınavı yirmi bir şehirdeki, üniversitelerde yapılıyor. Genelde %25'i başarılı, %75'i başarısız oluyor. İki kere üst üste başarılı olmayan stajyer başka mesleklere yöneliyor. Sınav kurulu üç kişilik jüriden oluşmaktadır. Jüri, avukat, hakim, savcı ve üniversite elemanlarından oluşan bir heyettir. Staj eğitim merkezinin asıl amacı, bilgi iktidarını oluşturmaktır. Paris Barosu'nun toplam 17.000 üyesi bulunmaktadır.

Brüksel'de ilk ziyaret yerimiz AB-CCBE (Barolar Birliği Konseyi) oldu. CCBE'ye yirmi beş ülke üye, yedi ülke gözlemcidir. Türkiye'de gözlemciler arasındadır. CCBE'ye proje bazında destek sunar. CCBE yılda iki kez genel kurul olarak toplanır. Yılda 6 kez delegasyonunu toplantıya çağırıyor. Yönetimde ülkeler arasındaki denge kuzey-güney, doğu-batı şeklinde duruyor. Ülkeler arası meslek kurallarının uyumlu hale getirilmesine, reklam yasağı, etik değerleri uyma ve savunmanın kutsallığına önem veriliyor. Avrupa Konseyi'nin yaptığı incelemeler sonucunda üye barolarının kendilerine özgü yönetmelik-

leri olduğu görülmüştür. Kuzey ülkelerinin yönetmeliklerinin daha esnek olmalarına karşın, güney ülkelerinin yönetmelikleri daha katıdır. CCBE'nin şuan üzerinde çalıştığı konu yedi yüz bin avukatın ekonomik, sosyal, hak ve menfaatlerini korumak için bir yönetmelik hazırlamaktır. CCBE'de şuan ki uygulamaya göre AB ülkesindeki avukatlar istedikleri ülkede avukatlık yapabilirler. Bu konuda bir dil sorunu yoktur ve hiçbir sınırlamada söz konusu değildir. CCBE'de iki resmi dil kullanılıyor. Kullanılan diller; İngilizce ve Fransızca'dır. AB'nin yirmi beş ülkesinde ise yirmi resmi dil kullanıyor. Brüksel gezimizde dikkatimizi çeken konulardan biri Belçika. Hollanda ve bir kısım Batı Avrupa ülkelerinde sembolikte olsa kraliyet ailelerinin varlığıydı. Kraliyet Sarayı ile Brüksel Adliye Sarayı'nı mukayese ettiğimizde Kraliyet Sarayı, Adliye Sarayı karşısında bizdeki bir gece kondu gibi kalmaktadır. Bu da yargıya verilen değer bir göstergesidir. Oralarda her şey hukuk, özgür birey, demokratik devlet ve örgütü toplum içindir.

AB Avrupa Komisyonu toplantı salonunda bizi karşılayan AB Komisyonu Genişlemeden Sorumlu Türkiye Masası Genel Müdürü sayın Mısır'a teşekkürlerimi yinelemek istiyorum. Şunu açık bir şekilde belirteyim ki, bir insan kendisine verilen görevleri ancak bu kadar mükemmel yapılabilir. Bu kadar müthiş sorumlu, pırıl pırıl bir insanla görüşeceğimi hiç tahmin etmezdim. Ben tüm yaşamım boyunca siyasal-ekonomik-kültürel ve hukuksal konularla ilgili oldum. Açık yüreklilikle şunu söyleyebilirim ki, Türkiye'deki sorunlar karşısında sayın Mısır kadar etkin ve yetkin değilim. Geniş bilgileri konusunda kendilerini kutluyorum. Bize verdiği brifingdeki bilgilerin derinliğine inmeden, özlü olarak şunları aktarmak istiyorum: AB Konseyi'nin en önemli dosyası Türkiye'dir. AB'nin Türkiye'ye ilişkin açıklamaları Türkiye'de yayınlanan gazetelerin 1 ve 2. sayfalarında yer almaktadır. Türkiye'nin son yıllardaki yükselişi müthiş. Bu da şunu gösteriyor. Türkiye samimi olarak AB'ye girmek istiyor. Bu konudaki anayasal ve yasal düzenlemeler bunun göstergesidir. AB ülkelerinin bir çoğu Türkiye'nin potansiyelini yeni keşfediyor. 1963 Türkiye-Avrupa ilişkileri ortaklık kararları (AET) 1995'te Türkiye ile AB'nin gümrük anlaşmasını 1997 Lüksemburg Zirvesi. Bu zirvede Türkiye'nin seçilebildiği teyit edildi. 1994 yılında 14 AB üye ülke hükümetleri Türkiye'nin AB'ye girmesini teyit ettiler. Türkiye ile müzakerelerin başlatılması istenildi, bir yol haritası belirlendi. Bununla 2002 Kopenhag Siyasi Kriterleri ile çerçeve çizildi. Türkiye bu kriterlerden önce düşünen herkes için bir cezaeviydi. Konuşmak yasak, düşünmek yasak, yürümek bile yasaktı. Yasak adeta bir yasaklar ülkesiydi.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Necati YAKIŞIRER

Bu kriterlerin uygun olabilmesi için, temel özgürlükler, din, inanç ve medya özgürlüğü, ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, ulusal azınlığın korunması, televizyonlarda Türkçe dışındaki dillerin kullanılma özgürlüğü, bu konuda herhangi bir model dayatma söz konusu değildir. Önemli olan evrensel değerlere erişimdir. Bu konuda Romanya, Bulgaristan ve Macaristan AB'nin temel yapısını anında kavradılar. Türkiye'de bunu rahatlıkla yapabilir. Türkiye kadın hakları konusunda geleneksel yapı halen kendini koruyor. Kürt sorunu halen ortada durmakta, köy boşaltmalar ve koruculuk sistemi karşısında hiçbir iyileştirme ve ilerleme yoktur. İşkence yasal düzenlemelere karşı halen devam etmekte. Seçim yasaları ve siyasal partiler yasasında iyileşme bazında hiçbir ilerleme yoktur. Kıbrıs konusunda çözümsüzlük çözümdür diyen anlayışın bitmesi lazım. Türkiye'nin halen Kıbrıs'ı tanıması sorunu var. Daha sayılacak bir çok soruna rağmen Türkiye'nin son yıllardaki performansı dikkat çekicidir. Tüm bu aktardığım bilgiler resmi yetkililerin bize aktardığı bilgilerdir. Hollanda ve Almanya'daki ziyaretimiz özel amaçlı olduğu için bu ülkelerde resmi temaslarımız olmamıştır.

Av. Halit ÖKÇESİZ
Kayseri Baro Başkanı

Türkiye Barolar Birliği Tetkik ve İnceleme Avrupa Gezisi Hakkındaki Düşünceler

27 Haziran - 04 Temmuz 2004 tarihleri arasında, TBB'nin düzenlemiş olduğu Strazburg, Paris ve Brüksel'de düzenlenen tetkik ve inceleme gezisi Türkiye dışına ilk çıkışım olduğu gibi, Türkiye dışındaki hukuk kurumlarını da ilk kez görme ve inceleme fırsatı doğurmuştur.

Dünya hukuk tarihinin gelişimine büyük katkısı olan, özellikle baroların ve savunma kurumunun tarihinde ayrı ve müstesna bir yeri Paris Barosu gezisi ve bu gezi esnasında gördüklerim beni oldukça etkilemiş ve düşünmeye sevk etmiştir. Paris Barosu, iç görünümü, kütüphanesi, eşyaları, resimleri ve dizaynıyla insanı geçmişe götüren, büyümlü hava veren, adeta bir saray görünümüne sahip. Ancak; beni etkileyen Baro'nun tarihine duyulan ilgi, arşiv ve kayıt sistemi olmuştur. 1300'lü yıllarda Baro'nun kurulmasına esas teşkil ettiği kabul edilen, özellikle ilk kez bir araya gelen, çeşitli sorunları konuşan ve birtakım kurallar koyan 10-15 civarındaki avukatın toplantı tutanağının halen titiz bir şekilde saklanması ve bu evraka adeta bir mücevher gibi değer verilmesi, ülkemizdeki durumla karşılaştırılınca, oldukça takdire şayan bir durumdur. Baro'nun her tarafının sanatsal ve maddi değeri büyük olan yağlı boya tablolarla donatılmış olması, kütüphanede bulunan kitapların yüzyıllık olması, ülke ve adliye çapında Baro'ya duyulan saygı ve yukarıda belirtilen nedenler, Paris Barosu'nun barolar arasındaki mümtaz yerinin sebebi olsa gerekir.

Türkiye'de baroların, savunma kurumunun ve yargı düzeninin Avrupa'daki benzerleriyle karşılaştırılmasını ve değerlendirilmesini sağlayan gezi, bir hukukçu ve baro başkanı olarak, insanın önüne

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Hafit ÖKÇESİZ

yeni ufuklar açılmasını, yeni ve ilginç düşünceler ve fikirler doğmasına sebep olmuştur. Özellikle Avrupa Birliği'nden müzakere tarihi almanın eşiğinde gerçekleştirilen gezi, Avrupa'daki hukuk kurumlarını tanıma irdeleme ve Türkiye ile karşılaştırma yapmak açısından da son derece faydalı ve ilginç olmuştur. Geziye katılanlar arasında, Avrupa Birliği yolunda, birliğe hukuk kurumları ve işleyişi ile avukatlık mesleğinin ifası, avukatlık hukuk ve meslek kuralları açısından entegre ve uyum sürecinde yaşanacak sorunlar, zorluklar ve aşamalar konusunda çok değişik bakış açıları yakalanmış, konuşulmuş ve tartışılmıştır.

Bütün bu sebeplerle gezi son derece faydalı olmuştur. Barolar Birliği Yönetimi'ni gezinin düzenlenmesi ve organizasyonu sebebiyle kutluyor ve daha geniş katılımı, farklı bölge ve ülkelere yeni geziler tertip etmesini temenni ediyorum.

Saygılarımla.

Av. Fahri ÖRENGÜL
Kocaeli Baro Başkanı

Barolar Birliği'nin Düzenlemiş Bulunduğu Baro Başkanları Avrupa Seyahati Değerlendirilmesi

Barolar Birliğimizin 27 Haziran 2004 tarihinden itibaren bir hafta süre ile düzenlemiş bulunduğu Baro Başkanları Avrupa Seyahati'ne Kocaeli Barosu Başkanı olarak katıldım. Bu gezide Strazburg'dan başlayan Paris ve Brüksel ile devam eden incelemelerde Avrupa Konseyi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa Birliği kurumları ve CCBE dahil Avrupa'da bir hukukçunun görmesi gereken önemli kurumların hemen hemen tamamını gördüm. Ülkemizdeki siyasal ve hukuksal yapıya Avrupa'dan yani dışarıdan başka bir gözle bakma fırsatı buldum. Mesleğimizin Avrupa'da mesleğe kabulden işleyişe kadar olan uygulamalarını kısmen de olsa görme ve ülkemiz uygulamaları ile kıyaslama fırsatı buldum. Bir anlamda baro başkanı ve savunma işini meslek edinmiş bulunan bir hukukçu olarak ülkemizdeki aksaklıkları oradan daha yakından görme ve değerlendirme olanağı buldum. Bu gezide, geziye katılan tüm baro başkanı, yöneticisi, Barolar Birliği yöneticileri dahil tüm meslektaşlarım ile yakından tanışma ve çalışmaları birlikte değerlendirme olanağı da doğdu.

Bu nedenle öncelikle bu geziyi düzenleyen Barolar Birliği Başkanı sayın Av. Özdemir Özok'un şahsında tüm Barolar Birliği Yönetim Kurulu ve çalışanlarına tabi sayın Av. Belkıs Baysal ile birlikte tercüme işi için bizlerle bulunan tüm çalışanlara gönülden teşekkür ediyorum.

Strazburg'da başlayan gezinin ilk durağı olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde Türk Yargıç sayın Rıza Türmen'in bizi karşılamaları, Mahkeme'de hemşerim eski Botaş Genel Müdürü merhum sayın Hayrettin Uzun'un kızı sayın Ayşegül Uzun'un da

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Fahri ÖRENGÜL

bulunduğu bir çok genç Türk hukukçunun bizlere bilgi vermeleri beni karşılayan ilk sürprizlerdi. Diğer bir sürpriz ise Avrupa Konseyi daimi temsilcimiz sayın Daryal Batıbay'ın program dahilinde bizlerle birlikte olması Avrupa Birliği Bakanlar Komitesi'nde bizlere ülkemizin ve konseyde çalışmanın/işleyişin genel durumu konusunda bilgi vermesi, Avrupa Konseyi Parlamento Binası'nı ziyaret sonrası konutunda bizlere akşam yemeği vermesiydi.

Türkiye'den Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne önceki yıllarda on bin civarında dava dosyası giderken son yıllarda bu miktarın üç binlere düşmüş bulunması, yani insan hakları ihlallerinin artık ülkemizde azalmaya başladığını görmemiz, Avrupa Konseyi'nde Türkiye yıllarca izlenen ülke statüsünde iken, günlük on iki işin on birinin Türkiye olduğu tartışmaları yaşanırken izlenen ülke statüsünden kurtulduğunu öğrenmek de bizim için sevindirici ve gurur verici tespitlerdi.

Bu şekilde gezinin birinci bölümünde AIHM'de verilen kararların mahiyeti, Türkiye'nin mahkemedeki durumu, Avrupa Konseyi, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi ve Avrupa Parlamentosu gezilerek Avrupa Birliği'nin yasama, uygulama/yürütme ve yargıya ilişkin Strazburg kurumlarını yakından görme ve inceleme imkanı elde ettik. Tabi burada Strazburg'un bir Avrupa başkenti, örnek şehir görüntüsünden etkilenmemek de mümkün değildi.

Gezinin ikinci bölümü olan Paris ziyaretinde; önce Paris Adliyesi ve Barosu'na gidilmiştir. Diğer Avrupa kentleri adliyeleri gibi Paris Adliyesi de gerçekten görkemli ve kentin en etkileyici binalarından birisi olarak dikkat çekiciydi. Adliye içersinde 1274 yılında kurulduğu öğrenilen Paris Barosu'nun kütüphanesi, toplantı salonu ve diğer mekanları ile ortam her şeyi ile hukuk kokmaktaydı.

En önemlisi bir Türk dostu olduğunu öğrendiğimiz Paris Barosu eski başkanı, Türk Fransız Hukukçular Derneği Başkanı ve Paris Barosu yeni başkanının bizlere yapmış buldukları "*Avukatlar doğuruyu söyleyen insanlardır*" şeklinde başlayan sunum ve yemekle devam eden ev sahipliği ve Paris Konsolosu'muzun da bizlerle birlikte olması yine devam eden güzel sürprizlerdi.

Paris Staj Akademisi'nin bir üniversite binası gibi olması, her biri otuz öğrencili kırka yakın dershanelerinin bulunması, Fransız avukatlarının ciddi bir sınav ile akademiye alınmaları sonrası yine ciddi ve iki yıllık bir eğitimden geçirilmiş olmaları biz Türk hukukçuları ve baro başkanları açısından örnek alınacak uygulamalardı. Özellikle

sınav komisyonunun avukat, savcı/hakim ve öğretim elemanından oluşması, yazılı ve mülakat ağırlıklı olması hukukçu eğitime ne kadar önem verdiklerini göstermekteydi.

Seyahatin üçüncü bölümü Brüksel ziyareti ile devam etmiş bulunmaktadır. Burada AB'nin hukukçu temsilcilerinin üyesi bulunduğu AB dışındaki bazı ülkelerin de gözlemci sıfatı ile yer aldığı, ülkemizin de gezide bizlere yardımcı olan sayın Av. Belkıs Baysal'ın Barolar Birliğimiz adına gözlemci sıfatıyla görevlisi bulunduğu (CCBE) Avrupa Birliği Barolar Konseyi ziyaret edilerek; Avrupa Birliği ülkelerindeki avukatlık uygulamalarını dinleme ve görme fırsatı bulduk.

Burada Avrupa Birliği'nde ne konuşulmakta ise aynı şeylerin konuşulmakta olduğunu, bu kuruluşun bir anlamda Avrupa Birliği'nin avukatlar birliği gibi çalıştığını, örneğin; AB'de konuşulmakta bulunan rekabet hukuku ve koşulları ile malların ve hizmetlerin serbest dolaşımını öngören AB ilkelerinin de burada tartışılmakta ve değerlendirilmekte olduğunu, ayrıca meslek kurallarının bütünlleştirilmesi, mesleki rekabet ve disiplin kurallarının yerleştirilmesi, sınır ötesi çalışma ve ilişkilerin düzenlenmesi, terörizm ile mücadele, terörizmin mali kaynağını teşkil eden kara para ile mücadele gibi AB hukukunu ilgilendiren her konuda CCBE'de çalışmalar yapıldığını görme fırsatı bulduk.

AB'nin genel anlayışı hizmetlerin ve malların serbest dolaşım olduğundan herhangi bir AB ülkesinde çalışmakta bulunan bir avukatın geçici bir süre ile bir başka AB ülkesinde vekillik hizmeti vermesinin mümkün olduğunu, burada avukatın yapacağı işin çalışmak istediği ve vatandaşı olmadığı AB ülkesi bir avukat bulmak ve duruşmada bu avukatın referansını almak olduğunu, avukatın o ülkenin yabancı dilini bilme zorunluluğunun bulunmadığını öğrenmiş olduk.

Halen CCBE serbest dolaşıma esas olmak üzere üç önemli konularda çalışmalar yapıldığını, bunlardan bir tanesinin bir diğer adı Mali Mesuliyet Sigortası olan Mesleki Mesuliyet Sigortası'nın tanımı, hayata geçirilmesi ve koşullarının tespiti, diğerinin kendi ülkelerinde çalışmakta bulunan avukatlar ve ülke değiştiren avukatların uyacakları disiplin ve denetim koşullarının oluşturulması, bir diğerinin ise avukatları sosyal güvenlikleri ile genç avukatların lisans ve lisansüstü eğitimlerinin sağlanması ve bu husustaki serbest dolaşımın koşullarının oluşturulması çalışmaları olduğunu, örneğin; şu an AB ülkesi vatandaşlarından sadece avukatlar değil hukuk lisansı almış bütün

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Fahri ÖRENGÜL

hukukçuların serbest dolaşım anlayışından olmak üzere, istedikleri AB ülkesi barosuna kaydını yaptırarak hukuk stajı yapabilmekte olduklarını, avukatlık ruhsatı alabilmekte ve o ülkede bu şekilde de çalışabilmekte olduklarını, bu anlayışın AB ülkelerinde hukuk eğitimi almış bulunan tüm hukukçuların diplomalarının tartışmasız başka AB ülkelerinde de kabul edildiği sonucunu doğurduğunu da yakından görmüş olduk.

Aynı gün Brüksel'de bu defa Avrupa Birliği Komisyonu'nun toplantı salonunda Genişleme Genel Müdürlüğü Türkiye Masası Şefi ziyaret edilerek kendisinde AB ve Türkiye ilişkileri konusunda bilgi alınmıştır.

Burada on kişilik bir ekip ile çalışılmakta olduğunu, gezi tarihi itibariyle Türkiye'nin Komisyon'un en önemli konusu durumunda olduğunu, hatta *Financial Times*'ta iki günde bir Türkiye konusunun işlenmekte olduğunu, Temmuz 2003 itibariyle uluslararası arenada ve AB'de Türkiye'nin bu nedenle birinci derecede tartışılan ülke konumunda olduğuna tanık olduk.

1963 Antlaşması'nın 18. maddesine göre koşulların oluşması durumunda AB'ye üye olma hakkına sahip bulunmakta olan ülkemizin 1989 yılındaki üyelik başvurusunun olumsuz sonuçlanmasından sonra 2001 yılında aday ülke konumuna gelmesi ile çalışmaların hızlandığını, bu aşamadan sonra ülkemizin yasal, finansal ve kurumsal anlamda AB müktesebatına ulaşması açısından çalışmaların hızlandırıldığını, Haziran 2004'ün ortalarında yapılan Brüksel toplantısında da AB Komisyonu hiç beklenmeksizin çalışmalara devam edilmesi kararı vermiş bulunduğunu öğrendik.

Temmuz 2004 itibariyle Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi reformik çalışmaları ve medeniyetler barışı anlamında çok önemli bir konumda gördüğünü hemen herkesin Türkiye'yi masasında görmek ve değerlendirmek istediğini, bilinen kriterlere uyulup uyulmadığı hususlarında son derece ayrıntılı bir izleme işlevi gördüklerini, ekonomik diyalog ve yapılması gereken yeni yasal düzenlemeler çerçevesinde yardımlar yapıldığını, çalışılması gereken seksen bin sayfalık bir mevzuat bulunduğunu ve Türkiye'nin AB'ye katılımı konusunda 2014 yılının düşünülmekte olduğunu ilk ağızdan dinleme fırsatı bulduk.

Temmuz 2004 itibariyle Türkiye'nin reform paketleri ile çok önemli gelişmeler kaydettiğinin, Türkçe dışındaki dillerin özgürce

konusulması ile asker sivil ilişkilerinin AB düzeyine çekilmiş bulunduğunun, uluslararası sözleşmelerin AY'ye aykırılık iddiasında bulunulmaması ile yargı organlarını bağlayıcı konuma getirilmiş bulunması hususundaki Anayasal değişiklikler önemli değişiklikler olduğunun, tabuların yıkılmakta, istinaf mahkemelerinin kurulmakta olduğu ve Türkiye'nin artık özgürlükler ülkesi olmaya başladığının, muazzam hareketlilikte ve gelişmekte bulunan bir Türkiye görüldüğünün artık AB tarafından kabul edildiğini ilk ağızdan dinleme fırsatı bulduk.

Yine Temmuz 2004 itibariyle Türkiye'den;

1. Yargının tamamen bağımsız bir konuma getirilmesi ve işlevinin artırılması,
2. Yeni ceza ve usul yasasının hazırlığı, hakimlerin eğitimlerinin yapılması ve tamamlanması, hakimlerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi, istinaf mahkemelerinin kurulması,
3. İfade, örgütlenme, dini inanç, basın ve medya özgürlüğüne ilişkin yasal ve uygulamaya yönelik çalışmalarının gereği gibi yapılması,
4. Siviller ile askerler arasındaki ilişkilerin AB ülkeleri ile aynı düzeye çekilmesi,
5. Kültürel haklar dediğimiz (her dilin eğitiminin yapılması dahil özgürce konuşulması, kültürlerin yaşaması ve gelişmesi gibi) tüm hakların sadece kağıt üzerinde değil, uygulamada da noksan-sız uygulamasının sağlanması hususlarında da önemli beklentilerin bulunduğunu öğrendik.

Bu toplantıda konferans ve sunum sonrası konuşmacıya sorulan sorulardan AB Türkiye Masası'nın ülkemizde sivil toplum kuruluşları ile de bağlantılarının bulunduğu bu kuruluşların Diyarbakır Barosu ve insan hakları dernekleri olduğunu ifade etmesi üzerine; Barolar Birliği Başkanımızın söz alarak Türkiye'nin dünyada ilk kez kurtuluş savaşını verdiği medeniyete savaş sonrası yüzünü döndüğünü, Türkiye'nin Avrupa medeniyetini yakalama ve hatta aşma felsefesinin Cumhuriyet'in kuruluş felsefesi olduğunu, bu anlayışın AB'de bazı çevrelerce ifade edilmeye çalışıldığı gibi yeni olmadığını, bağlantı kurulan baro ve sivil toplum kuruluşunun yanında başka kuruluşlar ile de bağlantı kurulmasının gerekli bulunduğunu, bu anlamda İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük barolar dahil tüm barolar ile

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Fahri ÖRENGÜL

bağlantıların kurulması gerektiğini, ayrıca başkaca bir çok sivil toplum kuruluşlarının da bulunduğunu, Türkiye’de darbelere en güçlü karşı koyan kamu kurumu niteliğindeki sivil toplum kuruluşlarının barolar ve Barolar Birliği olduğunu, neden Barolar Birliği ve diğer barolar ile bu çalışmaların paylaşılmadığını ifade etmesi görevliye yapılmış önemli bir hatırlatma, bizler için de bir hafıza tazelemesi olmuştu.

Brüksel’de ayrıca AB düzeyinde barolar delegasyonunun bulunduğu bölüme de gidilmiş olup burada çok genç Fransız ve İspanyol delegasyonlar ile karşılaşıldı. Bu hukukçuların da baroları tarafından görevlendirildikleri, burada ülkeleri ile AB arasındaki hukuki gelişmelerin değerlendirilmesi, AB’deki tüm gelişmelerin yerinden izlenerek ülkelere ulaştırılmaya çalışıldığı, karşılıklı bilgi akışının sağlanması anlamında önemli görevlerinin bulunduğu görülmüştür.

Barolar Birliği’nin düzenlemiş bulunduğu Avrupa hukuk kurumları ve İnsan Hakları Mahkemesi ziyareti nedeniyle bir hukukçu/ baro başkanı olarak kendimi çok şanslı hissettiğimi burada ifade etmeliyim. Bütün ziyaretlerimiz de yabancı dil çevirmenleri hazır bulunmuş ve çeviri işlerini yapmışlardır. Diğer meslektaşlarımızın da aynı duygularla dolu olduğunu biliyorum. Hiç bir ziyarette en küçük bir aksama olmamıştır. Önceden planlanması nedeniyle gerek mahalli büyükelçiler, gerekse diğer ilgili kurum temsilcileri bizleri hazır olarak karşılamışlardır. Barolar Birliği’nin ve baroların yurt dışında da etkili, kabul gören kurumlar olduğunu mahallinde açıkça izleme fırsatı bulduk.

Avrupa’da Türkiye’nin Temmuz 2004 tarihi itibarıyla çok tartışılmakta ve değerlendirilmekte olan bir ülke konumunda olduğuna tanık olduk. O tarih itibarıyla Türkiye’nin AB uyum çalışmaları konusunda önemli mesafeler kat etmiş bulunduğunu da yerinde görme fırsatı bulduk. Avrupa Birliği ülkelerine ülkemizdeki sivil toplum kuruluşlarının daha fazla ilgi göstermesi, ortak çalışma zemini oluşturarak ülkemizi daha fazla tanıtması ve kötü niyetli ve hatalı tanıtım yapmakta bulunan bir kısım sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına engel olunması gerekmektedir.

Özellikle AB ile bütünleşme çabalarının yargının bağımsızlığını hedeflemekte olması ve bu konuda bugüne kadar önemli bir adımın atılmamış bulunması çok dikkat çekici bir husustur. Avrupa Birliği’ni biz hukukçuların ve baroların bu anlamda etkilemesi ile yargı bağımsızlığı, siyasi partiler yasası, seçim yasaları ve demokrasimizin tam

olarak oturtulması ile savunmanın önünde bulunan yasal engellerin kaldırılması anlamında etkilemesi mümkündür. Bu şekilde önemli sorunların çözülebileceği de açık bulunmaktadır.

Diğer açıdan Avrupa Birliği'nin sermayenin ve insanın serbest dolaşımını esas alması karşısında zamanla hizmet sektöründe de bir serbest dolaşım söz konusu olacağı kesindir. Yukarıdaki anlatımda da görüleceği gibi AB üyesi ülkelerde hukukçuların da istedikleri ülkelerde staj yapma, avukatlık ruhsatı alma ve orada iş yapma olanakları vardır. Bu anlamda AB'ye uyum çalışmaları açısından hukuk fakültelerimizin de üst düzeyde olması ile fakültelerimizin AB düzeyinde diplomalarının kabul edilebilirliğinin sağlanması zorunluluğu bulunmaktadır. Bu anlamda her bir hukukçunun mutlaka en az bir yabancı dil edinme zorunluluğu da vardır.

Barolar Birliğimizin Avrupa hukuk müktesabının daha yakından tanınması açısından bünyesinde hukuk konusunda uzmanlaşmış yabancı dil çevirmenlerini istihdam etmeleri ile, çevirilerini tüm Türkiye barolarına ve dolayısıyla tüm meslektaşlarımıza ulaştırması zorunluluğu görülmüştür. AB'nin tüm hukuk kurumlarında yetkin ve yeteri kadar hukukçunun yine Barolar Birliğimiz adına görevlendirilmesi ile ülkemize bilgi akışının sağlanması zorunluluğu vardır. Önümüzdeki süreçte seksen bin sayfayı bulduğu belirtilen AB'ye uyum çalışmalarının hukuki düzenlemeler ile yapılacağı hususu açıktır. AB'ye giriş ile birlikte tüm AB üyesi ülke hukukçularının ülkemizde de serbestçe mesleklerini icra etmeleri durumunda yetersiz eğitim ve meslek formasyonu karşısında bizlerin zor durumda kalacağı hususları da açık bulunmaktadır.

Bu durumda tüm baroların ve Barolar Birliği'nin hukuk eğitiminin üst düzeyde yapılması, mesleğe kabul ve staj koşullarının AB düzeyine getirilmesi ve bu şekilde AB ülkeleri hukukçuları ile ülkemiz hukukçularının rekabet edebilme olanaklarının sağlanması zorunluluğu vardır. Maalesef tüm bu çalışmalar yine Türkiye barolarını ve Barolar Birliği'ni beklemektedir. Bu nedenle Barolar Birliği ile dayanışma halinde tüm baroların ortak çalışma yapma zorunluluğu bu gezi ile bir kez daha anlaşılmıştır. Yargılama hakkı bir ülkenin egemenlik hakkı ise, yargının bağımsızlığı ve dolayısıyla savunmanın bağımsızlığı devlet olmanın temel koşulu ise, bu görevlerin hep birlikte Türkiye hukukçuları olarak yerine getirme misyonumuz ve zorunluluğumuz vardır.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Fahri ÖRENGÜL

Bu gezinin gerçekten çok faydalı olduğunu ifade etmek isterim. Mümkmn olsa tüm hukukçularımızın böyle bir hukuk gezisine katılmaları ile bizim gibi ufuklarını çok geliştireceklerine inanmaktayım. Esasında süreklilik arz eden bir aydınlanma projesi olan Atatürk Cumhuriyeti'nde amaçlanan; hukuk devleti, yargı bağımsızlığı ile tam demokrasi anlayışının noksatsız tesisi ve bu amaçla savunmanın daha özgür bağımsız hale getirilmesi anlamındaki ortak çabamızın devamı dileklerim ile en derin sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Av. Neziğ DAĞDEVİREN
Konya Barosu Başkanı

Türkiye Barolar Birliği
Avrupa Tetkik ve İnceleme Gezisi

İzlenceler

TBB'nin Strazburg'da başlayan ve Brüksel'de sona eren baro başkanları ve TBB yöneticilerinden oluşan bir heyetle meslek açısından inceleme yapılması amacıyla düzenlediği Avrupa Gezisi hukukçu olarak bizlere katkı sağlayıcı olmuştur.

Öncelikle bu gezinin düzenlenmesinde katkı ve emeği geçenlere şükranlarımızı sunmak isterim.

Bu gezilerin ilerleyen günlerde belki farklı içeriklerle devam etmesi ve bu gezilerde sağlanan kazanımların gezilere iştirak edemeyen hukukçulara paylaşıma açılması kuşkusuz daha anlamlı olacaktır düşüncesindeyim.

Gezinin farklı açılardan değerlendirilmesi uygun olacaktır. Bu tür gezilerin bundan sonraki düzenlenenlerinde çok daha verimli neticeler elde edilmesine yönelik olarak tasarlanabilmesi için bir kaç küçük notu paylaşmak gerektiği kanaatindeyim.

Öncelikle bu tür gezilerin ekonomik olmaları ile birlikte resmi temas niteliğinde ölçüsü dikkate alınarak seyahatin aşamalarında kullanılan vasıtaların özenle seçilmesi gerekliliği üzerinde durmak gerekiyor. Uak-tren-otobüs olarak temel ulaşım vasıtalarının kullanımında bağajların taşınması zorluğuda dikkate alınarak mümkün ise tren yolculuğuna müracaat edilmemesi uçak-otobüs yolculuklarına ağırlık verilmesi uygun olabilecektir.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Nezih DAĞDEVİREN

Yine gezi programının Avrupa diyalogları bölümünde mümkün ise biraz daha ayrıntılı program yapmak ve seyahate iştirak edenlere daha fazla bilgi sunmak katılımcıların dikkatlerini geziye yöneltmeleri açısından uygun olacaktır.

Gezi öncesinde katılımcılarla birebir temas edilerek en uygun ulaşım ile grup oluşumunun sağlanması da dikkat edilecek bir başka küçük ayrıntı olarak görünmektedir.

Gezinin usulüne ilişkin bu birkaç not dışında asıl olan içerikle ilgili yorumlara dikkatimizi topladığımızda bu gezinin ana temaları şunlardı;

- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ziyareti,
- Avrupa Konseyi ziyareti,
- Paris Barosu ziyareti,
- Paris Barosu Staj Eğitim Merkezi ziyareti,
- CCBE Genel Sekreteri ile toplantı,
- CCBE Delegasyon Temsilcileri ile toplantı,
- AB Türkiye Masası Şefi ile toplantı.

Bu tema akışı doğrultusunda temaslar ve düşüncelerimi paylaşım mantığı çerçevesinde sunmaya çalışacağım.

• Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Ziyareti

AİHM duruşma salonlarından birinde gerçekleştirilen bir toplantı ile sınırlı olan temaslarda mahkemede görev yapan Türk Yargıç Rıza Türmen ve yine Mahkeme’de raportör olarak görev yapan genç Türk hukukçulardan oluşan beş kişilik bir heyet ile bilgi alışverişinde bulunulmuş, yine bunlardan bir genç hukukçumuz tarafından AİHS’nin 6. maddesinde yer alan Adil Yargılanma Hakkı’nın kullanımında Mahkeme’nin dikkat ettiği hususların açıklamalarını içeren bir sunum alınmıştır.

Sayın Rıza Türmen’in anlatımlarında dikkat çeken hususları kısaca hatırladığımızda şu satır başları dikkat çekmiştir;

AİHM’de bekleyen dava sayısı Ocak 2004 itibariyle 65.800 civarındadır. Bu davaların %18’i Türkiye’ye ait bulunmaktadır. Bu rakamların aleyhinde en çok dava açılan ülke ünvanını Türkiye’ye kazandırdığı fakat son yıllarda Türkiye den açılan davalarda artış değil düşüş olduğu ifade edilmiştir. Ülkemizden açılan yıllık dava sayısının hali hazırda ortalama 3.000 civarında olduğu, Rusya’da açılan 2003 yılında 6.000 dava, Romanyadan açılan 4.200 civarında dava olduğu belirtilmiştir.

Türk davalarının en büyük özelliğinin grup davaları olduğu vurgulanmıştır. Dava türü olarak en önemli davaların, istimlak bedellerinin geç ödenmesine yönelik davalar olan, faizle enflasyon arasındaki farkın tahsili amacına yönelik davalar olduğu ifade edilmiştir. İstimlak bedelleriyle ilgili olarak ulusal düzenlemelerden sonra davaların azalmasının beklendiği de vurgulanmıştır. Diğer bir önemli grup davanın ise DGM’lerle ilgili davalar olduğu ifade edilmiştir. Askeri Yargıç bulunması nedeniyle bağımsız bir mahkeme olmadığı için AİHM’de çok sayıda açılmış dava bulunmaktadır. AİHM’de hala mevcut en büyük dava grubunun ise köye dönememe davasıdır. Çok sayıda başvuru bulunmaktadır. 2 Eylül’de AİHM görülecek bir davanın bu tür davalarla ilgili özel bir önemi vardır. Bu tür grup davalarda pilot bir dava seçilmekte bu dava nasıl karara bağlandı ise diğer davalarda pilot dava çerçevesinde karara bağlanmaktadır.

Görüşmede üstünde durulan bir başka konu ise uzun süren yargılama süreçlerinde kesin ve iç hukuk yollarının tüketildiği hallerde mahkemeye müracaat edilebileceğinin istisnası oluşturan başvurular olmuştur.

Her ülkenin bu tür uzun yargılama süreçlerini engellemek ve bu tür uygulamaların AİHM’de büyük yer tutmasını engellemek için iç hukukunda bir müracaat yolu oluşturarak sorunu çözmeye çalışmasının benimsendiği ve İtalya’da davaların uzun sürmesi nedeniyle dikkat çeken bu alanda düzenlemelere başlandıği ifade edilmiştir.

İç yargı yolunun tüketildiğinden bahsedilebilmesi için bağımsız karar verebilecek ve ihlali ortadan kaldıracabilecek bir yargı yolunun varlığı mahkemece aranmaktadır. Türkiye açısından etkili soruşturmanın olmadığı 2 ve 3. madde ihlallerinde devletin yükümlülüklerini yerine getirmede ihmalkar davrandığı pek çok dosya da iç yargı yolunun tüketilmesi şartının aranmadığı belirtilmiştir.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Nezih DAĞDEVİREN

Yine Türkiye'den en çok bireysel müracaatın işkence davalarına yönelik geldiğine de dikkat çekilmiştir. Yeni katılan ülkelerde dahi Türkiye kadar işkence davalarının olmadığına işaret edilmiştir. İşkence davaları AİHM ve katılımcı ülkeler tarafından en ciddi karşılanan ve dikkat çeken davalar olmaktadır.

AİHM'de hızla çoğalan davaların altından adil olabilecek ölçülerde kalkılabilmesi için 14. Protokol ile yeni düzenlemeler getirilmeye çalışılmıştır. Eskiden Komisyon artı Mahkeme sürecinde işleyen Sözleşme denetimi çok ağır çalıştığı için değiştirilmiş ancak 14. Protokol ile bu kez Mahkeme yapısının içinde komisyon ihdas edilmesi yöntemi benimsenmeye çalışılmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararlarının yerine getirilmesinde etken kurum Bakanlar Komitesi'dir. Cezaların tahsili ve faiz talepleri gibi hususları takip ettiği gibi bunun dışında AİHM'ye yansıyan ihlallerin önlenmesi için hükümlere ne yapıldığını soran, ulusal kanunlardaki değişiklik ihtiyaçlarına dikkat çeken bir yapısı vardır. Bakanlar Komitesi'nin bu yapısı AİHM kararlarının uygulama sürecini oluşturduğundan ismi geri planda kalsa da aslında temel fonksiyon sahibi olduğunu göstermektedir. Özellikle yerine getirme dışında dikkat çekme mahiyetinde ve önleme mahiyetinde görev ifa etmesi aslında Bakanlar Komitesi'nin de Mahkeme kadar süreçte etkin olduğunun işaretidir.

AİHM'de Yazı İşleri Müdürlüğü'ne bağlı çalışan dört yüz hukukçudan otuz kadarı Türk hukukçulardan oluşmaktadır. Bu hukukçular bir nevi tetkik hakimi gibi görev yapmakta ve müracaatın raportör üye önüne gelmesi aşamasında olayı tam olarak aydınlatmaya çalışmaktadır. Her ülkeden gelen müracaatlar bu şekilde kendi ülkelerine mensup genç hukukçular tarafından öncelikle hazırlanmakta arkasından milli hukukçu olması gerekmeyen bir daire üyesi dosyaya raportör olarak atanmaktadır. Bu aşamadan sonra dosya birlikte hazırlanmakta ve üç hakimden oluşan daire önüne dosya getirilmektedir. Başvurunun reddi gerektirdiği hallerde raportör ön karar vermekte, tetkik sorumlusu hukukçu bu kararı yazarak daire de görüşüldükten sonra dairenin de onayı ile başvuru red edilebilmektedir.

Başvuru ciddi bulunduğu taktirde şekli hususlar tamamlanarak dosya daha deneyimli yazı işleri müdürüne tevdi edilmekte, dil açısından, içerik ve esas açısından kontrol edilmekle varsa eksikliklerin giderilmesi tetkik sorumlusu aracılığı ile temin edilmektedir.

İç hukukla ilgili bilgi gereksinimi halinde dosya raportör tarafından tetkik sorumlusuna verilmekte ve eksiklikler dosya içerisinde tamamlanmaktadır.

Bu şekilde hazırlanan dosya ön inceleme için daire, heyet önüne gelmekte görünürde bir ihlal görülememiş ise hükümete kominike edilmektedir.

Ülke hükümetine ortalama on iki haftalık bir süre verilerek cevap talep edilmektedir. Karmaşık durumlarda bu süreler uzatılabilmektedir.

Hükümetin cevabı alındıktan sonra başvurucuya bildirilmekte ve onunda cevapları alınarak 2. rapor yazılmaktadır.

Daha sonra dosya hakkında karar aşamasına geçilmektedir.

Ekonomik içerikli davalarda örneğin faiz ile karşılanamayan kamulaştırma bedelinin geç ödenmesi gibi bir müracaatta, mahkeme ilk inceleme esnasında başvurucuya "*... hükümet şu kadar ödeme yapar ise sözleşme ihlali ortadan kalkar ...*" benzeri yaklaşımla ödeme teklif edebilmekte kabul edildiği takdirde davanın ortadan kaldırılmasına karar verilebilmektedir.

Tanık dinlenilmesi gerekli olan hallerde mahkeme 3-4 hakim görevlendirebilmekte ve hatta bu tanıklar ülkelerinde bizzat dinlenebilmektedir.

Genel anlamda yukarıda belirtilen işleyişe ilişkin bilgilerin edinilmesi ve soru cevap şeklinde tereddütlerin giderilebilmesi bu gezinin en anlamlı yanı olmuştur.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi belirli aralıklarla ilan vererek açtığı sınavda başarılı olan ülke hukukçularından yazı işleri bünyesinde tetkik görevlisi çalıştırmakta ise de bu kişilerin iç hukukta AIHM kararları çerçevesinde davaların azalmasına yönelik gelişmeler için bilgi paylaşımı açısından etken rol üstlenebilecekleri kanaatindeyim. Bu görevlilerin ülke hukukçuları için belirli şekillerde eğitici rolü üstlenmeleri amacıyla hazırlanmaları mümkün olmalıdır. Ülkemizin mutlak girmek ihtiyaç ve kararlılığını ortaya koyduğu Avrupa Birliği ve AIHM yargı yetkisi açısından olaya bakıldığında özellikle bu genç hukukçuların görevlerinden artan zamanlarda ülkemizdeki genç hukukçularımızın eğitiminde rol üstlenmesi gerektiği ve bu gereğinde TBB, barolar ve Adalet Bakanlığı aracılığı ile pekala yerine getirilebileceği inancımı paylaşmak isterim.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Nezh DAĞDEVİREN

Kısaca yukarıda belirtilen ışığında gezinin AİHM durağının ne kadar anlamlı olduğu ortadadır. Herkesin sıkça telaffuz ettiği AİHM ve yargı sürecinin hukuk kamuoyu ile paylaşılması çok önemli bir görev olarak yetkilileri beklemektedir.

• Avrupa Konseyi Ziyareti

28 Haziran öğleden sonra gezimizin ikinci durağı Avrupa Konseyi ve Konsey nezdindeki Daimi Temsilcimiz Daryal Batıbay (Büyükelçi) ile yapılan görüşmeler olmuştur.

Avrupa Konseyi binasında Bakanlar Komitesi toplantı salonunda yapılan resmi temasta kuruluş ve işleyişe ilişkin bilgiler bizzat sayın Büyükelçi tarafından aktarılmıştır. Bu görüşmede daimi temsilciliğimiz hukuk müşaviri olan genç meslektaşlarımızda hazır bulunmuştur.

Sn. Büyükelçi'nin konuşmasında; Avrupa Konseyi'nin Avrupa Birliği gibi II. Dünya Savaşı esnasında yaşanan yıkımın ve soykırımın bir daha yaşanmaması için Avrupa'da kurulmuş bir kurum olduğu vurgulanmıştır. Bunların Avrupa'da bir daha yaşanmaması için iki yaklaşım doğmuştur ve bunlardan bir tanesi de Konsey'dir. Avrupa Konseyi'nin amacının ortak bir kamu düzeni arayışı içerisinde hükümetlerin ortak çalışma-yürütme alanı olduğu gerçeği ön plana çıkmıştır.

Özellikle kurumların yapısı ve birbirleri ile olan ilişkileri açısından öz bilgi sunulması Avrupa yapısının tarafımızdan kavranılmasında faydalı olmuştur kanaatindeyim.

Bu ziyaretten önce öğle yemeği yenilen salonu ararken Elazığ Baro Başkanı ile yaptığımız mini Konsey binası turu ise bizim için işleyişin kavranmasında başka bir açıdan ışık olmuştur.

Konsey binasından ayrılarak bir süre dinlendikten sonra Türk misafirperverliğinin güzel örneklerinden biri olarak sayın Daryal Batıbay'ın resmi konutunda saygıdeğer eşi ile bizlere verdiği güzel akşam yemeğinde memleketten ayrılalı kısa bir süre geçmişde olsa Türk yemeği yemenin hazzını hepimiz keyifle yaşadık düşüncesindeyim.

29 Haziran günü sabah saatlerinde tren istasyonuna intikal edilerek Paris'e trenle seyahatin ardından akşam üzeri dinlenmek için zaman bularak Paris turlarına başlamak ikinci bir heyecan olmuştur.

• Paris Barosu Ziyareti

Gezinin en anlamlı bir diğer ziyareti de Paris Barosu ve Staj Eğitim Merkezi'ne yapılan ziyaret olmuştur.

Öncelikle Paris Adliyesi içinde kütüphanede başlayan toplantı Avrupa Birliği sürecinde mesleğimizin yeri ve geleceği açısından önemli bilgi alışverişine sahne olmuştur.

Bu görüşmelerde Fransa Büyükelçisi Uluç Özülker, Paris Baro Başkanı Jean-Marie Burguburu, önceki dönem Baro Başkanı Georges Flecheux, Paris Barosu Yönetim Kurulu üyesi ve gelecek dönem CCBE başkanı olması gözüyle bakılan Bernard Vatier, Paris Barosu üyesi Patrick Vovan, Türk-Fransız Hukukçular Derneği Başkanı Pierre-Robert Akaoui ve Sonia Cohen-Lang katılmışlardır.

Uluslararası arabuculuk (tahkim) hususunda uzman olan Sonia Cohen-Lang tarafından bilgilendirme sunumu yapılmıştır.

Paris Baro Başkanı 1968 yılından bu yana Türkiye'ye gelerek temaslarda bulunduğu ve bundan büyük mutluluk duyduğunu beyan etmiştir.

Büyükelçi Özülker, Türkiye ile Fransa arasında ki ilişkilerin çok eski olduğunu ilk büyükelçiliğin 1551 yılında Türkiye'de açıldığını, 1796 yılında Türkiye'nin de Paris'te ilk kez elçilik açtığını ifade etmiştir. Halen 67. Büyükelçi olarak görev yapan Özülker; ilk büyükelçimiz Ali Efendi'nin kaftanının Paris'e bir moda tarzı olarak yerleştirdiğini beyan etmiştir.

Modern Türkiye Cumhuriyeti'nin ortaya koyduğu devrimlerin esas itibarıyla 1789 Fransız Devrimi'nin bizlere adapte edilen sonuçları olduğu, Atatürk'ün Fransızca'yı çok iyi bildiği ve eserlerden etkilendiği ifade edilmiştir.

Bu bağlamda Fransız hukukunun ve modelinin Türkiye'de etkileri çok büyüktür. Hala hazırda istinaf mahkemeleri dışında Türkiye'deki hukuk mahkemeleri usul ve yapı açısından fevkalade

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Nezih DAĞDEVİREN

benzerlik içerisindedir. Esasen Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmek için çaba gösterdiği günümüzde Fransa'nın ortak etkileşimli alanlar olan tarım, çevre ve hukuk alanlarında Türkiye ile ilgilenmesinin bir tesadüf olmadığı ve tarihsel bir sürece dayandığı ifade edilmiştir.

AB kapsamında ülkelerin avukatlık sistemlerinin ulusal olmaları yanında kısa bir süre önce avukatların birlik kapsamında diğer ülkelerde avukatlık yapabilmesi için bir yönerge çıkarıldığıнын altı çizilmiştir.

Avrupa Birliği standartları ile Türkiye'deki yapılanma arasında engeller olduğu ifade edilmiş, bunların; 1. Ülkemizde avukatlık yapılabilmesi için vatandaş olma şartı, 2. Reklam yasağı gereği birden fazla büro açılmaması, gibi hususlar olduğu ve son zamanlarda bu konularda uyum elde edilebilmesi için CCBE bünyesinde yapılan faaliyetlere TBB Genel Sekreteri Şahin Mengü'nün temsili ile katılan toplantılarda ne yapılması gerektiğinin araştırıldığı ifade edilmiştir.

Paris Barosu Avukat Evi'nde yenilen öğle yemeğinden sonra Paris Barosu Staj Eğitim Merkezi ziyaret edilerek merkez müdürü sayın Christian Pujalte'den Fransa'daki avukatlık, staj sistemi ve Staj Eğitim Merkezi hakkında bilgi alınmıştır.

Kısaca bu bilgilerin paylaşımına bir göz attığımızda kayıtlara geçen ifadeler şunlardır;

Bugünkü işlevi ile bu okul 1989 yılında hizmete girmiştir. Üç ana işlevi içerisinde öncelik avukatlık öğrenimi görenlere eğitim vermek, staj ve baro eğitim faaliyetlerine katkıda bulunmak okulun fonksiyonları içerisinde bulunmaktadır.

Ülkenin ilk eğitim merkezi olarak burada Fransa'daki toplam yirmi bir eğitim merkezi içerisinde yılda eğitilen iki bin avukatın bin dört yüzünün bu Merkez'de eğitildiği diğerlerinin farklı merkezlerde (okul) eğitim aldığı ifade edilmiştir.

Fransız sisteminde Avukat Staj Eğitim Merkezi'ne müracaat etmeden önce minimum dört yıllık bir lisans eğitiminden geçmek kanunen gerekli bulunmaktadır. Buraya gelenlerin %95'i dört yılın da üzerinde bir kaç yıl ekstra eğitim almakta ve çoğunlukla yedi yıllık eğitimden sonra müracaat etmektedirler.

Staj Eğitim Merkezi'ne kabulün Şartı olarak avukat adayları üniversitelerde katı bir sınavdan geçirilmektedir. Sınava girenlerin %25'i bu sınavı gecebildiği düşünülürse katı diye tanımlamanın nedeni anlaşılan bu sınavda başarılı olduktan sonra buraya gelen hukuk mezunları ü bölümünden oluşan bir müfredatı takip ederek eğitim almaktadırlar.

Bu eğitimin birinci aşaması beş aydan oluşmaktadır. Bu ilk aşamada daha ziyade üniversiteden alınan nazari eğitimden sonra pratik eğitim vermeye çalışılmaktadır. Bir dava dosyası nasıl hazırlanır, bir mahkeme önünde nasıl hareket edilir gibi konular tatbiki olarak öğretilmektedir. Bu beş aylık ilk dönemde özellikle ceza hukukunun tatbiki yapılmakta, dava simülasyonu yapılarak öğrencilerin kimi yargıç, kimi savcı kimi avukat rolü üstlenerek değişik açılardan hukuk uygulaması ele alınmaktadır. Klasik tanımlanan derslerin yanısıra son dönemlerde yüksek talep gelen iş hukuku ve hukuki danışmanlık konularında da dersler vermeye başlanmıştır.

Bu beş aylık tatbiki eğitimden sonra bir beş ay boyunca da avukatlar bir avukatlık ofisinde tatbiki eğitim görmektedirler. Bu hukuk bürosundaki beş aydan sonra oradaki faaliyetleri ile ilgili bir rapor hazırlanmakta ve okul müdürü tarafından bu süreçte öğrenci takip edilmektedir.

Verilen eğitimin üçüncü ve son bölümü bir aylık süreyi içermektedir. Bu sürede iki aşamada geçmekte ve mahkemelerde staj diye tanımlanabilecek içerikte yapılmaktadır.

On bir ay sonunda alınan eğitimin ölçülmesi ve mesleğe adım atılabilmesi için bitirme sınavı yapılmaktadır. Bu sınavda başarılı olduğunda avukatlık mesleğini icra etmek yetkisi içeren bir sertifika (ruhsat) kazanılmaktadır.

Yapılan bitirme sınavlarında başarı yüzdesi %95 düzeyinde bulunmaktadır. Bunun en önemli sebebi giriş sınavının çok yüksek önemde tutularak hazırlanıp uygulanmasıdır. Bu sınavda kalan %5 yeniden on bir ay eğitim almakta yeniden sınava girerek mezun olabilmektedir. Öğrenci ikinci kez sınıfta kalırsa okuldan ayrılmak zorundadır.

Bu sınavdan başarı ile çıkan öğrenci avukat halen yürürlükteki yasaya göre iki yıl boyunca stajyer avukat olarak görev yapmaktadır. (Yeni yasada stajyer avukatlık süresinin kaldırılması söz konusu.)

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Nezih DAĞDEVİREN

Stajyer avukat ile stajyer olmayan avukat arasındaki tek fark stajyer avukatın bu iki yıl boyunca avukatlık bürosu açamaması ve eğitim merkezinde birtakım dersleri takip etmek zorunda bulunması. (Okul bittikten sonra stajyer avukatlık bitmiyor iki yıl boyunca devam ediyor.)

Bu iki yıllık stajyer avukatlıktan sonra tam yetkili avukat olunuyor. 1 Ocak tarihinden itibaren yapılan yeni bir yasal düzenleme ile tüm avukatlar meslek içi sürekli eğitime tabi olmuştur.

Şu anda hazırlanmakta olan reformla yeni değişiklikler öngörülmektedir.

Ocak 2006 tarihinde yürürlüğe girecek yeni mevzuata göre okuldaki eğitim dönemi bir yıldan bir buçuk yıla çıkarılmaktadır. Burada amaçlanın avukatları en iyi şekilde mesleğe hazırlamak ve diğer hukuk meslekleri ile rekabet edebilecek alt yapıyı oluşturmak olduğu ifade edilmiştir.

1 Ocak 2006 dan itibaren eğitim süreci altı aylık üç dönem olarak yeniden tanzim edilmiştir.

İlk altı aylık dönem mevcut gibi tatbiki çalışmalarla ilgili planlanmıştır. Yine aynı şekilde ikinci altı ayda şu anda olan beş aylık hukuk bürosunda yapılan eğitim olarak devam edecektir.

Üçüncü altı ay ise ki esas değişiklik burada yapılmıştır çeşitli faaliyetlerde bulunularak tamamlanabilecektir. Bu aşamada her öğrenci avukatın, kişisel proje yapması gerekecektir.

İçerikte ise şunlar olabilecektir; kişisel proje döneminde okul öğrenciye değişik bir proje sunmasını isteyecek ya bir ihtisas için mahkemede staj yapılacak, ya uluslararası hukuk için yabancı ülkedeki bir avukatlık bürosunda çalışılacak, ya da bir dalda uzmanlaşarak vergi hukuku gibi bir kurumda belirli alanda çalışarak staj tamamlanabilecektir.

Üçüncü altı ayda özellikle öğrencinin yeni bir hukuk bürosunda staj yapılması istenilmemekte bu yönde eğitim talebi halinde, eğitimin yurtdışında olması yada özel bir alanda uzmanlaşmaya yönelik olması tercih edilecektir.

Bu geniş altı aylık projelerde üniversiteye öğrencinin geri dönmesine izin verilmeyerek tatbiki yönelmesi sağlanmaya çalışılmaktadır.

On sekiz aylık dönem bittikten sonra eski kanuna nazaran asıl değişiklik ortaya çıkmakta, öğrenci diplomasını aldıktan sonra diğer avukatlar gibi meslek icra edilebilecek hakka sahip olmaktadır. Böylece eski dönemdeki iki yıllık staj dönemi kaldırılmış olmaktadır.

2003 yılında bin iki yüz civarında öğrenci Paris Barosu Staj Eğitim Okulu'ndan mezun olmuştur. 2004 yılı için kayıtlı olan bin dört yüz öğrenci bulunmaktadır. Her yıl öğrenci sayısı yüz elli-iki yüz civarında artmakta olup buda mesleğin ve okulun yeni bir cazibe merkezi olduğunu göstermektedir. Doğal olarak bunun bir yanda da baronun gençleştiğini göstermekte olduğunu söylemek gerekecektir. Halen yaklaşık 17.000 Paris barosu üyesinin %50'si on yıl önce mezun olan avukatlardan ve daha genç kuşaktan oluşmaktadır.

Eğitim Merkezi'nde öğretim üyesi olarak üç kategoride dört yüz kişi görev almaktadır. %70 avukat, %25 yargıç ve savcı diğer %5 de farklı mesleklerden oluşuyor.

Sınav usulü olarak baktığımızda iki tane büyük sınav olduğunu görüyoruz. Bunun birisi yazılı sınav ve ikiye ayrılıyor. Aynı dosyadan yola çıkılarak bir usulle ilgili yazılı soru soruluyor, diğeri de hukuki konsültasyon istenen bir soru şeklinde gerçekleşiyor.

Daha sonra dört bölümden oluşan sözlü sınav yapılıyor. Birincisi bir ceza dosyasının savunması, ikincisi sınav sonu raporu olan staj tezinin bir jüri önünde savunulması, üçüncüsü meslek etiği mülakatı (sınavı), sonuncusu ise ifade yeteneği sınavı olarak uygulanmaktadır.

Staj Eğitim Okulu'na kayıt olmak için 884 Euro kayıt ücreti ödenmektedir. Eğitim merkezinin kaynak kullanımında bu gelirler yanında ki %10 tutmaktadır, iki mali kaynağı daha vardır. Devletin %15'lik bir katkısı ve %75'lik Paris Barosu ve diğer faydalanan 8 baronun katkısı bulunmaktadır.

Eğitmenlerin %30'u ve özellikle avukatlar ara sıra görev yaptıkları için eğitmen olarak ücret almıyorlar, diğer eğitmenin %70'ine üniversitelerin saat ücretleri tutarında (saati 40 Euro kadar) ödeme yapılmaktadır.

Öğrenciler için staj eğitimi ve okula devam zorunlu bulunmaktadır. Hukuk bürosunda çalışanlar için ki mevcutta yaklaşık yüz elli kişi akşamları ve hafta sonu dersleri konularak şartlar yumuşatılmaya çalışılmaktadır.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Nezh DAĞDEVİREN

Avukatlar arasında görev yapabilmeleri açısından dava ve mahkeme ayrımı bulunmuyor. Mevcutta sadece iki yıllık staj dönemi boyunca büro açılmıyor ancak yine de tüm davalara girilebiliyor.

Mevzuata göre staja başlangıç için yirmi bir şehirde sınav yapılıyor. Sınav merkezi olmayıp seçme sınavını üniversiteler yapmaktadır. Sınav içeriğini üniversiteler kendileri belirlemektedir. Değişiklikten sonra sınav merkezi sayısı ona indirilecek ve daha çok pratik yönlemlerle sorular sınavlarda yer alacaktır.

Sınav kurulları üç kişilik jüriden oluşmaktadır. Her sınav için jüriler değişmekte ve jüriyi bir avukat, bir yargıç ve bir üniversite mensubu oluşturmaktadır.

Sınavı kazanamayan yaklaşık %75 çoğunluğun daha sonra yeniden iki kez daha sınava katılma hakkı bulunmaktadır. Fransa'da öğrenciler lisans eğitimini bitirdikten sonra hem yargıçlık sınavı hemde avukatlık sınavına yönelmekte, olmadığı takdirde diğer noterlik gibi alanlara yönelmektedirler.

Öğrenciler için yirmi bir merkez de devlet bursları verilebilmektedir. 2.000 Euro tutarındaki bu burstan, bin dört yüz öğrencinin halen iki yüzü yararlanmaktadır. Bu bursu alabilmenin şartları oldukça ağır tutulmaktadır.

Merkezler arasında öğretmen öğrenci değişikliği yapılmamaktadır. Ancak 2004 yılında Yargıçlar Yüksek Okulu ile anlaşma yapılarak on beşlik gruplar halinde değişim başlatılmıştır. Yüksek Ticaret Okulu vb. diğer okullarla öğrenci değişimi yapılabilmektedir.

Hali hazırdaki mevzuata göre Fransada meslek içi eğitim zorunlu değil ve ücretsiz. Getirilmesi düşünülen sistemde zorunlu olması düşünüyor ancak şekli henüz kesinleşmiş değildir. Yeni kanuna göre senede yirmi saatlik zorunlu eğitim getirilmesi ve avukatların bedelini ödemesi planlanmaktadır. Ancak mevcut on yedi bin avukatın maddi açıdan bir arada seminer alması mümkün olmayacağından çözüm aranmakta, bazı istisnalar, örneğin; makale yazan avukatın belirli saat eğitimden muaf olması, kitap yazan avukatın daha fazla saatten muaf olması gibi.

Mevzuata göre sene sonundaki tek bitirme sınavına girilebiliyor. Yeni sistemde yıl içinde bir kaç sınavla değerlendirme yapılması hedeflenmektedir.

Fransa'da stajyerlerin sağlık sigortaları kendi içinde mediko sosyal türü bir yapıdan ziyade SSK türü bir yapıda sağlanmaktadır.

Yukarıda yer alan anlatımlardan Türkiye'de Türk baroları ve TBB olarak bizlerin en kısa süreçte bu mesleki alt yapının AB sürecinde rekabet ortamı sağlanacak şekilde yeniden yapılandırılması için hızla çalışılması gerektiği açıkça ortaya çıkmaktadır.

• CCBE Genel Sekreteri ile Toplantı

Gezimizin Brüksel durağında ilk toplantı CCBE Genel Sekreteri Jonhattan Goldsmith ile yapılmıştır.

Sayın Genel Sekreter tarafından CCBE yapısı hakkında bilgi sunulmuştur. Kaleme yansıyan toplantıdan satırbaşlarına göz attığımızda şunlar dikkat çekmektedir;

Bir anlamda delegasyonlar adına Avrupa Komisyonu altında görev yapan kuruluşun üyelerini ulusal çapta avukatları temsil yeteneğine sahip kuruluşlar oluşturmaktadır. Yirmi sekiz üyenin yirmi beş tanesi Avrupa Birliği üyesi ülkelerden oluşmakta diğer üç tanesini Avrupa ekonomik alanına ait ülkelerdeki kuruluşlar oluşturmaktadır. Ayrıca kuruluşta yedi gözlemci konumunda ülke temsil edilmektedir ve bunların içinde Türkiye'de bulunmaktadır.

CCBE harcamaları için kendi kaynaklarını kullanmakta hükümet kaynağı kullanmamaktadır. Avrupa Komisyonu'nun proje bazında desteğini zaman zaman alabilmektedir. Yıllık bütçesi yaklaşık 1 milyon Euro'dur.

Brüksel'de bulunan merkez sekreteryasında on kişi çalışmaktadır.

Demokratik bir kuruluş olup Genel Kurul yılda iki kez toplanarak üyelerini bir araya getirir. Ulusal delegasyonların başkanları ve gözlemci konumundaki delegasyon başkanları senede bir kaç kez olmak üzere toplantıya çağrılmaktadır. Üyeleri arasından bir yıllığına bir başkan ve iki başkan yardımcısı seçilir. Görevlendirmede belli bir oran kollanılmakta ve rotasyon sistemi ile güney-kuzey, batı-doğu ve İngilizce-Fransızca dengesine dikkat edilmektedir.

Hali hazır başkan Almandır.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Nezih DAĞDEVİREN

Başkan ve sekreteryaya kuruluşun işlevini sürdürür.

Avrupa'da olanlar CCBE içinde olanların aslında bir aynasıdır denilebilecek kadar etkin bir çalışma yapılagelmektedir.

Mesela rekabet konusu. AB'nin kendisine koyduğu hedefe göre önümüzdeki bir kaç yıl içinde en rekabetçi yapının oluşması amaçlanmıştır ve bunun içerisinde avukatlarda olacaktır. Aynı zamanda AB sonucu ilkelerinden olan "Tek Pazar" ilkesi içerisinde hakim mal ve hizmetlerin serbest dolaşımı çerçevesinde avukatlık hizmeti de yer almaktadır. AB'nin bir yanda rekabet bir yanda iç Pazar olgusu bütün mesleklerin daha fazla rekabetçi ortamda olmasını gerektiriyor.

Buradaki esas ilgi alanlarından bazılarında, mesela avukatların kendileri ile ilgili reklam yapması konusunda, yasaklar getirilmesi söz konusudur. Sabit ücret veya tavsiye ücretin yasaklanması, diğer meslek dalları ile rekabete girilmesinin yasaklanması gibi hususlar söz konusu olmaktadır. Türkiye'de durumun ne olduğu bir yana AB üyeleri içinde baroları tek tek bağlayan hususların ülkelerde aynen uygulanmaması nedeniyle ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Bunun yanısıra AB içinde meslek kurallarının uyumlulaştırılması hususunda da bir hareket gelişmektedir. Mesela avukat yirmi beş ülkeden birinde şirket kurmak isterse, avukatın her ülkede başka avukatlarla çalışmak zorunda olması gerekliliği gibi sorular tartışılmaktadır. AB komisyonu araştırmalarına göre değişik ülkelerde meslek uygulamalarının kuzey ve güneyde ayrı birlikteliklere sahip olduğu, kuzeyin daha serbest güneyin daha bağlayıcı olduğu bir ortam tespit edilmiş olup bu ayrılıklar neden olsun sorusu tartışılmaktadır.

Bu tür konularda tedbirlerin uygulanmasını sağlamak amacıyla AB çapında ne şekilde meslek icra edilmesi gerektiğine dair taslak metin çalışması yapılmaktadır. Meslek mensuplarının tek bir metine bağlı olması hedeflenmektedir.

CCBE içerisinde zaten bu amaçlarla bir yönetmelik geliştirilmiştir. Bu yönetmelik sınır ötesi ilişkileri düzenlemektedir. Bu yönetmeliğin ilkeselliği konusunda çalışmalar yapılmaktadır.

Terörizmin engellenmesi için mali kaynakları engellemeye yönelik iki AB yönergesi hazırlanmıştır. Bunun ikincisinde avukatlara yönelik düzenlemeler vardır. CCBE ikinci bu yönergeye karşı çıkmıştır. Avukatla müvekkili arasındaki ilişkinin gizliliğine aykırı olarak bilgi verme zorunluluğuna büyük tepkiler verilmiş olmasına rağmen 11 Eylül sonucu yönergeler uygulamaya konulmuştur.

Komisyon üçüncü bir taslak geliştirmektedir. Para aklamaya yönelik bu taslakta ikinci yönergenin sonuçları alınmadan bir başka yönerge hazırlanmasını erken bulduğunu CCBE yöneticileri her fırsatta söyleyerek mesleki çalışma alanını içeren düzenlemelere müdahil olmaya çalışmaktadırlar.

Avukatların sınır ötesi faaliyetleri konusunda Avrupa'da en liberal rejimler mevcuttur. AB esas olarak tek bir ekonomik pazar fikri üzerine kuruludur. Bu fikrin içinde serbestçe dolaşım ve hizmetlerin serbest dolaşımı içerisinde avukatlıklarda vardır.

İngiliz bir avukatın Yunanistan'da avukatlık yapmak istemesi halinde, özellikle geçici olmak kaydı ile mahkemeye girebilmek, savunma yapabilmek AB üyesi ülkelerin vatandaşları açısından mümkündür. Dolayısıyla Yunanistan'da bir davada savunma yapılmak isteniyor ise İngiliz avukat hakkında Yunan bir avukat tarafından referans verilmesi yeterli ve gereklidir. Ayrıca İngiliz avukat Yunanistan'a taşınıp oturmak ister ise de engel bulunmamaktadır. Yunanistan'a yerleşince ulusal baroya üye olmak ve meslek kurallarına uymak gerekmektedir. Bu halde hem İngiliz hem Yunan hem de AB mevzuatı konusunda danışmanlık yapabilmek mümkündür. Yunan mevzuatı konusunda danışmanlık hizmeti vermek için herhangi bir yeterlilik almak gerekmemektedir. Bu şekilde üç yıl çalıştıktan sonra İngiliz barosuna müracaat edilerek Yunan hukuku konusunda danışmanlık yapabilmek için yetki belgesi talep edilebilir.

Bu uygulamaların ayrıntıları için CCBE halen uğraşmaktadır.

Bu gün avukatların serbest dolaşımından ortaya çıkan sorunlar üç ana başlıkta toplanabilir durumdadır;

Birincisi, mali mesuliyet sigortasıdır. Sigortanın gidilen ülkede tanınması açısından sorunlar vardır.

İkincisi, disiplin konusunda yaşanacak sicilin bilinmesi ihtiyacının giderilmesi zorluklarıdır.

Üçüncüsü ise sosyal güvenlik konusudur. Pek çok AB ülkesinde avukatın sosyal güvenliği barolar tarafından programlar halinde belirlenmekte, tek tek belirlenen bu programlar nedeniyle uyumsuzluklar çıkabilmektedir.

Serbest dolaşım ilkesi uyarınca genç avukatlar ve onların eğitimi ciddi bir sorun oluşturmaktadır. Lisans veya lisansüstü öğrencilik

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Mezh DAGDEVİREN

aşamasındaki genç hukukçuların dolaşımı düzenlenir iken bir uyum gerektiği açıktır.

Lüksemburg'daki Adalet Divanı'nın yakın geçmişteki kararına göre hukuk eğitimi görmüş herhangi bir kişi bir ülkeye gidip baroya müracaat edip avukat olmak isteğini ileri sürebilecektir. Yani diplomalar diğer ülkeler tarafından tanınmak zorundadır. Bu karar mesleğin uygulanması açısından problemler çıkarmış bulunmaktadır ve uyum sorununa ağırlık verilmesini zorunlu kılmıştır.

Mevzuaatta dil engeli yoktur. Ne dil mecburiyeti vardır nede gidilen ülkede bunun sınanması söz konusudur. Ancak avukatın ehil olduğu konuda hizmet ifa ettiğini düşünürsek bir avukat dilini bilmediği ülkede meslek icra etmeye kalkışacağını düşünmek uygun olmayacaktır, ancak bu bir etik sorundur ve yasal engel yoktur.

Pek çok Alman ve İngiliz İspanya'da büro açmıştır. Bu gelişmede pek çok kendi ülke vatandaşının emekli olup İspanya'ya yerleşmesi, onların sorunlarında hizmet vermek düşüncesi, etkili olmuştur.

AB'nin en büyük kabuslarından biri olan dil avukatlık mesleğinde de kendini hissettirmektedir. AB'nin resmi on bir dili vardır. Brüksel'de çalışma dili İngilizce ve Fransızca'dır. CCBE içerisinde çalışma dili hem İngilizce ve hem Fransızca'dır. Mensupların en az birini iyi anlaması birini de kendini ifade edecek kadar bilmesi gerekmektedir. Yeni katılımlarla AB resmi dili sayısı yirmiye çıkmıştır ve bu yüzden hukuk uygulamasında gelen belgelerin resmi çevirilerinde büyük sorunlar yaşanmaktadır.

AB düzeyindeki mahkemelerde avukatlar ve bireyler kendi dillerinde savunma yapabilirler, ancak milli mahkemelerde o ülkenin dilinin kullanılması zorunluluğu vardır.

Yine bir avukat başka bir ülkede hizmet veriyor ise bulunduğu ülkenin vergi mevzuatına tabi olacaktır.

Avrupa'da yaklaşık yedi yüz bin civarında avukat olduğu düşünülür ise serbest dolaşımın ortaya koyduğu sorun açıktır. Yaklaşık üç yüz elli yabancı avukat Brüksel'de çalışmaktadır. Belli başlı başkentlerde yaklaşık iki yüz civarında yabancı avukat çalıştığı bilinmektedir.

Yakın zamanda Hollanda'da çıkarılan bir yasa ile avukatların muhasebeciler ile ortak çalışması yasaklandı. Bu yasağa karşı bir

avukat Lüksemburg'da dava açtı. AB'yi kuran antlaşmanın rekabet kuralları gereğince barolarında ve dolayısıyla avukatlarında rekabet hükümlerine tabi olduğunda kuşku yoktur. Yüksek mahkeme bunun istisnasının;

1. Bağımsızlık,

2. Mesleki sır,

3. Çıkar çatışmasından kaçınılması, ilkeleri ortaya çıktığında olabileceğine karar vermiştir.

AB ülkelerinde hukuk eğitimlerinin farklı olması, avukatlığın kazanımlarının farklı olması ciddi sorunların bir parçasını oluşturmaktadır.

Diplomalar farklı ülkelerden alınsa bile yeterliliği sorgulanmamaktadır. CCBE tarafından bu konuda ne bilindiği değil ne yapılabildiği hususu bir kriter olarak alınmak suretiyle uyum arayışı çalışması yapılmaktadır.

Yukarıda arz edilen hususlar satır başları olarak dikkate alındığında avukatlık mesleğinin icrası için uyum çalışmalarında sona ulaşmak yakın zamanda olası görünmüyor. Sorunlar yaşandıkça çözüm arayışlarında beraberinde süregelmektedir. Serbest dolaşımın bugün dahi mümkün olması ve beraberinde getirdiği sorunların şu anki ortaya koydukları ülkemizde hukukçunun eğitimi ve mesleklerin kazanımları ile uygulama süreçlerinin yeniden yapılanması ihtiyacını ortaya koymaktadır.

• CCBE Delegasyon Temsilcileri ile Toplantı

Avrupa Birliği nezdinde baroların delegasyonları arasında bulunan Fransız ve İspanyol Delegasyonları'nın başkanları ile yapılan toplantıda delegasyonların AB mevzuatı ve komisyon çalışmalarındaki önemleri, kuruluş ve işleyiş süreçleri bilgi alınmıştır. Yine gezinin en can alıcı noktalarından birisi de bu varlığın bizzat gözlemlenmesi olmuştur kanaatimi vurgulamak isterim.

Fransız Delegasyonu en eski delegasyon olarak yirmi yıldır varlığını sürdürmektedir. 1983 yılında kurulan delegasyon ikinci on yılda genişlemiş barolar birliğine kapılarını açmış ve üçüncü on yıla girildiğinde kapılarını ulusal barolara açmıştır.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Nezih DAĞDEVİREN

Delegasyon'un en önemli amacı Avrupa Kurulları'na yönelik çalışmalarını belirli disiplin içerisinde gerçekleştirmektir. Bunun yanında delegasyon kendi meslektaşlarına Avrupa Birliği Hukuku nosyonu kazandırmaya çalışarak bir başka fonksiyon ifa etmektedir.

Ülke avukatlarına yönelik;

1. Bilgilendirme,
2. Konvansiyonel eğitim (AB hukuku),
3. Hukuk danışmanlığı,

4. Lobi Faaliyetleri konularında olmak üzere faaliyet gösterilmektedir. Bilgilendirme faaliyetleri çerçevesinde AB mevzuatı takip edilmekte haftalık bir haber gazetesi bütün Fransız avukatlara gönderilmektedir.

İki aylık bir başka yayın olan dergi içeriğinde hukuki yazılar AB'de değişen yönergeler vb. bilgiler avukatlara ulaştırılmaktadır.

Eğitim konularında sürekli konferanslar düzenlenmekte bu konuda AB yargıçlarından yardım alınmaktadır.

Danışmanlık görevinde Fransız avukatların sorularına cevap olabilecek şekilde (belli davalarda çevre, rekabet gibi konularda) araştırmalar yapılarak mevzuat taranmak suretiyle kendilerine bir rapor sunuluyor. Bu şekilde ulusal yargıçlar önünde nasıl bir yol izleneceği konusunda yardımcı olunmakla delegasyon bir misyonu yerine getirmektedir.

AB hukukunun oluşmasına etki yapabilmek için milletvekilleri ve AB organları nezdinde Fransız avukatların görüşlerini belirtmek ve etkili olmak için lobi faaliyetleri de yapılmaktadır.

AB hukuku üye ülkelerde sıradan vatandaşları yakinen ilgilendirdiği gibi avukatları da ilgilendirmektedir. Bunun için 1994 yılında İspanya'da kendi delegasyonunu Brüksel de oluşturmuştur.

Brüksel'de bulunmanın bir nedeni de İspanya'da bulunan kanunların menşeinin %70'nin Brüksel olması ve bazı kanunlarda bu oran %90 seviyelerinde olduğu gerçeğidir belki de.

İspanya delegasyonu seksen üç İspanyol barosunu temsil etmektedir. Aynı zamanda yürütme organı görevinde yapmaktadır. Ulusal

Barolar Birliği Şeklinde temsil yapılmaktadır. Avukatlar Genel Kurulu'nu temsilen delegasyon görev yapmaktadır.

İspanya Delegasyonu da bir *AB Hukuku* rehberi çıkarmıŐtır ve ikinci baskı yapılmıştır. Brüksel'de çıkan kanunlardan uzak olan yerel ülke meslektaşlarına rehber oluŐturacak bir belge vermek amaçlanmıştır. Bir yandan da konferans tertip edilerek AB hukukuna katkı sağlanmaya çalışılmaktadır. Son olarak yeni katılan ülkeler münasebetiyle tertiplenmiŐ ve iki gün süren bu etkinlikte önemli tartıŐmalar yapılmıştır.

AB bünyesinde 1991 yılında ilk yönerge ile kara para aklanmasında bankaların üzerine gidilmiş ancak sonra başka kurumların üzerine gidilmesi gerektiği ortaya çıkınca avukatları da kapsayan ikinci yönerge hazırlanmıştır. İlk hazırlanıŐında avukatların meslek sırlarını ihlal eder nitelikte iken delegasyonların çalışmaları ile makaleler yazılarak, mektuplar yazılarak, basın toplantılar yapılarak, parlamenterlerle görüŐülerek bu hükümler yumuŐatılmıŐ ve esnek bir metin elde edilebilmiŐtir.

Bu metnin iç hukuka yansımaları noktasında da delegasyonların çalışmaları olmuş ve sonuçta müspet yansımalar elde edilebilmiŐtir. Bu bir yanda olumlu gibiyken diğer yönde ülke iç hukuklarında farklı yansımaların doğru olmayacağı gereğininde göz ardı etmemek gerekmektedir. Bu birliktelik ihtiyaı için yine delegasyon faaliyeti olarak Fransız Delegasyonu AB Parlamentosu'na bir dilekçe vererek yeni bir çalışma talep etmiştir. Avrupa'nın ortak kanun koyucusu olan Parlamento'ya bu metnin uygulanmasındaki zorluklardan bahis edilerek özellikle değişik Şekillerde iç hukuka aktarılması nedeniyle sıklıkla bir denetim yapılamayacağı, zira ülkeler arasında hukuk kültürü farklılığı olduğu için sorun olabileceği belirtilmiştir. Fransa gibi kiskanlığın çok olduğu ülkelerde avukatların kara para ile ilgili ihbarları baro başkanlarına yaptığı, başkanların bunları ilgili gördükleri yere iletmiŐi vurgulanmıştır. Bir İngiliz avukatın hem Brüksel, hem Paris hem de Londra'da alıŐtĐını düŐündüĐümüzde aynı büronun kendi içerisinde dahi farklı iç hukuk kuralları nedeniyle ihtilafta kalacağı açık olarak ortaya konulmuştur.

Parlamento'nun dilekçeyi komisyona havale etmesi sonucu Komisyon'dan gelen mektupta yönergenin bu hali ile meslek sırlına hanel getiremeyeceği belirtilmiştir. Bunun zerine Fransız Delegasyonu olarak dilekçe komisyonundan bir görüşme talep edilmiştir. Bu

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Nezih DAĞDEVİREN

görüşmenin amacı meslek sırrına halel getirilmemesi için güvence getirilmesi istemi olmuştur.

Bu delegasyonların giderleri farklı şekillerde karşılanabilmektedir.

Fransız Delegasyonu giderlerini Paris Barosu, Baro Kurulları ve Ulusal Barolar Birliği üçü birlikte karşılamakta iken İspanya'da Ulusal Barolar Birliği giderleri karşılamaktadır.

Delegasyon'un yıllık maliyeti ilk başlangıçta 100 bin Euro ve kira iken delegasyon büyüdükçe bir müdür ve asistan için gerekli olan bu rakkam değişmektedir.

Delegasyonlar, kendi oluşumlarının bir avukata ne kadara mal olduğuna itibar etmektedirler.

Yukarıda örnek çalışmalardanda anlaşılacağı üzere delegasyonların çok yönlü işlevsellikleri ve gereklilikleri bulunmaktadır. Oluşacak AB mevzuatına etki anlamında oldukça önemli bir fonksiyon delegasyonlar aracılığı ile ifa edilebileceği gibi, gelişmelerin iç hukuka yansımaları aşamasında da sağlıklı sonuca ulaşmada ciddi katkılar verilebilmektedir. Her iki yönüyle ve diğer işlevleriyle delegasyonun önemi açıkça ortadadır.

• AB Türkiye Masası Şefi ile Toplantı

Genişlemeden Sorumlu Genel Müdürlük nezdinde Kopenhag Kriterleri'nin takibi konusunda, İlerleme Raporu'nun yazılması vb. süreçlerde görevli bulunan bürokrat ile yapılan son resmi temasta süreç hakkında ayrıntılı bilgi alınmıştır.

Ortaklık, gümrük birliği ve katılım stratejisi açısından Brüksel'den on kişilik bir ekip halinde yapılan çalışmanın şefi ile birlikte 2004 ufkuna ele alınmıştır.

Görüşmelerde şu ifadeler yer almıştır;

Türkiye, Avrupa Birliği'nin önemli konusu halindedir. Türkiye'deki gelişmeler Avrupa'da gazetelere taşınmaktadır. Her gün Türkiye ile ilgili *Financial Times* gibi gazeteler de haberler yer almaktadır. Türkiye son yıllarda uluslararası platformda önem kazanmaktadır. G8, Davos, NATO, OECD vb. toplantılarda Türkiye hep varlığını

belirginleştirmiştir. Herkesin Türk siyasi temsilcilerini masasında görmek istediği yolunda tespitlerde bulunulmuştur. AB-Türkiye ilişkilerinde; nasıl bir AB isteniyor, sınırları ne olacak gibi sorulara cevap bulunması gerektiği ön plana taşınmıştır. Konunun diğer bir yönüde algılama veçhesidir. Avrupa kamuoyu TC'nin katılımını nasıl algılıyor, Türk halkı nasıl algılıyor, bunu da dikkate almak gerekmektedir. Görüşmede Avrupa kamuoyunun Türkiye'yi iyi tanımadığı ve niye yeni bir genişleme olsun, Türkiye'yi Avrupa Birliği'ne niye alalım düşünceleri olduğu açığa çıkmıştır.

İlerleme Raporu ile Kopenhag Kriterleri konusunda, ilerleme ortaya konulacak ve bir tavsiye kararı belirtileceği ve bu süreç içinde AB Türkiye Masası'nın gündeminin ön tahlil raporu yayınlanacağı belirtilmiştir. Türkiye'nin AB'ye katılımının stratejik, jeopolitik ve jeo-ekonomik anlamda neler getireceği konularının ön raporda yer alacağı, teknik anlamda da değişik, tarım ve çevresel politikalar açısından katılımın neler getireceğinin rapor edileceği vurgulanmıştır. Kendi ifadeleri ile böylece taşlar yerine oturmaya başlayacaktır. Örneğin yoğun göç olacağı özellikle Almanya'ya doğru vb. konuların irdelenmesine imkan tanınmış olacaktır.

AB ile Türkiye arasındaki ilişkilerin tarihi geçmişinde AB kamuoyunun olayın yeni farkına varmasının işin bir başka boyutu olduğuna dikkat çekilmiştir. Hatta bazılarının bunun bir komplo olduğunu söylediği dahi ifade edilmiştir. 1963 yıllarına dayanan temelini 1987 yılında TC'nin AB'ye adaylığını koymasıyla geliştiği 1989 yılına Komisyon'dan gelen olumsuz bir cevapla sürecin bugünlere intikal ettiği ifade edilmiştir. 1995 yılında AB ile gümrük anlaşması imzalanarak ortak bir gümrük dış tarifesi uygulanması (tarım dışındaki ürünlerin AB'de serbest dolaşımı öngörülüyor) ile devam eden süreçte, 1997 Lüksemburg Zirvesi'nde beş ülke ile müzakerelerin başlanmasına karar verildiği ve bu karar ile birlikte Türkiye'nin AB'ye seçilebilirliğinin teyit edildiği vurgulanmıştır. Tüm bu süreçten sonra Helsinki'de Türkiye'ye aday ülke statüsü verilerek diğer adaylar ile birlikte ön katılım stratejisinden Türkiye'nin faydalanmasına karar verildiği belirtilmiştir. Yasal ve finansal bazı desteklerin Türkiye'ye verilerek Kopenhag Kriterleri'nin yerine getirilmesi için Türkiye'ye yardım sunulmasının kararlaştırılmış olduğu ifade edilmiştir.

Böylece Türkiye'ye 2001 yılından sonra bir yol haritası verilmiş ve Kopenhag 2002 Zirvesi'nde raporun olumlu olması halinde katılma müzakerelerine başlanması kararlaştırılmıştır.

Av. Nezih DAĞDEVİREN

Komisyon çalışmaları her şeyden önce son derece ayrıntılı bir izleme çalışması olmuştur. Kuvvetlendirilmiş siyasi rapor ile her konuya değinilerek güneydoğu, siyasilerle askerler arasındaki ilişkiler vb. konulara değinilmekte, değişik seviyelerde temaslar olmaktadır.

İkinci farklı bir yönde AB sürecinin ekonomik diyalog çerçevesinde yapılan yardımları olmuştur. IMF çerçevesinde girilen yardıma destek bunun en vurgulu örneğidir.

Yasamaya ilişkin yardım üçüncü konuyu teşkil etmektedir. seksen bin sayfa ve otuz bin bölümden oluşan mevzuat konusunda, mevzuatın uyumlulaştırılması için çalışmalar yapılmaktadır.

Yasama alanında Türkiye ilerleme kaydettikçe yardımlarda almaktadır.

Katılım ortaklığı denilen metin öncelikleri belirtmektedir. Türkiye'nin değişik alanlarda uygulaması gereken öncelikleri bu metin önemli bir enstrümen olarak üstlenmektedir.

Kopenhag siyasi kriterleri en önemli belgedir. Ancak bundan sonra müzakereler aşamasında Türkiye başka hususlarla da karşılaşacaktır. Çalışma hipotezinde Türkiye en iyimser tahminle 2014 yılında AB'ye katılabilecektir. Aday ülke statüsü çok kısa dönemde önemli reformlar yapmaya Türkiye'yi itmiştir. AB açısından bakıldığında Türkiye'ye aday ülke statüsünün verilmesi lokomotif olmuştur ve ikinci güç görevi gördü. Başbakan ile Dışişleri Bakanı'nun altını çizdiği gibi modern ve etkin bir demokrasi seviyesi olarak TC vatandaşlarının aynı hak ve görev sahibi olması amacıyla bu reformların yapıldığı belirtilmektedir ifadesi de dikkat çekici bulunmuştur.

Ölüm cezasının kaldırılması, diğer dillerin kullanılması özellikle kürtçenin kullanılması, DGM'lerin kaldırılması, sivillerle asker arasındaki ilişkilerin AB normlarına çekilmesi, Avukatlar için AİHM kararlarının iç hukuka üstünlüğü üzerinde yapılan değişiklik olan Anayasa'nın 90. maddesinde yapılan değişiklik çok önemli olup temel bir değişikliktir. AB hukukunun iç hukukun üzerindeki üstünlüğü ve yargının üstünlüğü AB açısından iki önemli ilke olarak görülmektedir.

CMUK hakkında, istinaf mahkemelerinin kurulması ile ilgili Türkiye tarafının önemli çabaları olduğu bu çabaların Türkiye'yi muazzam bir açılıma götürdüğü ifade edilmiştir. Örnek olarak ceza kanununun geliştirilmesi ile ilgili süreçte sivil toplum örgütlerine, baro-

lara danışılmasının gözlemlendiği gösterilmiştir. Dönüşüm içerisinde ilerleyen bir ülke görüldüğü ifade edilmiştir.

Türkiye Barolar Birliği'nin Avrupa gezisi boyunca yukarıda özetlemeye çalıştığım temaslar ve içeriğinde yer alan bilgiler hukukçu olarak tarafımda ciddi izler bırakmıştır.

Sürekli Avrupa'ya seyahat eden bir avukat olmama rağmen bu düzeydeki temasların farklı bir yansıması olduğunu açıkça belirterek gezinin hakkını vermek gerektiğine inanıyorum.

Bu gezinin amacına ulaşabilmesi için son olarak notların toplanması yanında elde edilen görüşlerin canlı olarak tartışılması ve sürecin ona uygun olarak planlanması geziyi daha anlamlı kılacaktır düşünceyim.

Bu tür mesleki ve kültürel yoğunluklu gezilerin belirli aralıklarla dileyen meslektaşlarımızında katılabileği hale getirilebilmesi ümidiyle.

Av. Ayla KARA
Muğla Baro Başkanı

27.06.2004 - 04.07.2004 tarihleri arasında gerçekleştirilen ve Barolar Birliği Yönetim Kurulu, Disiplin Kurulu üyeleri ve otuz baro başkanının katıldığı yedi günlük araştırma ve inceleme gezisi, bazı elde olmayan eksikliklerine karşın son derece verimli ve güzel geçmiştir.

Öncelikle gezinin en önemsedğim bölümü, değişik bölge ve illerinden gelen barı başkanlarının, ilk defa bu kadar uzun süre birlikte olmaları, birbirimizi yakından tanıma olanağı bulmamız ve her baronun uygulamalarının konuşulması, tartışmamızla birlikte aklımıza dahi gelmeyen bazı uygulama yöntemlerini konuşup değerlendirmemizdir. Bunun yanı sıra, kısa sürede gelişen güzel dostlukların kurulması pek olanaklı olmuyor. Bunun yanında uygulamalarımız hakkında yeterli bilgi alışverişine de pek olanak olmuyor.

Bu nedenle bence gezinin en önemli kazanımı yukarıda belirttiği noktalarda olmuştur.

Yapılan gezi programında, Paris Barosu ve Adliyesi dışında hiçbir şehrin adliyelerinin ziyaret edilerek birebir ilişki kurulmaması muhakeme usulleri hakkında görgüye dayalı bir görüşme izleme sağlanamamış olması, cezaevlerin ile ilgili program olmaması bir eksikliklerdir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapmış olduğumuz ziyaret ve bize verilen bilgiler gayet verimli olmuştur.

Avrupa Konseyi'ni ziyaretimiz ise, işleyişi ve çalışması hakkında edindiğimiz bilgiler, sayın Strazburg Büyükelçisi'nin yakın ilgisi, bilgilendirmeleri ve büyük misafirperverlik göstermeleri hepimizi derinden etkiledi.

Muğla Baro Başkanı olarak böyle bir gezi olanağı bize sağlayan herkese barom adına teşekkür ediyorum. 02.09.2004

Av. Hüseyin KARAAHMETOĞLU
Rize Barosu Başkanı

2004 yılı Haziran ayı sonunda Başkanlığınızca düzenlenen AİHM Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu, Paris Barosu ve Paris Adliyesi gibi bir çok kurum ve kuruluşları içeren gezi ve ziyaretleri içerir organizasyondaki kusursuzluk nedeni ile başta Birlik başkanımız sayın Av. Özdemir Özok ve şahsında yönetim kurulu üyelerinin gezimizin yararlı ve rahat geçmesi için özverili çalışmalarında bulunmuşlardır.

Bu gezi ile birçok toplantı ve ziyaretlere katılarak önemli bilgilere sahip olma şansını elde ettik. Bu eğitici gezilerin devamında yarar görmekteyim.

Ülkemizin Avrupa ülkelerindeki yerini ve önemini öğrenmemiz açısından gezinin son derece olumlu geçtiğini ve ülkemizin AB üyeliğinin görüşüldüğü sıralarda bu gezi ile ülkemizi AB ülkelerinde yanlış tanımları ile önyargılı davranışlar içerisinde olduklarını görme fırsatına kavuştuk.

Ayrıca avukatlık mesleği ile ilgili olarak yapılan ziyaretlerde, staj eğitim merkezi ve baroların avukatlarla olan ilişkilerini bizzat görme şansını elde ettik.

Kısaca önemli ve yararlı bir gezi olduğuna inanmaktayım. Bu gezi nedeni ile emeği geçen tüm arkadaşlara ve özellikle avukatlık mesleğinin daha iyi ve daha güzele gitmesi için özveri ile çalışan sayın başkanımız Av. Özdemir Özok'a teşekkür ederim.

Saygılarımla.

Av. M. Faruk ÖZER
Siirt Barosu Başkanı

Türkiye Barolar Birliği tarafından 27 Haziran - 4 Temmuz tarihleri arasında Avrupa'daki bazı kurumları ziyaret gezisine katılma şansını elde eden avukatlardan biriyim. Bu ziyareti gerçekleştiren TBB Başkanı sayın Av. Özdemir Özok ve Avrupa Birliği Barolar konseyi (CCBE) temsilcisi, sayın Av. Belkıs Baysal'a teşekkür ediyorum.

Savunma mesleğimizin önündeki tüm engellemelere rağmen baroların ve Türkiye Barolar Birliği'nin gösterdiği direnç ve çalışmalar sonucu, savunma mesleği yavaş yavaş hak ettiği yere doğru ilerlemektedir. Bu geziye katılmakla, geziden öğrendiklerimizden sonra, kendimize daha doğru, daha gerçekçi bakma şansını elde ettiğimize inanıyorum.

Gezinin ilk iki gününde Strazburg'daki Avrupa Konseyi binasını ve İnsan Hakları Mahkemesi binasını gezdik. Her iki kurumun işleyişi ve çalışmaları hakkında özet bilgiler edindik. Son yıllarda Türkiye aleyhinde açılan işkence iddiasına ilişkin davalardaki azalma içimizde buruk bir sevinç yarattı.

Gezinin üçüncü günü olan 3 Temmuz'da Paris Adliyesi, Paris Barosu ziyaret edilmiştir. Paris Barosu eski ve yeni başkanları ile görüşmeler yapılmış, burada Fransız hukukuna mahsus ihtilafların çözümünde kullanılan arabuluculuk yöntemi hakkındaki bizlere bilgi verilmiştir.

Gezinin son üç günü Brüksel ve çevresinde geçti. Burada da son derece yararlı ve verimli bir inceleme ve gezinin ardından son gün Amsterdam'a gitmeyi kararlaştırdık. Brüksel Merkez Garı'ndan Amsterdam'a trenle üç saatte varıyoruz. Denize set çekerek oluşturulan bu yerleşim birimine kent denmesi gerektiğini anladım.

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. M. Foruk ÖZER

Gezi ve inceleme çalışmalarımız sırasında yeni dostluklar kuruldu ve gelişti.

Bu gezinin düzenlenmesinde emeği geçen herkese, başta TBB Başkanı sayın zdemir zok olmak üzere TBB Yönetim Kurulu yelerine, CCBE yetkilerine teşekkür ederim, saygılarımla.

Hukuk Devleti

TBB tarafından mesleki gezi kapsamında, Fransa ve Belçika'da yapılan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi konulu gezide gerek Avrupa Topluluğu üyesi ülkelerin hukuk yapısı, gerekse bu ülkelerdeki gelişmişliği inceleme fırsatı bulduk. Başta şehirleşme olmak üzere kent içinde yaşamının insanların, insanın çevresindeki kentsel olguların ve en önemlisi de konan kuralların bireysel olarak insanın daha hür ve daha rahat yaşamasına imkan tanındığını gördük. Hukuk uygulaması ve normlarının da bireyin her türlü saldırıya, kamunun ve devletin de müdahalesini önleyecek bireyin yaşam hakkını ve yaşam alanını korumaya özen göstermiştir. En önemlisi de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ile devletin ve devletin uyguladığı yasaların evrensel insan hakları kurallarına uygun olup olmadığını denetleyebilmekte, insan haklarına aykırılığı tespit ederek yaptırım uygulayabilmektedir.

Tüm gezi boyunca yukarıda belirttiğimiz duygularla yasaların mı insanları daha uygar ve özgür yaptığını veya insanların mı sistemi daha özgür ve mutlu yaptığını değerlendirdik. Sonuçta tüm maddi zenginlikler ile erdemlerin hukuk devleti kavramının yerleşmesine bağlı olduğunu, hukuk devleti kavramının modern devletlerdeki en güçlü mekanizma olduğunu gördük. Avrupa bugünkü gelişmesinin temelinde Berlin'de sıradan halkın güvendiği tarafsız hakimlerin ve yargının Berlin'deki hakimlerin krala karşı bir değirmencinin hakkını koruyarak bu günlere geldiği yine bununla yetinmeyerek, daha üst bir koruma mekanizması ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ni hayata geçirdiklerini gördük. Bu gezinin düzenlenmesinde payı bulunan Türkiye Barolar Birliği Başkanı sayın Özdemir Özok'un şahsında Türkiye Barolar Birliği'ne teşekkür ederiz.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı tarafından düzenlenen ve 27 Haziran - 04 Temmuz 2004 tarihleri arasında yapılan Avrupa ülkelerindeki başlıca kurumların ziyareti her bakımdan faydalı ve yararlı olmuştur.

Gezimizin ilk durağı olan Strazburg'da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ziyareti yapılmış, buradaki yetkililer tarafından mahkemenin yapısı ve çalışmaları ayrıntılı bilgiler verilmiştir. İnsan Hakları Mahkemesi'ne Türkiye'den her bir yıl üç bin başvuru yapılması, halen sekiz bin başvurunun bulunması bir hayli düşündürücüdür. Diğer ülkelerden de yapılan başvurulan düşünüldüğünde mahkemenin kırk beş dairesinin bulunması kırk beş ülkeden dört yüz hukukçunun mahkemede çalışıyor olmasına rağmen mahkemenin yükünün her geçen gün artması sebebiyle kararların çok kısa bir süre içinde çıkabilmesi imkanını ortadan kaldırma endişesini yaşadıklarını gördüm ve gözlemlerim. Ancak ülkemizin mahkemelerimizin yerel ve yüksek mahkemeler dahil personel sayısı, bina, araç gereç bakımından ümit ederim, en kısa zamanda Strazburg'da Paris'te ve Brüksel'de gördüğüm düzeye ulaşır bizlerde böyle mahkemelerde bulunması ve çalışma imkanını buluruz.

Gezimizin ikinci durağı olan Paris Adliye Sarayı'na gidilmiş burada Paris Barosu ziyaret edilmiştir. Gerek Paris Barosu Başkanı ve gerekse Paris Barosu Staj Eğitim Merkezi'nde verilen bilgiler doğrultusunda avukatlarla ilgili olarak yapılanları gördüğümüzde fakülteyi bitirdikten sonra yapılan sınavı kazananların staj okullarına alındığını, buraya ancak sınavı kazanan %25 oranında adayın bir yıllık bir eğitimden geçirildikten sonra yine sınava tabi tutularak avukatlık yapma hakkını kazandıklarını bu kez bu sınavı kazananların %95 civarında olduğunu alınan eğitimle başarı oranını artırdığını

BARO BAŞKANLARI AVRUPA GEZİSİ

Av. Ali GÜLER

gözlemledim. Bu bakımdan staj ve sınavın önemi burada da açıkça görölmektedir.

Gezimizin üçüncü durağı olan Brüksel’de Avrupa Birliğı Konseyi ziyaret edilmiştir. Genel Sekreter tarafından Konsey ile ilgili olarak tarafımıza bilgiler verilmiştir. Avrupa’da baroların teşkilinden meydana gelen barolar birliğı başkanlığı gibi kuruluşların Konsey’e üye oldukları, şimdilik yirmi sekiz ülkenin Birliğıe üye olduğı yedi ülkenin de gözlemci olarak bulunduğı bu ülkelerden Türkiye’nin de gözlemci üye statüsünde bulunduğı Birliğın merkezinin de Brüksel olduğı bildirilmiştir. Birlik Avrupa’da avukatları temsil eden bir kuruluştur. Avukatların çeşitli ülkelerde avukatlık yapma imkanını temin etmek müvekkillerinin haklarını korumak amacını gütmektedir. Sınır ötesi avukatlık yapan avukatların sayısı çok azdır. Bunun sebebi dil sorunu ve vergi sorunudur. Çünkü son katılımlarla Avrupa Birliğı’nin resmi dili on bir iken yirmi bir olmuştur. Bu bakımdan büyük sorunlar yaşanmaktadır. Ancak savunma hakkının her yerde temsil edilmesi amacıyla yapılan çalışmalara destek vermek ve bu konuda çaba göstermek gerektiğı kanaatindeyim.

Gezinin her bakımdan mükemmel geçti, uçak ve tren seyahatlerimizde hiçbir sorun yaşamadık. Bilhassa tren yolculuklarımız çok neşeliydi. Bazı arkadaşlarımız konuşmaları ve esprileriyle yolculuğumuza renk kattılar. Bizleri üzen tek şey Kütahya Barosu Başkanı sayın Av. Osman Emet’in Brüksel’de bir kapkaççıya çantasını kaptırmasıydı. Bu olaya çok üzüldük Türkiye Barolar Birliğı Başkanı Av. Özdemir Özok’un olaya müdahale etmesi ve gereğini derhal yerine getirmesi ise taktire değer bir yaklaşımdı.

Geziyi tertip eden başta Türkiye Barolar Birliğı Başkanı ve yöneticilerine, rahat bir seyahat imkanı sağılayan Onur Turizm Seyahat Acentası sahip ve yetkililerine Avrupa’daki programımızı çok iyi organize eden sayın Av. Belkis Baysal’a teşekkür eder, geziye katılan herkese sevgi ve saygılarımı sunarım.

